

VAJAT ERP

BROJ: 11

CENA 1 D.

DOK HOLIDEJ

VIKEND ROMAN

OPASNA ZEMLJA

ČITAJTE SLEDEĆU SVESKU CRTANIH ROMANA

**SVAKOG 1-og, 10-og i 20-og
U MESECU NOVA SVESKA!**

64 STRANE – 1 DINAR!

OPASNA ZEMLJA

O DOKU HOLIDEJU

Prijatelji, ovo je priča o jednom neobičnom čoveku. Ime mu je doktor Džon Holidej. To ime zvuči svakidašnje, pa ipak postalo je legendarno i povezano sa imenom Vajat Erpa. Njih dvojica su bili dve najzapaženije ličnosti na divljem zapadu u ono vreme. Džon Holidej bio je sasvim drugačiji čovek od Vajat Erpa. Nipošto nije bio osoba koja je sebi utvila u glavu da se po svaku cenu mora boriti za zakon. Bio je avanturista u punom smislu te reči. Ne baš suviše pozitivna osoba. Na žalost, ne. Sudbina, koja mu je dala sposobnost neshvatljivo brzog strelca, inače nije baš mnogo darežljiva prema njemu. Nije bio dete rođeno pod srećnom zvezdom — taj diplomirani lekar, veliki kockar Džon Holidej. Naprotiv, ubrajao se u legiju odbačenih. Kako je ušao u život policijskog službenika Vajat Erpa opisano je u ovoj priči. Život doista piše romane. Baš je veliki maršal Vajat Erp naišao slučajno na najznačajnijeg čoveka suprotne strane, na Džona Holideja. Neobičan splet okolnosti uslovio je da Vajat Erp ne postane neprijatelj opasnog revolveraša Holideja. Naprotiv, na užasavanje svojih poštovalaca, postao mu je prijatelj.

Na dan 18. maja 1873. godine

stigao je Vajat Erp iz Vičite u veliki stočarski grad Dodž Siti. Napustio je svoj posao u Vičiti, jer je bio van pruge, jer je postalo suviše mirno i jer mu je gradski savet u Dodžu ponudio mesto maršala. Toga dana počelo je prijateljstvo između ove dvojice ljudi, koje je trajalo preko decenije. Čudno, nemo, prkosno prijateljstvo, koje je uvek bilo u opasnosti i koje je maršalu donelo mnogo briga i nevolja, ali koje je 26. oktobra 1881. godine, dole u čuvenom gradu Tombstonu, dobilo svoju istorijsku potvrdu.

Vajat Erp je zbog ovog prijateljstva dosta trpeo. Izgubio je mnoge prijatelje, a još više neprijatelja navukao na vrat.

Niko nije shvatao kako je Dok Holidej, tako su ga najčešće zvali, mogao do te mere bez zazora da upada u gužve i puškaranja i do te mere prezire smrt. Kao da je namerno i svesno stalno kušao sudbinu. Samo je jedan čovek znao šta to kockara goni, šta ga čini tako hladnokrvnim i tvrdokornim, šta ga je učinilo jednim od najopasnijih ljudi divljeg zapada. Vajat Erp, samo on je znao da je Dok Holidej bolestan čovek i da je baš to saznanje o neumitnosti sudbine koja ga čeka, od Holideja načinilo fatalistu od čije hladnokrvnosti su zazirali i najtvrdi ljudi.

Kasniji šerif Dodž Sitija, Viliam Masterson, je jednom rekao: Najveći od svih velikana onog vremena je besumnje bio Vajat Erp. Među crnim ovčama, najsvetlija je bio Dok Holidej. Na tom čoveku sam mrzeo sve. Samo trima stvarima ću se ipak diviti do samrtnog časa — njegovom preziranju smrti, brzini i njegovom prijateljstvu prema Vajat Erpu.

Prijatelji, u ovoj svesci počinjem priču o kockaru Holideju. To je samo početak. Biće mu potrebno više svezaka da bih mogao da vam opišem dramatičan tok događaja. To je velika priča koja se nalazi u svim američkim istorijskim spisima, koju ću vam sa svim zanimljivim pojedinostima ispričati.

William Mark

* * *

Nebo nad starim stočarskim gradom Dodž Sitijem bilo je sumorno žuto. Vetar koji je duvao sa Arkanzasa nanosio je fini, sitni, žuti, rečni pesak. Glavna ulica, inače veoma živa, bila je kao obamrla.

Iz jedne bočne uličice banula su tri jahača pred šerifovu kancelariju, kliznuli su s konja i pohitali prema maloj kamenoj kući. Temeljan čovek jakih jagodica i zelenih očiju naglo je gurnuo vrata.

Stari šerif Vilijam Masterson, koji je sedeo za pisaćim stolom, podiže pogled.

Krupni čovek podboči ruke na bedra i raskorači se.

— Ti si ga pozvao! — grmeo je.

Masterson položi ruke na sto.

Drugi od trojice pridošlica zaurla.

— Da, ti si ga tražio! Prokleta

njuškalo! Ti si nam ga natovarilo na vrat!

Stari šerif je neverovatno lagano podiže sa stolice. Pogled njegovih svetlih očiju ostao je prikovan za svu trojicu posetilaca. Posmatrao ih je prezrivo. Onda zadrža pogled na krupnom, temeljnom čoveku, koji je prvi ušao u kancelariju, pa upita:

— Šta hoćeš ti, Milt Rajs?

Rajs stupi napred i izvuče kolt iz opasača.

— Ti si pozvao Vajat Erpa! Ti hoćeš da tog poganog strelca nahuškaš na nas!

Masterson je mirno posmatrao Rajs.

— Ti si bandit, Rajs. Ceo Kanzas zna da si bandit. Ovde u mom pisaćem stolu leže dve tvoje poternice.

— Jesi li ga ti pozvao? — palacao je Rajs.

Masterson odgovori mirno:

— Da, ja sam ga molio da dođe ovamo. Tvoji nitkovi ubili su moja tri pomoćnika. Ceo grad sa okolinom terorišeš sa svojom bandom.....

— Dakle, ti si to bio! — siktao je bandit. — Slutio sam to! Lemp Porabel mi je odao da si poslao telegram. Nije hteo da kaže šta, ali kome, to sam uspeo da izvučem iz njega. Znači, istina je, ti, prokleti stari pacove! Pozvao si tog psa iz Vičite.

— Da, on će doći, Rajs...

U tom trenutku iz banditovog kolta bljunu vatra.

Stari čovek se teško pogođen, zanesse. Prstima se grčevito uhvatio za naslon stolice, pa zajedno sa njom pao na pod.

Banditov hladni pogled počivao

je nekoliko trenutaka na mrtvom šerifu, a onda on reče:

— Ovde smo završili!

* * *

Na ulici još nije bilo ni žive duše. Niko se nije usuđivao da izađe.

Milt Rajs je bio u gradu!

U Dodž Sitiju niko nije mogao ni da sanja da tako nešto postoji: vođa jedne bande pokušava da zagospodari jednim gradom! Kada je pre sedam godina Rori Koler napao Topeku, ljudi su odmahivali glavama. A kada je pre dve godine teksaški gonič Manen Klements hteo da osvoji grad Vičitu, govorilo se: divlja i čudna Vičita! Pa da, to mesto se nalazi blizu indijanske teritorije i suviše blizu Teksasa!

Ali Dodž Siti, napredni grad Dodž, metropola Arkanzasa, poslednja stanica čuvenog puta od Santa Fe, trgovački centar i sabirna stanica traperi sa severa i stočara s juga?! Više od osam stotina kuća, šest gusto naseljenih ulica! Veliki broj građana koji je mirno živeo, uspavan dotadašnjom sigurnošću. Šerif Masterson je do tada sve divlje momke čeličnom rukom dovođio u red.

A sada je došao Milt Rajs! Bandit sa severa. Skitnica iz Rapid Sitija u Južnoj Dakoti. Granični pljačkaš i razbojnik koji napada poštanske kočije. Milt Rajs za kojim su raspisane poternice u četiri države.

Ime mu je imalo dejstvo munje. Orkana! Gde bi se pojavio, zavladao su strah i užas.

Kada je kočijaš Hal Gofri doneo vest da se Rajs pojavio u Garden

Sitiju, u glavnoj ulici su se ljudi još smeškali tome.

Odjednom se pojavio i u Dodžu. Ubio je Gila Hatkinsa, Franka Hola i Džimi Takera, tri pomoćnika iz Mastersonove kancelarije. Onda je obesio na brežuljku kraj grada Gija Falagana, čoveka koji je bio trgovac i predsednik gradskog saveta.

Uprkos svemu, predsednik opštine Huver je dozvolio banditima da se privremeno smeste u Grand hotelu. Sedokosi predsednik je to učinio da bi zaštitio grad od daljih potresa.

U to vreme šerif Masterson bio je na putu. Tek se prošle noći vratio. U Voghamovom koralu je uspeo da smakne dvojicu bandita.

Milt se u to vreme nalazio na jednoj obližnjoj farmi. To, da su dva njegova čoveka smaknuta u borbi, bilo mu je potpuno svejedno, ali da se jedan čovek usudio da pošalje telegram maršalu u Vičiti, to je Rajs dovelo do ludila od besa.

Ubio je nadaleko poznatog starog šerifa. Tako je bandit Milt Rajs postao ubica! Do tada nije svojom rukom ubio. Sada je uništio jedan ljudski život.

Ubistvo šerifa! Šerifa u Dodž Sitiju! Ljudi u glavnoj ulici čuli su pucnje u šerifovoj kancelariji. Znali su da je stari Masterson unutra. Videli su da su vrata otvorena. Tri bandita su izašla na trem, sišla niz stepenice, hladnokrvno prešla ulicu i ušla u Grand hotel.

Vođa bande stade kraj recepcije i promrmlja starom Filu Uleru:

— Hej, stara sovo, gde je vlasnik hotela?

Stari promuca:

— Mister Robinson nije u kući.

Rajs zamahnu pesnicom i razvuče starog posred lica. Slomio mu je naočare sa zlatnim okvirom i ne obraćajući pažnju na stakliće koji su mu se zarili u pesnicu, upita oštro:

— Gde je Robinson?

U dnu predvorja se otvoriše vrata. Visok čovek pedesetih godina je stajao u njima. Držao je sačmaricu kratke cevi u ruci. Bio je to vlasnik hotela, Klint Robinson.

Tri pandita ga iznenađeno pogledaše.

— Šta ste hteli, Rajs?

Bandit mesto odgovora spusti desnicu na opasač i ne vadeći kolt iz futrole, opali.

Još u padu Robinson je uspeo da povuče obarač. Dvojicu Rajsovih ljudi zakačila je usijana sačma. Rajs se bacio iza teške fotelje. Lice izobličeno od besa, opalio je još jednom u smrtno pogođenog hotelijera.

Iz sobe je dotrčalo nekoliko ljudi sa revolverima u rukama. Rajsovi ljudi.

Salt Kaning, divovski momak sa konjskim zubalom, promrsi:

— Šta se to dešava?

Rajs isturi besno donju usnu:

— Šta se dešava? Masterson je pozvao jednog vuka!

Kaning se isceri:

— Ni deset vukova mu više ne mogu pomoći. Smatram da si ga sredio?

Rajs potvrdi.

— Džef i Haks neka ga iznesu iz kancelarije!

Zatim se vođa bande u jednom skoku nađe na stolu recepcije i naredi starom, ćelavom Uleru:

— Gubi se dedice, inače ćeš ležati kraj svoga gazde!

Nesrećni starac potrča prema izlazu.

Rajs izvuče iz džepa izgrizenu lulu, napuni je i zapali.

Gusti plavičasti oblaci dima pokriše mu lice.

Bandit je tupo pogledao ubijenog hotelijera.

— Nosite ga u dvorište! — naredio je.

Dvojica njegovih ljudi odvukoše mrtvaca.

Salt Kaning se sruči u naslonjaču.

— Jednog vuka, rekao si?

— Da! — promrsi šef bande.

— I, poznaješ li ga?

— Da, i ti takođe!

— Stil Rolis?

Rajs odmahnu glavom.

— Tako sitnu ribu Masterson ne zove u pomoć.

— Pa reci već jednom, da nije možda pozvao divljeg Bila Hika? — rugao se Kaning.

Vođa izvadi lulu iz usta.

— Pa, nisi daleko od istine. Pozvao je najvećeg među velikima!

Džinovski bandit ustade iz kožne naslonjače.

— Vajata Erpa? — upitao je s nevericom.

— Da. Kako ti se to dopada, buzazeru?

U predvorju je zavlada grobna tišina.

Banditi su posmatrali svog vođu razrogačenih očiju.

— Da, momci! Tako stoji stvar. Šerif je živio samo sat više nego što je trebalo. Pas je poslao telegram u Vičitu. I, koliko poznajem maršala, ništa ga neće zadržati u Vičiti. To mesto mu je postalo došadno!

Kaning se ponovo sruči u naslo-

njaču i osvrte se oko sebe zbunjeno.

— Veruješ li, doista, da će doći?

Milt sleže ramenima:

— Ne znam. Znam samo da tom bufalu ni jedan put nije previše dug, ako treba da uhvati jednog otpadnika!

— Jednog! — ponovi mali, krimonogi Čarli Džin. — Nas smo dvadeset šestorica!

Rajs zbaci glavu i isturi bradu:

— Da, dvadeset šestorica. Zar misliš da će momak zazirati od tog broja. Imao je on pred sobom u Vičiti sedamdeset pet poludivljih gonića. Džim Klements mi je lično to ispričao. To je bio najteži sukob jednog čoveka na zapadu.

— Gonići — ponovi mali Džim prezrivo. — Mi nismo gonići.

— Ne, vi ste praznoglavi lupeži! promrsi Rajs.

Na to se probi napred visok mršavi čovek, koji je imao još samo jedno oko, tri prsta na levoj ruci, a u ustima mu je umesto gornjeg reda zuba zjapila rupa. Nisko na bedrima nosio je ogroman kolt. Dubokim, rapavim glasom upita:

— I? Treba li sada da napunimo gaće?

Rajsovo lice se razvuče u nešto što bi se teško moglo nazvati osmehom.

— Ne, Džek, sigurno ne!

— Šta ćeš da učiniš? — upita Kaning.

— Ostajemo ovde!

Na to nastade paklena dreka. Ljudi su podizali ruke i urlali. Čaše su letele na sve strane, razbijale su se uz zveket o zidove, stolice su pretvorene u iverke, a prozorska okna polomljena.

Prvi nalet besa se utišao.

Milt Rajs podiže ruku.

— Donesite viski, ljudi!

Tek stišani orkan se udvostručio. Svi su vikali, dozivali urlali. Pola sata kasnije, elegantni i otmeni hotel podsećao je na razbojište na kome su se tukli divlji sijuksi.

Iza zavesa na prozorima, u glavnoj ulici, ljudi su se povlačili u sobe.

Sedi lekar Džoe Gilbert stajao je iza vrata i stezao pesnice.

— Pretukli su telegrafistu! Mladi Bat Lanagton koji je u Garden Sitiju hteo da potraži pomoć, leži u Arkanzasu. Bandit je zaposeo telegraf. Džim Dapat leži u hodniku svoje kuće sa smrskanom lobanjom. Gaj Falagan visi gore na drvetu za vešanje. Šerif je mrtav. Dodž Siti je izumro!

Stara lekareva žena uhvati muža za mišicu i oseti kako drhti od nemogućnog besa i očajanja. Povukla ga je s vrata u unutrašnjost kuće.

— Hodi, Džoe! Udi u sobu!

— Hteo bih da uzmem svoju staru vinčesterku, hteo bih sve da ih pobijem, to đavolje pleme!

— Hodi, Džoe, udi — molila je žena.

— Preko kod Hopkinsa sedi sedmoro gladne dece. Hopkins je bio dole na skeli, ko zna je li još živ. Niko živi ne sme na ulicu. Tab Liveri je dobro zabarikadirao svoju radnju, prokleta kukavica.

* * *

U Grand hotelu sledeće jutro ošvanulo je — mamurno.

Milt Rajs je bio prvi koji je otvorio oči. Odmah je skočio na noge, zateturao se, naleteo na recepcijski sto i čvrsto se uhvatio za njegovu

ploču. Najzad je nekako uspeo da se pribere.

Odjednom mu preteće zabubnja u glavi: Vajat Erp!

Masterson je telegrafisao u Vičitu! Poziv više nije mogao da se zadrži ni spreči.

U Vičiti sad sedi vuk! Dobio je poziv u pomoć!

Vođa bande protrljao je oči. Zatim izvuče kolt iz opasača i opali dva puta u tavanicu.

Ljudi skočiše, zanosеći se. Nisu uspeli da stanu čvrsto na noge. U glavama punim viskija tutnjalo je i grmelo.

Ispred njih stade surovi Milt Rajs i uzviknu:

— Napred, strpajte glave u vodu! Arkanzas je u ovim jutarnjim satima još svež. Da ste za deset minuta ovde. Znaеte da ga očekujemo!

Uskoro su se svi banditi okupili oko svog vođe. On je već poslao jednog od ljudi na ulaz u grad, kako bi mu blagovremeno javio o dolasku svakog jahača ili konja.

Salt Kaning je stajao kraj Rajs-a.

— Može li on danas uopšte da stigne ovamo?

— Može! On može!

— Morao bi da jaše kao poman, i bar deset puta da menja konja!

— Pa šta? On je u stanju svašta da učini.

— Šta ćeš ti preduzeti?

— Bil Hatfilder i Džek Krolins stoje preko i zaposeli su pločnik, Hans Batler i Vins Broun zabarikadirali su se na našoj strani. Lup Ovens i Hal Metju drže pod pri-smotrom obalu Arkanzasa na jugu, a Tom Blifdejl pazi na severnu obalu. Svaki prilaz gradu je pod pri-

smotrom. Bilo ko da naiđe biće nam javljeno smesta!

Grupa se razide. Banditi su se razmestili na određena mesta.

Težak, sumoran dan je počeo. Ništa se nije dogodilo.

Ljudi se nisu usuđivali da iziđu iz svojih kuća. Predveče, kada se jedna starija žena uputila u radnju, Salt Kaning je ranio u ruku. Bio je to najgorči i najtužniji trenutak koji je stari stočarski grad doživeo. Stari doktor Gilbert je škrgućući zubima stajao na prozoru kada se stara žena sručila. Skočio je i potrčao na ulicu. Žena je pokušala da ga zadrži:

— Džoe, ostani ovde, molim te!

Lekar je odgurnu i istrča na trem. Dva zrna se zarila nedaleko od njega.

Gilbert povika koliko ga je grlo nosilo:

— Hoću da previjem ženu! Prestanite da pucate, idioti! Kada i vama izbuše kožu, potreban vam je lekar!

Milt položi svom drugu Saltu ruku na rame i pogleda radoznalo čoveka koji je preko puta stajao na svom tremu uspravljen i odlučan.

— Pusti ga! On je krpač kostiju!

Salt okrete glavu i pogleda vođu podozrivo:

— Pa šta? Šta nas se to tiče? Nama lekar nije potreban. Ili... ili ti misliš drugačije?

Rajsovo lice je bilo kao od kamena isklesano.

— Mi čekamo Vajata Erpa! — rekao je muklo.

— Ti smatraš mogućim da on nekog od nas rani? — upita Kaning posle izvesnog vremena.

— Sve je moguće. Ti znaš da je on najbrži strelac!

Kanining odmahnu rukom.

— Pah! Same izmišljotine! On je naravno drzak pas i svakako dobro barata pištoljem... ali...

— Time što si rekao niko ne bi zaustavio Manena Klementsca ni Bila Hogetera! — uzviknu Rajs glasno. Zatim dodade tiše: Ben Tompson je bio momak od čelika, a Džek Donogan od kamena. Vajat ih je obojicu slomio.

Kanining široko razvuče usta.

— Ja mu ipak ne dajem nikakvu šansu. Hej, Milt!

Ovaj okrete polako glavu.

— Da, šta hoćeš?

— Zašto mi, u ostalom, imamo Kos Brisbejna?

Na šefovom licu zaigra osmeh.

— Da, imaš pravo, burazeru!

Zatim se okrete prema hotelu i uzviknu:

— Brisbejn!

Posle izvesnog vremena gore, na hotelu, otvori se prozor i ukaza se jedna prilika. Kakvo lice! Bilo je sivo-belo, kao od gipsa, sa hladnim prodornim očima. Ispod tankog nosa nalazila su se usta više nalik na prorez, gotovo bez usana. To lice bilo je tvrdo, uglasto i podsećalo je na kopca. Sivi šešir koji je nosio, nepovijenog oboda bio je potpuno nov. Imao je blještavu belu košulju, sivu kravatu, a umesto prsluka, kitnjasti sivi kaput, zatvoren gotovo do grla. Levo se video debeo zlatan lanac sata. Ruke, kojima se čovek držao za prozor, bile su skrivene crnim, kožnim rukavicama. Preko bedara mu se nalazio ukršteni opasač, sav načičkan mecima, a u futrolama dva kolta kalibra 44, ukrašena slonovačom.

Taj čovek bio je Kas Brisbejn, revolveraš iz Teksaskog gradića

Panhandla. Milt Rajs ga je najmio za telohranitelja.

— Hej, Kas, siđi! Treba da govorim s tobom!

Lice revolveraša ostalo je ukočeno i bez izraza. Zatvorio je prozor i dva minuta kasnije bio na vratima.

Sada, kada se pojavio na vratima, neprijatan utisak bio je još intenzivniji. Uzane sive pantalone padale su mu preko crnih teksaških čizama, blistavo izglacanih. Kao, u ostalom, što je sve na ovom čoveku sijalo od čistoće. Ostavljao je grotesko preteći utisak, taj Kas Brisbejn iz Teksasa.

Podigao je pogled svojih prema Rajsu:

— Šta hoćeš? — upitao je glasom od koga bi svakog podišla jezica.

Milt se naslonio na ogradu trema i gledao revolveraša značajno.

— Ti si izvrstan strelac, Kas?

Revolveraš nije obraćao pažnju na Rajsove reči, nego ponovi pitanje:

— Šta hoćeš?

— Pa ti znaš koga očekujemo — umešao se Kanining.

— Za tebe sam odredio počasno mesto, Kas!

— Ti si već rasporedio ljude na desetak počasnih mesta, Milt — uzvratilo mu revolveraš.

Milt Rajs žmirnu.

— To su samo mesta za posmatrače, Kas. Ti ćeš dobiti zadatak da uzmeš čoveka na nišan. Gde ćeš stajati, to mi je svejedno. Samo moraš da ga pogodiš!

Revolveraš zabaci glavu:

— Ja uvek pogađam, Milt.

Nije do kraja ni izgovorio, već

poteže kolt i dva zrna se završe u ogradu kraj same Rajsove ruke.

Šef bande se i ne pomeri. Hladno se smejao:

— Ostavi se šale, Kas — rekao je mirno. — Znamo mi da si brz. Ali očekujemo čoveka, koji je to isto.

Revolveraš razvuče usta.

— Šta treba da činim?

Kaning promrsi:

— Treba da pucaš, kao što ti je Milt već rekao. Svejedno je gde ćeš stajati. Možda je najbolje na prozoru.

— Plaćeni ubica neprimetno nabra obrve:

— Na prozoru?

— Da! — uzviknu Kaning nestrpljivo. — Čim ga budeš ugledao, pucaj!

— Bez poziva?

— Da! Zar da ga prvo upozoriš?

Revolveraš nabra obrve još više.

— Ja ne pucam iz zasede, Kaning!

— Onda ga, što se mene tiče, pozovi! — preseče ga Rajs. — Ali, misli pri tom s kim imaš posla.

Ne odgovarajući ništa, revolveraš se okrete i ukrućenim koracima pođe nazad u kuću.

Salt Kaning pogleda za njim.

— Ne bih hteo da mi se nađe iza leđa — rekao je tiho.

— Pa on ti i nije iza leđa — uzvрати Rajs, ponovo osmatrajući ulicu. Krišom se sagnuo i pogledao bolje dve rupe na ogradi koje je Brisbejn upravo izbušio mecima.

* * *

Prošao je dan.

U toku noći Rajs je stajao na tre-

mu, držeći šibicu među zubima. Porad njega, nagnut preko ograde, stajao je Salt Kaning.

— On nam je već vratio prvi udarac, a da se uopšte nije ni pojavio — šaputao je Rajs.

— Poješću sopstvenu kožu, ako išta u opšte razumem, Milt.

Rajs ispljunu palidrvce.

— On još uvek nije stigao. Pa ipak nas time pobeđuje. Razumeš li?

Kaning odmahnu glavom.

— Ne možeš ni da shvatiš, jer nemaš mozga. Razmisli malo. On zna da ga mi očekujemo. I ne dolazi. To znači on dolazi, ali još nije tu. Svako zna da će doći — ali on nas primorava da ga čekamo. Zna veoma dobro da nas to očekivanje oslabljuje. Ja već čitav sat čujem u glavi neko dobovanje. Podseća me na topot kopita.

— Ja ništa ne čujem — odgovori div i namesti glavu kao da osluškuje.

— ...potmulo dobovanje, Salt, kao topot kopita jednog konja. Jednog jedinog konja...

Salt Kaning zatvori oči i oslušnu napregnuto.

— Hej, i ja sad čujem! Odande!

Pritom pokaza rukom prema istoku.

Milt steže pesnice.

— Ti... ti takođe čuješ?

— Da. Eno nailazi jedan jahač!

Doista, u mraku je zvonko odjekivao topot kopita konja koji se već sasvim približio kućama.

Rajs ustuknu, izvuče kolt i pro sikta:

— Da, doista nailazi...

Jahač je nailazio, zaustavio konja pred Grand hotelom i kod stepenica kliznuo iz sedla. Rekao je zadihano:

— Došao je jedan, Milt... jedan jahač...

Milt Rajs uhvati čoveka za košulju i privuče ga k sebi:

— Šta si rekao, Flaš?

— Jedan jahač. Ležao sam na svom stražarskom mestu, na ulici. On se iznenada našao predamnom. Kada sam hteo da poskočim, lupio me je po glavi...

— I? — siktao je vođa.

— Ne znam. Mora da me je udario drškom kolta. Kada sam došao k sebi, ležao sam licem zagnjurenim u prašinu.

Milt nije ispuštao jahačevu košulju. Naprotiv, stezao je još jače i gotovo ga izdigao od zemlje.

— Gde je on?

Bandit je mucao:

— Ne... ne znam, Milt.

— Ted Flaš, pitam te: gde je taj jahač?

— Mislim da je otišao.

— Da, otišao! — zaurla Rajs i odgurnu mladića niz stepenice.

Flaš je ležao na zemlji i uplašeno gledao svog šefa. Znao je njegov bes i znao takođe šta mu sleđuje.

— Otišao je, otišao je u grad! — siktao je Rajs. Znači ovde je! Vuk je stigao. Čuo sam topot kopita njegovog konja još pre nekoliko sati. A ti, proketo pseto, spavaš! Došao je, kao što sam slutio, u sred noći. I to najboljim putem, sa istoka. Sačekao je da se probudiš. Sasvim fer, kao što to dolikuje maršalu. Onda te je tek klepnuo. Kao što ću te ja sada klepiti!

U jednom skoku Rajs se našao na ulici i snažno levicom tresnuo Flaša po glavi. Posle drugog udarca mali se bandit sruši u prašinu. Rajs ga podiže i izudara tako zverski, da je ovaj ležao bez svesti pod

stepeništem. Penjući se uz stepenice, odgurnuo je Salta Kaninga u stranu, i rekao, više za sebe:

— On je u gradu! Čuo sam ga. Rekao sam ti maločas. Tu je! Možda negde sasvim blizu. Možda iza prvog ugla. Prisluskićvao je i, ako hoće, može da nas ustreli. Ali to neće učiniti. Pustio nas da stojimo i čekamo uludo. Time nam zadaje oštre udarce.

Krupni Salt se osećao nelagodno. Osvrtao se oko sebe i brisao oznojeni vrat. Onda promrmlja:

— Vidiš stvari crnje, nego što su, Milt. Da je ovde, pucao bi. Odavno bi nas smaknuo!

Milt mu uzvрати:

— Da, ti bi pucao. Ti, ja i svako drugi. Ali, ne on. On ne puca u mrak. To je veliki vuk, taj Vajat Erp. Njemu nije potrebno da puca iz mraka. On je izuzetan strelac, a iza njega stoji zakon.

— Ipak, nema nikakvih šansi protiv nas, Milt. Šta može da učini protiv dvadeset šest ljudi, spremni na sve?

Milt podiže glavu i pogleda svog druga zamišljeno.

— Jesmo li mi baš takvi: spremni na sve? Nisam siguran, Salt. Ja mislim da su to lupeži i ništavila koji samo hoće na lak način da se dokopaju para.

— Zar to svi ne želimo? — upita Kaning.

— Svakako — potvrdi vođa bande. — Ali sada nam se na putu isprečila velika stena. Stari šerif nam je u poslednjim trenucima svog života dokotrljao na put. Moramo je ukloniti, ukoliko hoćemo da zadržimo grad u vlasti. Moramo ovde da prihvatimo borbu sa Vajat Erpom.

Milt Rajs je to rekao poluglasno

i veoma žustro, kao da je i sâm to trebalo da utuvi u glavu.

Salt mu odgovori:

— Pa mi to hoćemo. Mi ga ovde i čekamo.

Čekali su. Sve do zore. Gledali su, očiju zakrvavljenih od nespavanja.

Čekali su celo pre podne. Niko nije napustio svoje mesto.

Oko pola dvanaest vođu bande je izdalo strpljenje. Napustio je trem i pošao preko ulice. Zastao je ispred lekareve kuće, podbočio se i povikao:

— Doktore! Izadi napolje!

Potrajalo je nekoliko trenutaka, dok se lekar pojavio pred vratima.

— Šta hoćete, Rajs? — promrsio je.

— Gde je on?

— Ko?

— Ne pitaj tako glupo, stari, inače ću te rastrgnuti. Pitam te, kao što sam i starog šerifa pitao: gde je on? Odgovorite!

Lekar se okrete. Pre nego što je šmugnuo u kuću, rekao je:

— Ako me već pitate, onda morate biti jasniji. Ne znam koga tražite. A ako hoćete, možete mi pucati u leđa. Onda gledajte kako ćete se uzajamno krpiti, kada Vajat Erp bude došao i izbušio vam kože!

Izbezumljen, bandit spusti ruku na dršku kolta. Dva hica zazviždaše preko ulice. Dve velike rupe na fasadi sveže obojene lekareve kuće su zjapile. I to uz samog lekara. Ovaj samo odmeri rupe:

— Vi ste vredan čovek, Milt Rajs — rekao je i ušao u kuću.

— Vajat Erp! — procedi bandit kroz zube. — Vajat Erp dolazi! Zar nije to rekao onaj prokleti krpač kostiju!

Šef bande se zatim uputi prema

Holver ulici. U kući na uglu živeo je predsednik opštine.

— Predsedniče! — povikao je bandit oštro.

Predsednik se, bleđa lica kao zapeta puška pojavio na vratima. Vođa bandita se nalazio na sedam jardi od njega. Preko na tremu bio je Salt Kaning. A gore na prozoru je zauzeo busiju već pre dvadeset četiri časa čovek bledog lica sa tankim, kožnim, crnim rukavicama.

Ruke Klinta Hovera bile su oznojene. Znao je da mu naredne sekunde mogu doneti i smrt!

Konačno, Rajs je juče rekao jasno i glasno da hoće da preuzme svu vlast u gradu i da će na mesta članova gradskog saveta postaviti svoje ljude. Lekar, on mu je potreban! Zbog toga ga je i poštdeo.

Gutao je pljuvačku. Znoj mu je rosio čelo.

Bandit je stao pred njega i pogledao ga preteći pravo u oči.

— Gde je on?

Predsednik promrmlja nešto u bradu, što se nije moglo razumeti.

Razbesneli bandit je kipteo od besa.

— Hoćeš li konačno progovoriti, ili ću te izbušiti kao sito!

— Ja... ne znam... koga tražite, mister Rajs — jedva je uspeo da promuca predsednik.

— On je ovde. Još od noćas! Znamo to! Jedan od mojih ljudi ga je video.

Predsednik je konačno klimnuo glavom:

— To mora da je tačno, mister Rajs. Ali ja ne znam na koga ciljate.

Bandit stade na stepenik i pođe

prema predsedniku. Stegao je obe pesnice i gledao pun besa.

Pre nego što je stigao do predsednika, izlete iz kuće jedna crnokosa devojka i ustremi se na Rajs.

Vođa bandita je gledao zbunjeno devojku, čije je lice bilo izobličeno od besa i straha.

— Molim vas, mister Rajs, ostavite ga na miru! On doista ne zna...

Bandit se brzo pribrao i grubo odgurnuo devojku. Ledeno je gledao predsednika pravo u oči:

— Gde je?

— On to ne zna! — uzviknu devojka. — On to ne zna. Vi niste čovek, nego sam đavo! Ali jednu stvar svi znamo: Vajat Erp će doći i obračunati se s vama!

Reči su bile izgovorene i ljudi prikriveni iza zavesa su ih jasno čuli.

Vođa bande se lagano okrete i pogleda Džejn Hover, predsednikovu ćerku tako da devojka poblede kao krpa.

Bandit je gledao, držeći šaku na dršci kolta. U to izađe doktor Gilbert iz kuće.

— Ako budete pucali na nju, Rajs, to će vam doneti veliku slavu u ovom gradu. Ljudi znaju da cene ljude koji pucaju na bespomoćne žene!

Rajs se trže:

— Suviše brbljaš! Ne idi suviše daleko. Inače te mogu učutkati!

— To svakako nećeš učiniti. Znaš dobro da sam ti potreban. Ako te Vajat Erp izbuši, kukaćeš za mnom.

Banditovo lice imalo je boju pepela. Oba revolvera su mu bila u rukama.

— Doktore, izgovori to ime još jednom. Izbušiću te kao staru kanću, tako mi boga!

Zatim vrati revolver u opasač, pa se uputi u hotel. Lekar baci samo kratak pogled na predsednika, pa se vrati u kuću.

* * *

Bilo je dvanaest sati kada je poštanska kočija ušla u glavnu ulicu. Nailazila je sa istoka. I sledećeg dana je bila prazna. I dan kasnije, takođe. Onda je osvanuo nov dan — osamnaesti maj. Taj dan Dodž Siti nikada neće zaboraviti. Još i danas je ono, što se tog dana desilo, ostalo zapisano u analima.

Dva čoveka, koja su izašla iz poštanske kočije, nosila su zajednički veliki kofer, koji je po svemu sudeći pripadao starijem putniku, čoveku sa naočarima. Brisbejnove oči bile su prikovane za mlađeg. Bio je visok, širokih ramena i uzanih bedara. Nosio je crni šešir sa širokim obodom i crno odelo. Stariji je bio odeven u sivo. I Milt Rajs ih je posmatrao dok su išli prema hotelu.

Doktor Gilbert je stajao pred vratima

Rajs mu doviknu:

— Ko je to?

Lekar pogleda dvojicu putnika.

— Pogrebno preduzeće, to se vidi — uzvratil lekar podrugljivo. Ni sam nije shvatio do koje mere je ovaj odgovor bio dvosmislen.

Putnici su gotovo stigli do hotela. Stari je pošao napred i otvorio vrata. Na to se zaori glas teksaškog revolveraša:

— Erp!

Ono što je posle toga usledilo, ljudi u glavnoj ulici neće nikada zaboraviti.

Visoki stranac se naglo okrete i baci na zemlju. U obema rukama

držao je revolvere, koji odmah za-
grmeše.

Kas Brisbejn se sruči iza prozo-
ra. Salt Kaning zaurila od bola.
Bio je pogođen u ruku. Hant Bat-
ler, koji je stajao preko na tremu,
samo se skupi, a Vins Braun sruči
na stranu.

U roku od pet sekundi kao da
je utvara ispraznila ulicu.

Milt Rajs je stajao raskoračen na
tremu i gledao u stranca kao oma-
đijan, stranca koji je kao fantom
nestao iza stepenica.

Bandit otvori usta i izgovori sa-
mo dve reči:

— Vajat Erp!

— Šta to bi? — mucao je Salt
iz zaklona, lica bledog kao kreč.

I Rajs je pobledo. Tek sada se
malo povratio od šoka. Izvukao je
kolt iz opasača i opalio tri puta
prema stepenicama hotelskog tre-
ma.

— To je Vajat Erp. Igra je poče-
la!

Sve se odigralo brže nego što su
ljudi mogli da shvate šta se de-
šava.

Milt Rajs obrisao čelo. Gledao je
netremice prema tremu hotela.

— Šta sam ti rekao — procedio
je kroz zube. — Prokleti pas je baš
lepo zamislio dolazak!

Kaning je odmahivao glavom
kao mokro kuće. Stezao je levom
rukom ranu:

— Dakle, to je on?! Nebesa, sru-
ćio se na nas kao oluja.

Rajs je stalno otirao znoj sa če-
la:

— Da — a vi ste se smejali, praz-
noglavci jedni! Ovde nije više od
pola minuta, a već je šestoricu iz-
bacio iz igre!

Ponovo se odozgo iza prozora za-
ori glas Teksašanina:

— Erp! Odmah sam te prepoz-
nao, iako te nikad nisam video.

— Odlično, prijatelju! — odgovo-
ri stranac iza stepenica.

— Nemaš nikakvih šansi, Erp.
Iako si me pogodio u rame...

U to se zaorila dva pucnja preko
ulice. Sa krova Grand hotela sru-
ćila su se dva čoveka sa puškama
u rukama.

Vajat Erp pogleda zapanjeno iza
sebe i ugleda, zaklonjenog iza vra-
ta, čoveka, koji mu se nasmeja.

Bio je visok, vitak, u sivom ode-
lu. Imao je lice oštih crta i plave
oči, lepo izvajana usta i negovanu
bradu. Mogao je imati oko trideset
godina.

Vajat Erp je poznao odmah tog
neobičnog čoveka: bio je to doktor
Džon Holidej, koga je pre dve go-
dine upoznao dole u Vičiti.

— Prokletsvo! — psovao je Rajs.
— Tamo preko je još jedan, koji
s njim puca. Jesi li video dva met-
ka? Frank Lab i Gab Hering su
zbrisani!

Vajat Erp se uozbilji. Čim je do-
bio Mastersonov telegram, osedlao
je kulaša. Jahao je samo do Ha-
činsona, smestio konja u furgon, a
sam seo u poštansku kočiju, jer je
polazila pola dana pre voza.

Nije mogao da pretpostavi šta
ga ovde čeka. Pomogao je starom
gospodinu oko prtljaga. Njegov
prtljag je ostao u kočiji.

Baš lepo iznenađenje mu je ovde
priređeno. Čim ga je revolveraš
Brisbejn pozvao, reagovao je sme-
sta. Odmah, još pri izlasku iz koči-
je, pali su mu u oči ljudi na tre-
movima i prozorima.

Odjednom Dok Holidej!

Dva majstorska hica kojima je
zubni lekar likvidirao strelce iz za-

sede, koje maršal nije ni primetio, spasla su mu, verovatno, život.

— Išćupajte dole jednu dasku, maršale — doviknu mu Holidej. — Ovde ispred vrata je kapak, koji ću podići. Dok budete izlazili malo ću bljuvati olovo!

To njegovo bljuvanje olova smaklo je Tima Harlija, koji je upravo nanišanio na maršala. I Milt Rajs je dobio ogrebotinu na levom ramenu.

Vođa bandita pogleda Salta.

— Jesi li video ovo?

— Možda je poveo sobom Bila Hikoka? — izusti bleđi Salt. — Taj lupež puca isto tako brzo kao i maršal.

— Da smo odjahali, bolje bi bilo! — reče jedan od Rajsovih ljudi.

— Čuo sam da Erp ima još tri brata — mrmljao je Hant Batler.

— Zaveži — prosikta Rajs. — Ima nas još gotovo dvadesetorica...

* * *

Vajat Erp i Dok Holidej su već odavno bili u zaklonu. Stajali su sa strane i kroz vrata motrili napolje.

Holidej je punio kolt, ne skrećući pogled sa ulice. Rekao je maršalu, kao da su se sreli u nekoj bostonskoj kafani:

— Kako ste?

Vajat ga pogleda. Jedva da je izgledao nešto stariji. Lice mu je još uvek bilo bleđo, nešto ozbiljnije, bore oko usana nešto dublje, a senke ispod očiju veće i tamnije.

— Doktor Džon Holidej iz Bostona — reče Erp poluglasno. — Je li moguće! Koji je vas vetar baš ovamo doveo?

Holidej nabra obrve na svoj karakterističan način i nasmeja se.

— Ovde ima puno divnih saluna, maršale!

— Mislio sam da ste lekar?

— U Kanzas Sitiju me je jedan pacijent udario nogom u stomak. Došlo je do puškaranja. Ljudi baš ne mare da zubni lekar dobro barata koltom.

Vajat ga je dugo posmatrao. Najzad je shvatio.

— Sada ne tražite više ljude s bolesnim zubima, nego samo salune?

— Tako je.

— A od čega živite?

— Od kocke.

Holidej se smešio. Bio je to tih, upečatljiv smeh, koji će Vajat još niz godina slušati.

Čovek iz Misurija u ovim žestokim trenucima nije ni slutio da će čovek, koji je sada stajao uz njega sa koltom u ruci, stajati tako tokom celog svog života.

Dakle, postao je kockar, taj sposobni zubar iz Bostona — Džon Holidej. Sada je to Vajat jasno primetio. Lice Doka Holideja postalo je bleđe, ugasitiye i tvrđe. A tamni kolutovi ispod očiju su posledica mnogih neprospavanih noći u zamamljenim salunima.

Vajat još ništa nije znao o pravom spletu okolnosti, koji je uslovio Holidejev životni put.

— Jeste li već dugo ovdje? — ispitivao je maršal.

— Ne. Noćas sam stigao. Ispred grada čučao je jedan momak u zasedi i — spavao. Veoma je smešno izgledao. Probudio sam ga, a kada je hteo da potegne kolt na mene, zviznuo sam ga po glavi. U gradu je vladala grobna tišina. Odmah sam primetio da se nešto događa. Neka banda je već dva dana terorizala grad i nekog iščekivala. Da

ste taj čovek baš vi, saznao sam jutros od svog kolege, doktora Gilberta. Došao je obilaznim putem do mene. Smestio sam se u „Long Brenč” salunu. Jasno, bez saglasnosti mistera Milta Rajsa.

— Milt Rajsa? — upita Vajat.
— Znači on je ovde sve digao na glavu?

— Poznajete li ga?

— Ne lično. Ali sam mnogo slušao o njemu. Dovoljno da ga odvedem na konopac, ako ga uhvatim.

Holidej potvrdi.

— Ima li doista preko dvadeset bandita? — upita Vajat.

Holidej sleže ramenima:

— Ne znam. Sada verovatno više ne. Vi ste nekolicinu sredili, ja sam nekolicinu učutkao. Znači, ima ih manje.

Učutkao! Ta reč se ureza maršalu u svest. Dakle, to je ono što ga je mučilo. Ovaj Džon Holidej je bio odličan strelac, a svaki njegov hitac je ubijao. Maršalov princip je bio sasvim drugačiji. Samo je onespobljivao protivnika za dalju borbu.

— Šerif vam je telegrafisao? — upita ga Holidej.

— Da. Odjahao sam do Hačinsona. Odatle sam hteo da nastavim železnicom. No, ona bi tek danas uveče stigla. Zbog toga sam se odlučio za poštansku kočiju.

Holidej se osmehnu:

— Prijatan gradić, zar ne?

— Jeste! — Vajat munjevito uperi svoj dugocevi Bantlajn i opali.

Na drugoj strani ulice kriknu jedan od bandita, koji je bio za trenutak izašao iz zaklona.

I Holidej je pucao.

Lim Ovens, koji je upravo nailazio iz pravca reke, jer je čuo puc-

njavu, pade na ulicu iza jednog ispušta. Lice je zario u prašinu.

Vajat steže zube.

— Nešto ste suviše, dobar strelac, Dok.

Holidej pogleda maršala sa čuđenjem.

— Kako to mislite? Zar da ostavim tog lupeža u životu? Svaki koit, koji preko može da bude upotrebljen, opasan je po nas!

Vajat Erp najednom nije mogao da se otme uverenju da Holidej uživa u borbi. Možda je doista čista slučajnost što je baš danas tu u Dodžu, ali da je tražio borbu, to je bilo više nego sigurno.

Holidej reče više za sebe:

— Mali đavolski ples uz barutni dim i mnogo galame. Zgodan grad, ovaj Dodž. Stvarno lep grad, sa dosta olova u vazduhu, nervoznim stanovnicima i još koječim što ide uz to.

Vajat se po drugi put, uprkos svoj ozbiljnosti situacije osmehnu. Kod ovog neobičnog čoveka se uopšte nije znalo da li da se čovek smeje ili ljuti. Sve što je rekao bila je mešavina inteligentnog podsmeha, istine, zloće i šale.

Ne vadeći cigaru iz usta, Holidej nastavi:

— Sreća da su mi džepovi puni olova. Do juče su mi bili puni cigara. Ah, municija je ovde u Dodžu sigurno skuplja od duvana. Znate li, da bi trebalo da priložite venac? Baš sam učinio glupost što sam u Topeki prokockao crno odelo. Milt Rajs mi mora dati svoje, inače vam ne mogu praviti društvo do groblja.

Vajat odmeri Holideja s nerazumevanjem.

— Nisam vas baš shvatio...

Holidej dunu gust dim kroz nos.

— Šerif Masterson je mrtav. Naš prijatelj preko puta ga je smaknuo, jer je vama uputio telegram.

Vajatova šaka steže dršku revolvera tako, da su mu zglobovi pobeleli. Osećao je kako mu se krv penje u glavu. Kako mu je ledeno i nemarno to Holidej saopštio!

Vajat bi najradije istrčao na trem i pucao, pucao... Osećao je kako ga obliva znoj.

— Milt Rajs je ustrelio šerifa? — ponovio je tiho. Uz silan napor uspeo je da savlada gnev.

U to četiri razbojnika napustiše zaklone i uz divlje povike potrčaše preko ulice. Pre nego što je Vajat uperio revolver, video je kako čovek do njega poskoči napred ispred otvorenih vrata isturi cev kolta, i četiri hica odjeknuše glavnom ulicom. Bili su ispaljeni jedan za drugim tako brzo da su gotovo delovali kao jedan. Sve je trajalo samo delić sekunde. Četiri Rajsova čoveka ležala su u prašini.

Dok Holidej je i dalje stajao pred vratima i posmatrao preko pogođenih kuće na suprotnoj strani ulice.

— Dalje od vrata! — procedi Vajat.

Kockar se lagano vrati. Vajat je fascinirano posmatrao lice tog čoveka.

Da li mu je on partner?

Da. Iako je to bila surova igra slučaja — u ovom trenutku je avanturista Holidej bio partner Vajata Erpa. Čovek koji je kao niko drugi prkosio smrti, bar Vajat sličnog nije upoznao, ni sreo. Nikada nije video čoveka koji puca kao Holidej.

Prirodni dar jednog, na žalost izgubljenog, čoveka, iz čijih su lepo izvajanih usta izlazile samo reči po-

ruge i prezira, čak i na sopstveni račun.

— Morao bih da kupim novo odeo, maršale — govorio je, spretno puneći doboš novim mecima. — Čovek treba da ima dva odela. I ja sam ih imao. Ali u Topeki me moja srećna zvezda napustila. Razumete, zar ne? Možda ću opet moći da nabavim jedan par. Ako me ovde isterate iz grada, onda mi ne ostaje više bog zna šta u Kansasu...

Vajat duboko udahnu vaznuh.

— Ako vas ne muče još neke brige, onda sam zadovoljan.

— Brige?

Holidej za trenutak okrenu lice prema Erpu. Osmeħ mu je zaigrao na usnama.

— Ne, maršale, briga nemam. Ali me živo interesuje hoću li večeras jesti.

Vajat odmahnu glavom:

— Vi ste prokleta čudan čovek, Dok. Ako se ovde izvučemo iz ove gužve, častim večeru.

Holidej izvuče iz usta mali opušak, koji je držao i dok je pucao, pa reče:

— Ol rajt, a ja vas častim viski-jem.

— Za to imate još para?

— Ne još. Ali ću do tada zaraditi.

Zar doista misli da će do večere u gradu vladati takav mir da će moći da sedne za kockarski sto?

Da, mislio je i pobrinuo se da tako bude, na svoj ubistveni, pakleni način.

Milt Rajs je ležao stisnutih zuba iza drvene ograde i kroz rupu motrio na ulicu.

— Prokleti psi su se odlično zaklonili! Jesi li video onog drugog kako puca? Uspeo sam samo da vidim barutni dim i — njegove noge.

Salta Kaninga su oblile krupne graške znoja.

— Ne znam, samò znam da si vraški bio u pravu. On je vuk. A njegov partner nije ni za dlaku lošiji.

Rajs nije bio čovek koji lako odstupa.

— On nas je nadmudrio. Ali nas je još uvek dovoljno, da bismo mogli da ga likvidiramo. Sada ću ga tući njegovim oružjem. On je fer, prokleta njuškalo. Ponudiću mu dvoboj revolverima.

— Jesi li poludeo? — upita Kanning.

Milt se zlobno nasmeja:

— Ne, drugar. Brisbejn će mu biti protivnik. Dok njih dvojica budu pucali, pobrinuću se da ostatak naših ljudi pređe preko ulice i zađe za hotel, pa sa obe strane napadnu.

Salt zviznu kroz zube.

— Ti si vraški lukav, Milt!

— Erp! — zauriao je vođa bande preko ulice. — Erp, slušaj na trenutak! Ti si nekoliko mojih ljudi izbacio iz stroja. Ol rajt! Ipak nemaš šansi. Hoću da prekratim stvar. Predlažem ti dvoboj. Šta misliš o tome?

— Nemam ništa protiv, ako ti to želiš! — uzvratil maršal.

— U redu. Naš čovek će izaći na ulicu!

Protoklo je pet minuta.

Onda se preko otvoriše hotelska vrata i teksaški revolveraš Kas Brisbejn stupi na trem. Ukočenim koricima silazio je niz stepenice i ostao da stoji na sredini ulice.

Pre nego što se Vajat pokrenuo,

Dok Holidej je izleteo na verandu. Držao je ruke u džepovima.

— Milt Rajs — doviknuo je oštro. — Nećeš valjda takvo poniženje prirediti slavnom čoveku, kakav je Vajat Erp? Taj teksaški revolveraš, gipsanog lica, čije ime niko nikada nije ni čuo, zar on treba da se ogleda sa maršalom? To je neslana šala, Rajs. Ne, i sam to moraš uvideti!

Na ulici je vladala grobna tišina.

— Dok Holidej! — najzad izlete Rajsu.

Kaning grubo odgurnu svog gazdu i pogleda kroz rupu.

— Nebesa! To je on! To kockarsko lice bih i u paklu prepoznao. Sada mi je sve jasno. Erp se s njim povezao. Laku noć, momci! Sada će biti svašta, ako Brisbejn ne bude dovoljno mudar.

Dok Holidej zabaci glavu.

— Hej, mali, briši odavde! Inače ćeš isprljati rukavice u prašini.

Brisbejnovu lice se zgrči. Holidej je lagano silazio niz stepenice.

— Treba da se čistiš, gipsana njuško! Ovde na ulici će se Erp samo sa pravim čovekom ogledati. Gubi se!

Sve se odigralo u dve sekunde.

Holidej je doveo revolveraša u stanje u kakvo je i želeo: Brisbejn je bio van sebe od gneva. Spustio je obe ruke na opasač i čak izvuкао koltove iz futrole. U tom deliću sekunde oružje, koje se još nalazilo u futrolji opasača Doka Holideja, bljunu olovo. Pucao je s bedara.

Zrno koje je Brisbejn opalio, zarilo se pet jardi od kockara i uskovitlalo prašinu. Revolveraš je stajao ukočeno, sa dva revolvera u polupodignutim rukama.

Vajat ga je posmatrao. I Milt Rajs je gledao u svog čoveka. Vi-

deo je kako njegov revolveraš kliznu na kolena i pade ničice na zemlju.

Na to Bil Hatfildor izlete iz zaklona i opali. Njegov primer sledili su i Valt Duli i Vili Kroft. Vajat izlete na trem. Odmah je pucao. I Holidej takođe. Proteklo je samo nekoliko sekundi. Holidej se lagano vratio i stao iza vrata.

— Dakle, Rajs, mi čekamo. Pravg čoveka za Vajat Erpa. Taj revolveraš je bio dobar za mene.

Niko se ne odazva. Minutima.

Holidej zapali novu cigaru i napuni oružje.

— Ipak, lep grad, maršale. Zar ne mislite? — Zatim iznenada izlete na trem i reče tiho Vajatu:

— Štitite me vatrom! Napred, pucajte!

Trčao je prema ulici, dok je Vajat pucao kao pomaman. Maršal iznenada začu Dokov oštar glas:

— Hej, burazeru, baci pucu! Imaš minut vremena!

Vins Braun, koji je već bio ranjen, baci oružje.

— Napred! Idi preko ulice.

Bandit odmah posluša. S druge strane se zaoriše dva pucnja. Ljudi koji su se bili zaklonili na tremu lekareve kuće, uperili su oružje na Holideja.

Vajat izlete iz saluna i u nekoliko krupnih skokova pređe trem i uputi se desno. Zrno mu prozvižda kraj same glave, udari u metalnu firmu i odbi se o nju.

Vajat je uspeo da stigne do velikog bureta za kišnicu i izvrnu ga. Voda je pokuljala i ulazila u mlazovima između dasaka. Za tili čas su iz zaklona izletela dva bandita kao pacovi iz rupa.

Holidej ih dočeka.

— Puce dalje, džentlmeni! Brzo! Ljudi poslušajte.

Milt Rajs zari nokte u dasku od nemoćnog besa.

— On će nas zbrisati. Tom trenutku naši momci nisu dorasli. Holidej je dokrajčio stvar. Ako nam u sledećih pet minuta nešto ne padne na pamet, gotovi smo.

— Meni je nešto palo na pamet

— reče Kaning i pokaza na izlaz iz hotela.

Desetak minuta kasnije stajao je Holidej naslonjen na stepenice, a Vajat Erp na tremu.

Od Milta Rajsa nije bilo ni traga ni glasa. Samo je pet ranjenih članova bande ležalo na ulici.

Holidej sede na stepenik i nasmeja se.

— Gilbert, izlazite napolje! Ovde ima dosta posla za vas!

Tajfun je prošao.

Zahvaljujući mudrosti i spretnosti Vajata Erpa i hladnokrvnoj drskosti Doka Holideja, sve se okončalo za nepun sat.

Šest Rajsovih ljudi je bilo mrtvo, a jedanaest teško ranjeno. Ostali su imali manje ili više ogrebotine.

Banda ubice šerifa bila je razbijena. On i njegov prvi saradnik Salt Kaning uspeli su da na vreme uhvate maglu.

Kada je predsednik Hover čuo ko je bio partner slavnog maršala prilikom obračuna sa banditima, napravio je kiselo lice.

— Dok Holidej? To baš nije sreća za Dodž. Više bih voleo da ne moram tom čoveku da budem zahvalan. Proteran je iz Abilene i Kansas Sitija. U Topeki je ubio dvojicu i demolirao salon.

Vajat ga preseče:

— Branio je svoju kožu!

— On je kockar, maršale.

— Da, ali to je njegova stvar. Ovde je bio od neocenjive koristi. Da nije bilo njega, ja bih još stajao u vratima „Long brenč” saluna i ko zna...

Hover natmureno potvrdi:

— Da, tako je i tu se ništa ne može. Ja ću mu dati sto dolara i naložiti mu da napusti grad.

Vajat se okrete i bez pozdrava ode prema malom Grahamovom hotelu. U tom trenutku je iz berbernice izlazio Dok Holidej.

— Helo, maršale! Posebno sam se doterao za našu večeru.

Vajat ga pogleda. Osećao je duboko sažaljenje.

— Dobro! Odmah dolazim! Treba samo da uzmem stvari iz kočije.

Iz kola, koja su stajala pred poštom. Vajat uze veliku putnu torbu, vinčesterku i sedlo.

Holidej se u međuvremenu smestio za sto u uglu „Long brenč” saluna i naručio crveni viski. Nije ni slutio da će mu se nevolje ponovo sručiti na glavu.

Pratila ga je zla kob, tog brzorukog Doka Holideja. Niko nigde nije hteo da ga primi. Još pre dve godine, kada ga je Vajat sreo u Vičiti, bio je uvažena osoba, dobar zubni lekar, čovek kome je predstojala lepa budućnost.

Kako su danas stvari stajale? Jedva dvadeset četiri meseca kasnije? Bio je poznat u svim salunima Kanzasa i ozloglašen. Doduše, nije bio falšpiler, ali ako bi primetio da drugi hoće da podvaljuje, to ga je izvodilo iz takta. Njegova brza ruka svakako nije doprinela da njegov glas bude bolji.

Tek što je stigao u Dodž Siti, a gradski otac je već smišljao kako bi ga oterao.

Vajat je smatrao da način na koji

predsednik hoće da se oslobodi kockara, nije dobar. Konačno, Dok Holidej je bio stranac koji je stavio svoj život na kocku da bi spasao grad nasilja. Zahvalnost je stvar plemenitih srdaca, a imućni predsednik Dodža nije bio baš čovek plemenita srca. Vajat je to još iste večeri po drugi put utvrdio.

Pošto je večerao sa Holidejem, još jednom je posetio predsednika. Doktor Gilbert i još dvojica stajali su u radnoj sobi predsednika opštine Hovera.

— Mister Erp! Šerif Masterson vas je pozvao. Rekli ste mi da vam je on ponudio mesto maršala ovde u Dodžu?

Vajat klimnu glavom.

Hover je šetao nervozno.

— Da, to je moguće. Ali Masterson nije bio dovoljno upućen u naše planove. Imali smo nameru da jednog od stanovnika našeg grada postavimo za maršala. Naime, Džima Degera!

Doktor Gilbert naglo podiže glavu:

— Ne govorite valjda ozbiljno, predsedniče?

Hover nabra obrve.

— Svakako, doktore! Najozbiljnije!

— Deger je kukavica koji je u trenutku najveće opasnosti vratio zvezdu. A sada treba da bude oblasni maršal? Vajatu hoćete da izmaknete stolicu? Mora da ste izgubili razum, Hovere. Ne mogu ni da zamislim da bi savet mogao da prihvati takav predlog.

Hover se nasmeši:

— Niste ni dozvolili da izgovorim sve do kraja, doktore. Ne pada mi na pamet da čoveku, kakav je Vajat Erp, izvučem stolicu. Masterson mu je ovde obećao posao. I treba

da ga dobije. On može da bude šef pomoćnika i Degerov glavni pomoćnik.

Lekar je bio crven od besa.

— Hover, ovakvoj podlosti se od vas nisam nadao. Ja imam razumevanja za to što se ugledni kopač zlata iz Kalifornije Džimi Deger interesuje za vašu ćerku, pa zbog toga vi hoćete svom budućem zetu da osigurate mesto u gradskom veću, ali to kako ste se poneli prema čoveku, kakav je Vajat Erp, to vam nikada neću zaboraviti!

Gilbert izlete i zalupi vrata za sobom.

Deger je stajao bleđa lica i gledao u svoje ruke. Bejb Asmusen, kovač, tresnu čizmom o pod, tako da su čaše zaigrale.

— Doktor je u pravu. Vi ste užasni, Hover!

I on izlete iz sobe gnevno. Ostali ljudi su nemo napustili prostoriju.

Vajat je ostao sam sa predsednikom. Hover je trljao čelu:

— Žao mi je, mister Erp. Izgleda gore, nego što jeste. Hteo bih vama da objasnim. Mister Deger se vrzma oko moje kćeri, a ja ne mogu da prihvatim, jasno, zeta koji u gradu ništa ne predstavlja. Zbog toga sam mesto maršala njemu obećao. A ono što obećavam, obično i ispunim.

— Naravno — reče Vajat i lagano se uputi prema vratima.

Predsednik je pošao za njim i uhvatio ga za mišicu:

— Mister Erp! Morate da me razumete. Ne smete otići. Ljudi mi to nikada ne bi oprostili. Ostanite!

— Ja sam savezni maršal, predsedniče!

— Da. Znam to.

Hover nije to znao. Zbunjeno je ćutao i kašljucao.

— Šta da činim, mister Erp? Recite mi, šta da činim?

* * *

Kada je mrak pao, bilo je u Dođžu, kao da čovek po imenu Milt Rajs nije nikad ni postojao, kao da se u glavnoj ulici nije vodila ogorčena borba, i kao da niko nikada nije video revolveraša gipsanog lica, Kasa Brisbejna.

Rajs je pobegao sa Kaningom. Poraz koji je tog dana pretrpeo, oterao ga je iz grada.

Na žalost, samo privremeno.

* * *

Vajat je, uzeo sa stanice svog ku-laša i odveo ga u Voghamov koral, gde se nalazio i Holidejev konj. On da je otišao u glavnu ulicu i pose-tio doktora Gilberta.

Stari lekar ga je srdačno dočekao. Bio je u košulji. Na usni mu je visio opušak cigarete, gotovo zaklonjen brkovima, kao u tuljana. Naočari sa debelim staklom bile su mu na vrhu nosa.

— Stidim se zbog predsednikovog postupka, maršale — reče lekar i ponudi Erpu da sedne.

Iz jedne od soba dopirala je galama.

Lekar protrlja bradu.

— Ah, to su Rajsovi lupeži. Kukaju, ali nikom nije naročito loše.

Vajat nabra obrve.

— Puštate ih da unutra slobodno jure naokolo?

— Ne! — lekar se zaverenički nasmeja. — Vezao sam ih lancima. To je veoma lekovito, čak i za čestite bolesnike, koji ne smeju da napuste postelju.

Sada se i Vajat nasmeja.

Gilbert je govorio o Brisbejnu.

— Nebesa! Njega sam se baš bojao. Izgledao je kao avet...

— Samo utisak, varka! Crne rukavice, kaput zakopčan do grla, ukršten opasač i revolveri sa drškama ukrašenim slonovačom.

— Nije baš loše pucao. U svakom slučaju ne tako dobro kao vaš partner!

Partner! Ponovo ista reč!

— Vraški momak, taj Dok Holidej. Danas sam video najbolje strelce u životu. Tako brzo kako ste vas dvojica pucali... Vi, na primer, kada ste izašli iz kola, to nigde nema.

— Gilbert povuče dim i pogleda upitno maršala. — Verujete li da je taj Holidej doista lekar?

— Znam to pouzdano. Bio je zubni lekar. Čak veoma dobar. Jednom je i meni izvadio zub. Nisam ništa osetio.

— Onda je stvarno bio dobar lekar — reče Gilbert zamišljeno. — Na žalost, ne uživa baš dobar glas.

— Znam.

— Hover sigurno hoće da ga protera.

— I to mi je već poznato.

Gilbert pogleda začuđeno:

— Da vam nije možda to i rekao?

— Da!

Stari lekar tresnu snažno pesnicom o sto.

— Taj prokleti magarac! Neka ga đavo nosi. Holidej može biti šta god mu drago. Danas je zajedno sa vama razbio Rajsovu bandu, najjaču i najopasniju. To Dodž ne sme nikada da mu zaboravi. Ako je u Topeki razlupao jedan salun i ubio varalicu na kartama u dvoboju, to nije naša stvar. Ovde se borio kao pravi čovek. Svi u ulici su to videli. Ja to neću zaboraviti, a, nadam se, ni ostali.

Vajat je još neko vreme sedeo kod lekara, a onda se pozdravi i pođe. Kada je hteo da pođe na ulicu, bacio je još jednom pogled na „Long brenč” salun i ugledao je siluetu nekog čoveka oslonjenog na zid kraj ulaza. Lagano je pošao prema njemu.

— Mister Holidej?

— Mister Erp?

— Mislio sam da se kartate?

— Kartao sam se, ali ljudi nemaju više novaca.

— Znači dobili ste?

— Da.

— Drago mi je!

— Nije bilo bog zna šta. Od toga mogu tri dana da živim. Ali ljudi već prave kisela lica. Ne mare baš mnogo da se među njima nalazi kockar, koji se razume u igru. Simpatičniji im je čovek s novcem, koji tri puta gubi, a jednom dobija.

— Sve dok dobro ide, u redu je. Ali ako sada naiđu goniči stoke, lovci na bufala, biće druga pesma. Onda je igra divlja, ima i drugih kockara koji se razumeju prilično u kocku i verovatno igraju falš...

— Svakako! — prekide ga Holidej.

— Ako to tačno znate, zašto sedate s takvim ljudima za zeleni sto?

— Zbog toga što tu mogu da zaradim daleko više. Razumete li, Erp? Veliki kockari unose u igru zlatne dolare. Ako varaju, maler im je dvostruki.

— Tada vi, jasno, pucate!

— Moram.

— Zbog čega?

Holidej se osmehnu.

— Jer bi u protivnom onaj drugi pucao. Samo onaj ko brže puca, doista je dobio!

— Lep posao!

— Kako se uzme. Raznovrstan je i ponekad unosan.

— Samo ponekad, to je ono, Dok. Zar se ne biste radije vratili svom starom pozivu?

— Ne, laku noć! — lekar se naglo okrete i vrati u salun.

Vajat je gledao za njim i odmahivao glavom.

* * *

Maršal nije mogao da zaspi. Lagano se uputio niz malu ulicu prema obali reke. Srebrni odsjaj zvezda ogledao se u mirnoj vodi Arkanzasa. Stajao je i posmatrao drugu obalu reke. Iznenada se okrete. Sa dna ulice dopirao je neki neodređeni metalni zvuk. Vajat je brzo utvrdio da je to topot kopita. Vajat se oprezno prišunjao kraju ulice i zastao kao ukopan.

Pleko, iz poslednje kuće, suknuo je veliki plamen.

Vajat izvuče kolt, opali tri metka i pojuri prema kući. Odmah kraj vrata bilo je pojilo za konje. Maršal dohvati teški drveni šafolj, napuni ga vodom i otrča prema vratima, koja je plamen već bio zahvatio.

Glasovi su odjekivali kroz noć. Ubrzo se kraj Erpa našlo još mnoštvo ljudi. Šafoljima su zahvatali vodu iz pojila. Ljudi su obrazovali lanac, a sudovi sa vodom leteli su iz ruke u ruku. No, pojilo se brzo ispraznilo.

— Na reku! — vikao je maršal.

Odmah se obrazovao veliki lanac sve do obale reke. Sedam velikih šafolja letelo je iz ruke u ruku. Pola sata kasnije vatra je bila ugašena. Ljudi su stajali oko kuće i gledali nemo ugljenisane daske.

— Nestao je! — uzviknu jedan od okupljenih.

— Ko to?

— Vajat Erp!

— Da, stvarno. Gde li je?

Maršal je trčao uličicama, pretrčao glavnu ulicu i izbio na severni izlaz iz grada.

Neka čudna slutnja gonila ga je tamo. Bila je opravdana. Pre nego što je stigao do poslednjih kuća, dopro je do njega zadah petroleja.

Izvukao je kolt i ponovo opalio tri hica nasumce u noć. Ponovo je čuo topot kopita. Ovog puta podmuklom palikući nije uspeo da podmetne požar. Upravo je zalio temelj petrolejom. Pre nego što su ljudi izleteli na ulicu, Vajat se okrete i pođe natrag. Primetio je ispred sebe nečiju siluetu. Neko je stajao pritajen uz sam zid kuće.

Pošao je napred. Ubrzo je, uprkos mraku, razaznao da je to žena. Stajala je naslonjena na zid i posmatrala ga.

— Mister Erp!

Vajat zastade.

— Mister Erp — reče žena nesigurnim glasom. — Ja sam Dženi Hover, ćerka predsednika opštine.

Maršal dotače obod šešira.

— Mis Hover?

Devojka uzdahnu zbunjeno.

— Mister Erp... ja... ja sam htela da vam se, zbog oca, izvinim. Vi ste oslobodili grad od Milta Rajsa, od ubice i razbojnika, koji je danima kinjio i pljačkao građane.

Vajat se okrete:

— Sve je u redu, gospođice. Veliko hvala.

— Još nešto, mister Erp! Ne smete da odete. Znam da posle izjave mog oca niste baš voljni da ovde ostanete. Konačno, u Vičiti ste bili maršal.

Vajat je prekine.

— Da, u pravu ste, zaista ne želim da ostanem ovde kao pornočnik. Kada mister Deger bude imenovan za maršala, sigurno će naći ljude koji će hteti da mu budu pomoćnici.

— On je sam vratio zvezdu pomoćnika, kada se Milt Rajs pojavio u gradu! — reče devojkica uzbuđeno.

Maršal pogleda začuđeno predsednikovu ćerku. Zar mu predsednik nije rekao da Deger hoće da se oženi njome?

Dženi kao da je pročitala maršalove misli:

— Ja mrzim Džima Degera, mister Erp! Imam samo jednu želju, a to je, da vi ostanete u Dodžu! Ima ovde još dosta korova, osim Milta Rajsja! Laku noć!

Vajat je zastao za trenutak i gledao za devojkicom. Šta je ona, u stvari, htela? Da li je došla da bi naškodila svom proscu ili su je ovamo doterale iskrene brige?

No, zašto bi tim stvarima lupao glavu? U svakom slučaju, napustiće grad. Pod komandom čoveka kakav je Džim Deger nipošto neće pristati da bude pomoćnik maršala.

U rano jutro stajao je pred vratima Vajatove hotelske sobe doktor Gilbert.

— Maršale, mogu li za trenutak da uđem?

— Odmah ustajem!

Nekoliko minuta kasnije sedeo je lekar na staroj, otrcanoj fotelji u Vajatovoj sobi.

— Smem li da pušim?

Erp klimnu glavom.

— Nemam baš veliku nadu da će moja poseta uroditi plodom — počeo je Gilbert paleći cigaru. — Još juče sam vam rekao. Više nego što je iko mogao da očekuje, postigli

ste. To što je Holidej naišao, bila je prava sreća. Zbog toga sam ga sinoć posetio i predložio mu da ovde u Dodžu obnovi praksu. Mogao bih mu pozajmiti lekove i instrumente dok ne stane na noge. Sigurno bi ljudi više voleli da im on leči zube i vadi ih, nego Frenk Robert, berberin.

Vajat se smejao. Znao je šta sledi.

Gilbert odbi dim, pa nastavi:

— Nije me ismejao, taj vaš jučerašnji partner. Baš naprotiv, ponashao se fino i ponudio mi je piće. Vratio sam se tek u zoru iz saluna. Naravno, na užasavanje svoje žene. Objasnio mi je da treba da ga ostavim takvog kakav jeste, mislim da tako živi. Da je suviše loš da bi građanima Dodž Sitija lečio zube.

Vajat se i dalje smešio.

— To sam vam ja unapred mogao reći, doktore. On se više ne da menjati. Prosto ne želi. To je on.

Lekar podiže glavu. Posmatrao je čoveka iz Misurija kroz oblak dima.

— I o vama smo govorili, maršale.

Vajat podiže obrve.

— Da, o vama. Predsednik se doista loše poneo prema vama. On je lično govorio sa Mastersonom da vi treba ovde da preuzmete položaj maršala, ako hoćete. Sada može tu stvar da predstavi kako hoće, jer je Masterson mrtav. Slušajte, Erp, hteo bih još nešto da vam kažem: u gradu ima još šljama. Nije vas Masterson pozvao samo zbog Milta Rajsja.

— Znam to.

Lekar ga pogleda upitno:

— Već i to znate?

— Da. Ovde ima još raznog korova.

Gilbert klimnu glavom.

— Tačno. To je prava reč. Zila-

vog, bujnog korova. Potreban je jak čovek da ga oplevi. Dodž nema takvog čoveka. Džim Deger svakako nije taj. Vi, Vajat Erp, vi bi ste bili pravi čovek. Mislim da sam vam to već rekao.

— Da, tako je, rekli ste mi.

— I vi nećete da ostanete?

Vajat odmahnu glavom.

— Ne, doktore. Ja sam ovamo došao kao maršal i ostaću to. Ima još gradova kojima je maršal potreban.

Lekar poskoči.

— Svakako! To sam ja već rekao onom praznoglavom Hoveru. I Holidej smatra da bi se gradska veća Abilene, Topeke i Kanzas Sitija otimala o vas...

Vajat je bio uveren da je Holidej u ovoj viski-noći bio veoma oštar.

— Tako je! — uzviknuo je lekar.

— Ja nikako ne mogu da prihvatim da mi svi, zbog gluposti predsednika, treba da iskijavamo. Nešto bih vam predložio, Erp: Vi ste do sada naporno radili. Odmorite se jednom nekoliko dana. I to kao moj gost. Moja žena spravlja odličnu supu i krompire, kao prava bečlijka, a biftek, takav ne možete naći ni na Brodveju. Tako sočan. Naš sin je pao u ratu, gore u Getisburgu. Bio bi danas vaših godina. Veoma ćemo se radovati, ako nekoliko dana budete ostali kod nas.

Na usnama čoveka iz Misurija zaigra osmeh.

— Ne razumem vas, doktore. Šta time hoćete da postignete?

— Ništa baš. To jest, da budem sasvim iskren, želim da ostanete u Dodžu, što je moguće duže.

— Ali ja ne mogu, čak i da prihvatim vaš ljubazan poziv, većito da ostanem kod vas.

— Radovaćemo se da tako slav-

nom čoveku u našem domu poželimo dobrodošlicu — reče lekar.

Vajat je osetio da govori sasvim iskreno.

Ustajući, stari Gilbert je dodao:

— Ako ceo Dodž ne može da vas ceni, ja umem, mister Erp.

Vajat pogleda kroz prozor na glavnu ulicu u kojoj je život vrio. Nije ni slutio da će veliki deo svog života provesti u ovom gradu i da će se odavde njegova slava pionira i borca za zakon proširiti celom zemljom.

— U redu, doktore. Odmor mi doista neće naškoditi.

— Divno! — Lekar ga srdačno potapša po ramenu. — Dodite odmah sa stvarima preko kod nas. Moja žena vas očekuje.

Vajat je smešeći se pakovao stvari, zatim je platio vlasniku račun i sa lekarom pošao prema njegovoj kući.

Tačno u trenutku kada je hteo da uđe u lekarevu kuću, naišao je sa istoka neki jahač i zaustavio konja pred „Long brenč” salonom.

Bio je to čovek srednje visine, tvrda preplanula lica i zelenih očiju. Nisko na bedrima nosio je težak kolt.

Vajat se zagleda u lice pridošlice i otkri na obrazu dug crveni ožiljak, koji se protezao od oka preko obraza, sve do gornje usne. Ožiljak mu je strašno unakazio lice.

— Dodite, maršale. Evo moje žene.

Vajat je hteo da kroči u kuću, kada primeti da je čovek olabavio pred vratima kolt u futroli.

Gilbert je primetio da se Vajat dvoumi. I on je primetio čoveka.

— Do đavola! Red Đeliko!

— Poznajete li ga?

Lekar nabra obrve:

— Svi ga ovde poznaju. Kockar je. Ali onaj najgore vrste.

U to Deliko naglo odgurnu vrata.

— Holidej! — pozvao je odsečno.

Kada mu je ruka pošla preko kolta, odjeknuo je pucanj.

Red Deliko se zanese unazad i kliznu niz stub trema.

Vajat potrča prema salunu. Kada je otvorio vrata lokala, ugledao je jednog jedinog čoveka unutra. Do ka Holideja. Sedeo je za zelenim stolom sa špilom karata pred sobom i koltom uz njih.

Ispred leve ruke stajala je polu-ispijena čaša.

Vajat ga pogleda iznenađeno.

Kockar podiže glavu:

— Helo, maršale! Jeste li dobro spavali?

Vajat se okrete i pogleda Delika. Lice mu je imalo boju pepela, a ruke su mu nemoćno visile niz telo. Bio je mrtav.

Vajat ude u lokal i priđe Holidejevom stolu.

— Šta je on imao s vama?

Nekadašnji zubni lekar sakupi karte spretno kao opsenar, pa ih opet raširi kao harmoniku.

— Kartao se u Abileni sa mnom.

— I?

— I izgubio!

— Zar vas je zbog toga sledio?

— Ne. Varao je na kartama. Ja sam mu to rekao i razbio mu stolicu o glavu. Onda je došao šerif i hteo obojicu da uhapsi. Ljudi su, međutim, rekli da je Deliko varao. Zbog toga je šerif morao da me pusti. Proterao me je iz grada.

Vajat je ćutke posmatrao neobičnog čoveka.

— Možete biti spokojni — reče Holidej. — Prvi je potegao oružje.

To je Erp i sam video. Privukao je stolicu i seo za kockarev sto.

— Zbog toga će vas iz svih saluna i svih gradova proterati, Dok.

Holidej podiže pogled.

— Možda. Ali šta je trebalo da učinim?

— Nije trebalo da ga ubijete. Čak ni u nužnoj odbrani. Svako drugi da, ali ne vi, koji ste tako vrstan strelac. Čak i u presudnom trenutku vama nije teško da ciljate negde drugo, a ne u srce.

Holidej ostrim pokretom spusti karte na sto kraj kolta.

— Zbog čega, maršale? Zbog čega? Zar zato da bi ga neki krpač kostiju lepo ušio i da bi me posle nekoliko nedelja ponovo napao. Ne, ser. Nisam valjda lud.

Vajat ustade.

— Možda ste u pravu. Ali tako nećete biti srećniji.

Holidejevo tvrdo lice postade još mračnije.

— Srećniji? Ja i neću da budem srećniji, Erp!

* * *

Protekla je gotovo cela sedmica. Život je u Dodžu tekao svojim uobičajenim tokovima. Građani su već preboleli strašan šok, koji im je priredio bandit Milt Rajs.

Džim Deger je trčkao glavnom ulicom, noseći maršalsku zvezdu ponosito na grudima. Ljudi su ga pozdravljali. Nije davao ni pet para što su ga smatrali kukavicom. Iza njega je stajao moćan čovek: predsednik Klint Hover.

Vajat Erp je proveo nekoliko bezbrižnih dana u kući doktora Gilberta. Ovog jutra pakovao je stvari i saopštio starom lekaru da mora da ode.

— Zbog čega morate? — pitao je Gilbert.

— Potražiću posao u nekom drugom gradu. Predsednik iz Topeke je nedavno bio u Vičiti i ponudio mi je mesto maršala kod njih.

— Dodžu je takođe potreban maršal! — uporno je insistirao lekar.

Vajat se smejao od srca i pritom delovao kao mladić.

— Pa vi imate vrednog maršala! Gilbert jedva zadrža psovku.

— Taj pacov! Kladim se da će, čim budete otišli iz grada, biti vruće! Sinoć sam čuo da je predsednik Hover na sednici veća objasnio da će Holidej danas biti proteran iz grada. Rekao bih vam nešto: ako Deger uspe da tog čoveka udalji iz grada, onda možete da odjašite.

— Ja vas ne razumem. Šta ja imam s time?

— Degera je strah. On nikada neće moći čoveka kakav je Holidej da pokrene.

— Znači, vi mislite da bi ja trebalo taj zadatak da preuzmem na sebe?

Gilbert odmahnu glavom:

— Ne, naprotiv. Mislio sam da vi to možete da sprečite. Mislio sam... možda... vam je Holidej prijatelj.

Vajat od zaprepašćenja ispusti šešir.

— Moj prijatelj? Kako vam je to palo na pamet?

Gilbert se počea zbunjeno po bradi.

— Hm, kada sam nedavno sa njim popio nekoliko čašica, govorio sam s njim o vama. Rekao sam vam to već. Kada sam mu rekao da smatram da je izvanredno kako vam je priskočio u pomoć, on je klimnuo glavom. Posle toga sam ga još pitao da li bi nekom drugom pomogao. Rekao je energično — ne,

sigurno ne. Onda to niste učinili za Dodž? Nasmejao se. Dakle, učinili ste to samo za Vajat Erpa? Potvrdio je. Rekao je da vas već prilično-dugo poznaje i da ste sasvim izvesno jedini čovek na ovom svetu za koga bi to u svako doba opet učinio. — Gilbert se ponovo počea po bradi. — Eto tako, mislio sam da ste mu prijatelj.

Vajat je posmatrao lekara duboko potresen. To što je sada čuo, neizbrisivo mu se urezalo u dušu. Prezreni i proterivani kockar nije uopšte imao nikakvog razloga da učini bilo šta za nekog čoveka koji je čuvar zakona. Pa ipak stavio je život na kocku. Bez reči, bez najmanje šanse da dobije nešto za uzvrat. Sada mu opet Damoklov mač visi nad glavom. Opet hoće da ga proteraju iz grada.

Kako bi maršal mogao da mu pomogne? On je otpadnik, taj vlaški Džon Holidej. Čovek koji nije mario za zakon i red. Nije bio varalica ni bandit, sigurno ne, ali je bio avanturista.

Maršal uze svoj prtljag.

— Šilna je nevolja s njim, mister Erp — reče lekar zamišljeno.

Vajat je trljao ruke.

— Sigurno, doktore. Ali ja ne mogu da mu pomognem. On i ne bi dozvolio da mu pomognem. Takvim ljudima treba dozvoliti da idu za svojom zlom kobi.

Idući prema vratima, Vajatu je bilo jasno da ne misli tako, kako je govorio. Negde, u dubini njegovog bića, taj se Holidej ukopao još u trenutku kada je, ništa ne pitajući, uleteo u gužvu.

Neodlučno je stajao u vratima. Onda se okrenuo i pružio lekaru ruku.

— Veliko vam hvala, doktore!

Rado ću vas se uvek sećati, vas i vaše drage supruge. Sada moram dalje. Nije pisano da živim u Do-džu.

U hodniku se oprostio i sa leka- revom ženom.

Kada je stao na trem i prebacio teško sedlo preko ramena, pogledao je niz ulicu i rekao:

— Čudno, dok se kočija kotrljala ulicom, imao sam predosećanje da ću ovde ostati...

Odmahnuo je glavom, stegnuo zabrinutom doktoru ruku i uputio se prema konjušnici.

Već je prošao pored „Long brenč” saluna, kada naglo zastade i vrati se natrag do vrata lokala. Blještava sunčeva svetlost teško se probijala u prazan, polumračan lokal.

Napred, za zelenim stolom sedeo je Dok Holidej. Oborio je glavu tako da mu je obod šešira zaklonio lice. Pred njim se nalazila poluis- pijena čaša viskija i obavezan špil karata.

Vajat gurnu sedlom pomična vra- ta i uputi se lagano prema stolu za kojim je Holidej sedeo.

— Helo, Dok.

Holidej podiže glavu.

— Helo, maršale.

Vajat je ćutke posmatrao te oš- tre, lepe i pravilne crte, a onda preko stola pružio desnicu.

— Do viđenja, Dok.

Holidej prihvati ruku, steže je i reče nemarno:

— Do viđenja, maršale.

Čovek iz Misurija se okrete i od- lučnim koracima, zveckajući ma- muzama, napusti salun. Nije zasta- jao na vratima, niti je skrenuo po- gled na desno. Znao je da bi u tom slučaju sreo pogled starog doktora Gilberta, koji je stajao još uvek na tremu svoje kuće.

Dugonogi kulaš je radosno za- rzao, kada ga 'je Erp izveo iz štale i osedlao.

Vlasnik konjušnice, stari sedo- kosi čovek, energično odmahnu ru- kom, kada mu je Vajat pružio no- vač.

— Nipošto, maršale. Vi ste za ovaj grad učinili više nego dovolj- no...

Jašući niz ulicu, video je s leve strane ženu koja ga je uporno po- smatrala. Bila je to Dženi Hover. Nosila je svetlo plavu haljinu, koja joj je u bogatim naborima dosežala do članka. Vajat učtivo podiže ruku i dodirnu u znak pozdrava obod šešira.

Kada je ponovo pogledao napred, ugledao je nekog derana kako stoji na sred ulice. Imao je svetlu kosu kao seno, koja je u neobuzdanim pramenovima strčala na sve strane i padala mu na čelo i oči. Između dva rumena obraza stajao je mali, prćast nosić, pokriven pegicama. U očima, plavim kao različak, mogla se videti čudna ozbiljnost.

Deran nije pokazivao nameru da se makne s puta. Vajat podiže uzde i zaustavi kulaša. Nagnuo se preko sedla i pogledao derana u oči.

— No, šta je mali čoveče?

Deran obrisa rukavom nosić.

— Ti si Vajat Erp, zar ne?

Maršal potvrdi, smešeći se.

Onda deran reče nešto, što je tvr- dokornom maršalu oduzelo dah.

— Ja te već odavno poznajem. Po spoljašnosti izgledaš baš onako kako sam te zamišljao. Pucati umeš još bolje, nego što sam mislio. Ali inače, sasvim si drugačiji. Da si, naime, onakav, kakvim sam te za- mišljao, bio bi mnogo ljubazniji i ne bi otišao iz grada.

Vajat nabra obrve.

— Da — reče mališan. — Old Buli misli isto.

Čovek iz Misurija proguta pljuvačku i upita:

— A ko je to: Old Buli?

— Moj deda. On ima na kraju grada mali ranč.

— Aha. A ko si ti?

— Ja sam Frenki.

— Baš lepo ime.

— Misliš? — Deran učini uzaludan pokret rukom da ukloni pramen kose sa čela, pa nastavi: — Imam još jedno ime, koje sam nasledio od svog pokojnog oca. Zovem se Frenki Roud. Otac mi je poginuo u ratu. Mama je zbog toga bila toliko tužna, da je umrla. Zbog toga mora Old Buli da se brine o meni. Nego, imaš lepog konja. Još je prilično mlad. Zar ne?

— Da, veoma je mlad.

— Je li brz?

— To mu je najbolja osobina.

Frenki je značajno posmatrao kulaša.

— Da, to se vidi po člancima. Sigurno i odlično skače?

— Tako je. Imaš li ti konja?

Mališan podiže glavu i pogleda iskosa Erpa,

— Zar se to ne vidi po meni?

Čovek iz Misurija sleže ramenima. Frenki stavi dva prsta u usta i zviznu snažno.

U sledećem trenutku izlete iz bočne ulice jedan šareni poni. Lepa životinja stade kraj derana.

— Ovo je Tom. Kako ti se dopada?

— Veoma.

— Ima li i tvoj konj ime?

— Svakako. Zove se Strela.

— Indijanci tako nazivaju konje, — primeti mališan.

— Ja sam ga i kupio od Indijanaca.

Deran je veoma zabavljao Erpa.

Frenki se vešto baci na leđa svog ponija i upita:

— Jašiš li prema istoku?

— Da.

— Onda ću i ja jedan deo puta s tobom.

Ne čekajući Erpov pristanak, Frenki obode svog ponija.

Jahali su jedan uz drugog iz grada.

Frenki pokaza na kameni brežuljak, koji se nalazio na severoistočnoj strani:

— To je zemlja Lapija. Često tumačam onuda. Jesi li ikada video pravu pećinu?

— Više njih.

— Moju još nisi video. Nikada je nikom nisam pokazao. Ali, ti si Vajat Erp, i umeš da čutiš. Ako hoćeš, pokazaću ti je. Ideš li u Topeku?

Vajat ga pogleda iznenađeno.

— Kako ti je to palo na pamet?

— Čuo sam kada si to rekao na vratima doktoru Gilbertu.

— Hej, pa ti špijuniraš?

— Samo ponekad. Znam prečicu na putu za Kinsli. Ako hoćeš, pokazaću ti je.

— Svakako. To bi me radovalo.

— Proći ćemo sasvim blizu moje pećine.

Sat kasnije poterao je Frenki svog ponija desno s puta, prema proplancima, uzbrdo. Iznenada, deran vešto kliznu iz sedla i nestade u žbunju. Tom, koji je u hodu oštao bez jahača, nastavi još par metara, pa se vrati i stade ispred žbunja kao poslušno pseto. I on kao da je dobro poznao okolinu.

Potrajalo je nekoliko minuta. Onda je maršal čuo iznad žbunja, zvonak glas dečaka:

— Helo, mister Erp. Pogledajte gore. Ovde sam!

Vajat je vrlo pomno posmatrao kamenito uzvišenje, ali dečaka nije mogao da vidi.

Uskoro se dečak pojavio iza žbunja.

— Šta sad kažete? Prvoklasna pećina, zar ne?

Da bi dečaku učinio po volji, Erp svesrdno pohvali pećinu. Možda je taj otvor u stenama nekada služio Indijancima kao skrovište? A možda i razbojnicima?

Kada su se ponovo našli u sedlima, deran pruži maršalu ruku:

— Do viđenja, Vajate Erp. Baš se radujem što sam te video. Često smo govorili o vama. Old Buli misli da si ti najveći maršal Amerike. Old Buli misli isto tako da će se Milt Rajs vratiti i poubijati još mnogo ljudi. Nego, sada bih već morao da idem, mister Erp. Rado bih imao nešto za uspomenu od tebe... Možda ćeš ti kasnije postati tako slavan, pa mi niko neće verovati da sam te upoznao i da si bio sa mnom u mojoj pećini.

Vajat se od srca smejao. Onda je učinio nešto, što mali Frenk nipošto nije očekivao. Skinuo je svoju srebrnu zvezdu sa grudi i pružio je deranu.

Ovaj je piljio u maršala, očima punim neverice.

— Ne — mucao je od zbunjenosti i sreće. — Ne... ti... mi valjda nećeš pokloniti svoju zvezdu?

— Hoću rado. Time ćeš najbolje dokazati da si me poznavao.

Dečak uze zvezdu i okrete je sav ustreptao od sreće. Zatim pročita poluglasno:

„USA maršal Vajat Erp.”

Brzo je strpao zvezdu u džep od pantalona, kao da je strahovao da

mu neko takvu dragocenost ne otme.

— Da, sada mogu uvek i svakom da dokažem. Jasno, ti nikada ne bi nikome dozvolio da ti je otme!

— Svakako da ne bih!

Iznenada dečak namršti čelo.

— Ali, sada ti nemaš zvezdu!

— Dobiću novu u Topeki.

— Hm. Onda ću ja ovo zakačiti na grudi.

Vajat pruži veselom deranu ruku i pozdravi se sa njim.

Sigurno, u tom trenutku, nije ni pomislio da će ovaj mali, simpatični Frenki odigrati u njegovom životu važnu ulogu.

* * *

Bilo je kasno popodne. Dok Holidej je kupovao duvan i papir u Levelijevoj radnji.

— Dajte mi još dve kutije municije četrdeset pet.

Trgovac ustuknu. Pogled mu je bio prikovan za blistavi kolt, koji je visio iznad kockarevog desnog bedra.

Tab Leveli je svojim očima video kako ovaj čovek time rukuje.

— Nameravate li da odjašete iz grada? — upitao je neoprezno.

Holidej podiže glavu i nabra obrve.

— Ne! — rekao je mračno.

Leveli je osećao kako ga podilazi jeza. Video je kako kockar tankim nervoznim prstima izvlači novac iz opasača.

Da bi se ispravio, rekao je brzo:

— Vajat Erp je vaš stari poznanik, mister?

Holidej stavi novac na tezgu i promrsi:

— Ne, to na žalost ne mogu da kažem. Poznajem ga, to je sve.

Trgovac je gledao za visokim vitkim čovekom, diveći se njegovom elastičnom, elegantnom hodu. Iznenada Holidej zastade na tremu.

Tab Leveli je video kako mu pogled postaje hladan i oštar kao sečivo. Pretvorio se prosto u divlju mačku, spremnu na skok. Bila su to tri jahača, koja su privukla Holidejevu pažnju. Tri čoveka, koja su se zaustavila pred „Long brenč“ salunom i kliznula iz sedla. Prvi je bio zdepast, širokog lica i malih, kosih očiju. Ostala dvojica su imala bezizrazna, kaubojska lica, bili su tamne puti i nosili upadljivo velike i kitnjaste mamuze. Olabavili su koltove i pošli uz stepenice.

Dok Holidej doviknu.

— Helo, Sester!

Sva trojica se okretoše. Lica su im bila ukočena. Zdepasti sa kosim očima podsećao je veoma na Indijanca. Stao je korak ispred svojih saputnika.

Doktor Gilbert je upravo izlazio iz kuće. Pošao je u vizitu svom pacijentu. Na prvi pogled shvatio je situaciju: ta tri čoveka došla su da se obračunaju sa Dokom Holidejem.

Takvi ljudi će stalno dolaziti. U vazduhu se osećala napetost.

Kosooki kreolac, Mak Sester, isturi glavu napred, tako da je ličio na pticu grabljivicu.

— Dok Holidej! Dobro je što si tu. Tebe baš i tražimo.

— Mislio sam — uzvрати kockar nemarno, pa pođe prema sredini ulice.

Sester je bio udaljen najviše petnaest jardi.

— Imao si izvanrednog partnera, Dok. Trebalo je da ga zadržiš. Ona bi teže izašli s tobom na kraj.

— Neće vam biti lako, u svakom slučaju.

Sester odmahnu glavom:

— Ne, burazeru, jedan od nas će te ubiti!

Holidejevo lice bilo je ledeno. Njegove plave oči delovale su kao glečer.

— Možda. U svakom slučaju po veću vas svu trojicu sa sobom.

— Ovog puta ti neće upaliti, Dok — odbrusi Sester zlobno. — Nas trojica nemamo šta da izgubimo. Možemo, dakle, sebi da dozvolimo da umremo. Imamo još samo jednu želju: da ti umreš!

Na to stupi napred jedan od momaka, koji je stajao iza Sestera. Bio je visok i mršav, sa majmunskim licem. Kaput mu je bio u dronjcima.

— Ostavio si nas u Topeki da uletimo u zatvor, Dok Holidej. Pri tom je šerif Anderson iščeprkao jednu glupu stvar. Utvrdio je da smo baš mi opljačkali banku u Lavrensu...

— ...i ubili tri čoveka — dodade Holidej oštro. — Znam, Džine Taker, znao sam to još od ranije. Ja sam, naime, to i otkrio šerifu.

Sva trojica pobledеше od gneva. Sester prosikta psovku kroz zube:

— Znači, tako stoje stvari. No, to sad ništa ne menja. Nas traže u četiri države, pa je sasvim svejedno hoćemo li za nekoliko meseci negde biti obešeni ili ležati ovde u prašini glavne ulice Dodž Sitija. Važno je jedino da i ti budeš s nama.

Drugi momak iza Sestera, koji je do tada ćutao, reče glasom, koji je neodoljivo podsećao na trljanje metala o metal.

— Ja ću biti taj, koji će te ubiti, Dok Holidej.

Kockar stade u raskorak i pod-

boči ruke o bedra. Desnica mu je ležala uz samu dršku teškog kolta.

— Raduje me što tako lepo misliš o sebi, Džesi Vilard. Ja sam, naime, svog ubicu sasvim drugačije zamišljao.

— Dosta naklapanja! — podviknu Sester besno.

— Zar si nervozan? — upita ga kockar, cereći se. — Ne razumem te, Mak. Pošto nam je uskoro kraj, možemo o svemu mirno da razgovaramo.

— Ti da ćutiš! — prosikta bandit.

Holidej podiže levu ruku i upravi kažiprst napred.

— Vidiš, Mak, u tome se mi ne razumemo. Ti jednostavno imaš suviše slabe živce. Kako takva osoba može da postane pljačkaš banke i ubica, to prosto ne mogu da shvatim.

— Zaveži! — škrgutao je bandit.

— Pa nećemo se valjda ponašati kao stare frajle! — reče kockar. — Vi ste ubice, pljačkaši banaka i varalice na kartama. Hteli ste da me prevarite u Hokerovoj kockarnici. Zbog toga sam šerifu, kada je hteo i mene nepravичno da strpa iza katanca, otkrio kakve ste vi korisne ptičice. Kakve ste ptičice vidi se, uostalom, po tome što ste pobjegli iz Topeke i došli ovamo u glavnu ulicu Dodža!

— Rekao sam ti da ćutiš!

— To što ovde postoji maršal, kome se sigurno ne dopadate, to vas izgleda nije briga.

Sester se resko nasmeja:

— Džim Deger? Neka bude srećan što ga ne diramo.

— To sam i mislio. Ali još nešto, Sester. Tvoj sin Fred sedi u karnolomu Seskateva i biće za tri godine slobodan. Tada će isteći kazna

koju je dobio za ubistvo. Zar mu nećeš poslati po meni bar pozdrav? Mogao bih mu tom prilikom reći da si ovde, u dvoboju sa mnom, poginuo. Zajedno sa svojim prijateljima Džinom Takerom i Džesijem Vilardom.

Sester uhvati dršku revolvera. Holidej se i ne pomače. Bio je toliko siguran u svoju brzu ruku da je, kao i uvek, čekao da neprijatelj prvi potegne.

U tom trenutku se navuče nad glavu svojeglavog Holideja još jedan težak oblak. U obličju čoveka, koji mu se šunjao iza leđa. Nije mogao da ga vidi. Osim toga, zvuk testere iz obližnjeg dvorišta nadjačavao je svaki šum.

Doktor Gilbert steže zube. Onda povika preko ulice:

— Ovo ovde će se loše završiti. Iza leđa vam stoji tip s koltom u ruci.

Kockar se i ne pomače.

— Ako se okreneš, ubićemo te.

Holidej je čuo glas koji je veoma dobro poznavao. Bio je to glas vođe bande Milta Rajsas.

— Helo, burazeru. Baš lepo što ti vidim leđa. Pazi dobro! Sada ćeš poslušno podignuti ruke i nećeš mrdnuti, jasno!

Mak Sesteru, čovek iza Holidejevih leđa nije bio po volji. Poznavao ga je.

— Hej, Rajs! Ovaj čovek je naš!

— Besmislica, Sester! — zaurla Milt. — Ja sa njim treba da sredim neke stare račune. Ovog puta je lisac uleteo u kljuse. Preko stoji Salt Kaning sa vinčesterkom u ruci, a na kraju ulice sam postavio Hala Federsona!

— Mi bismo ga sami likvidirali — odbrusi Sester. — Izbušili bismo ga!

— U to baš nisam siguran — uzvra-
ti mu vođa bande. — Šta ti mis-
liš o tome, Salt?

Kaning odgovori spremno:

— Delim tvoje mišljenje, Milt!

Rajs pride još korak bliže Holi-
deju.

— Imam kolt u ruci, Dok. Situa-
cija je bezizlazna. Možda bi se još
izvukao, što se ovih skitnica tiče,
ali kolt upravljen u leđa i dve pu-
ške sa strane, tu nema izlaza. To
valjda uviđaš? Šta je? Oduzeo ti se
jezik? Šteta što te je tvoj prijatelj
sa zvezdom ostavio.

— Bio je on dovoljno dugo ovde
i čekao te, stara kukavico — odgo-
vori Holidej nemarno. — Ali ti si
odlagao svoj dolazak u grad, sve
dok je on bio ovde.

— Aha, povratio mu se govor!
Prokleta pseto, opet laje!

— Šta znači ovo naklapanje s
momkom? Mi smo došli ovamo da
ga likvidiramó.

— Znam to — nestrpljivo odbru-
si Rajs. — I ja sam došao sa istom
namerom. Samo jači uvek pobeđu-
je. Ovog puta sam to ja, Sester.
Samo ni ti ne treba da ostaneš
praznih šaka. Imam predlog: obe-
sićemo ovog momka i u tome svi
učestvovati. Osim toga, uštedećemo
municiju.

Sester je nekoliko trenutaka raz-
mišljao, a onda pogledao svoja dva
pajtaša.

— U redu — promrmljao je naj-
zad. — Napred, obesimo ga onda!

Pošto se Holidej ne pomače, Rajs
otkoči revolver.

— Bez gluposti, Dok. Čuo si šta
smo odlučili. Ako učiniš bilo kakav
sumnjiv pokret, ustreliću te.

Holidej se nasmejao:

— Baš me zabavljaš, Rajs. Ne-
moj onoj drugoj strani da uskra-

ćuješ zadovoljstvo. Sester može da
bude vraški neprijatan. Ti si doista
ubio jednog šerifa, ali on je ubio
bankara Lenjofa, i njegovog činov-
nika. Gore u Dakoti je izazvao jed-
nog farmera na dvoboj, a u Džen-
sejtu kafedžiju. Ne treba ga potce-
njivati. Moraš da računaš sa nje-
govim gnevom, ako me ubiješ s
leđa.

— Tako je! — uzviknu Sester.
Bio je doista dovoljno glup da se
razmeće onim što je Holidej o nje-
mu rekao: o stvarima od kojih se
normalnim ljudima diže kosa na
glavi.

— Podigni ruke, Dok! — urlao je
Rajs, kome baš nije bilo ugodno
što stoji tik iza brzorukog Holi-
deja.

— Ne, Rajs, to mi je suviše na-
porno. Ostaviću ruke gde su! Za-
držaću i svoj kolt.

— On mora da je lud! — upade
Salt Kaning.

Holidej nije ništa rekao na to.
Samo je mirno držao ruke uz telo.

— U redu! — siktao je Rajs. —
Sester, dodite svi ovamo. Odvući
ćemo ga na proplanak, do vešala.
Salt će mu nabaciti omču na vrat,
a ja ću drugi kraj konopca držati
u ruci. Što se mene tiče, može da
otputuje u pakao zajedno sa svojim
koltom!

Sester i njegovi ljudi su polako
prilazili. Bojali su se ovog opasnog
strelca.

Kada su se sva trojica našla na
tri jarde od Holideja, reče Sester:

— Pozovi i ti svoje ljude, Rajs.
Mi hoćemo da ga odvedemo na ve-
šala, sva šestorica.

Salt Kaning i Hal Federson pri-
doše.

— Napred, Dok! — naredi Rajs.

— Idemo svi zajedno u malu, pri-
jatnu šetnju!

Holidejevo lice se razvuče u os-
meh.

— U takò prijatnom društvu ra-
do šetam.

Stari doktor Gilbert nije mogao
da se savlada:

— Vi, proklete kukavice! Ako ga
obesite, svi ste ubice. Svi šerifi i
maršali u Americi će raspisati po-
ternice za vama. Ne zaboravite to!

Rajs uperi revolver na starog le-
kara:

— Zaveži konačno gubicu! Ideš
mi na živce! Gledaj da što pre uđeš
u kuću, inače ću ti probušiti taj
otrcani frak.

I Bejb Asmusen izađe na glavnu
ulicu. Zamahnuo je preteći teškim
čekićem:

— Proklete hijene! Dok je Vajat
Erp bio ovde u gradu, niste smeli
ni da prismrdite. Sada ste došli
šestorica i hoćete da obesite jednog
jedinog čoveka. Da imate hrabrosti,
izazvali biste ga na dvoboj. I to je-
dan po jedan. Jedan od vas bi valj-
da imao šansu.

— Ha, ha, ha! — nasmejao se
Rajs preteći. — To bi vam, dakle,
odgovaralo. Znae veoma dobro da
momak puca dobro kao satana. Ne,
druškane, od toga, na tvoju žalost,
nema ništa. Uzmi taj čekić i gubi
se, inače će ti sanduk biti potreban!

Jeziva povorka lagano pođe. Do
proplanka, na kome su bila vešala,
put nije bio dug. Nalazio se na za-
padnoj strani grada, odmah prema
obali Arkanzasa.

Holidej je koračao okružen raz-
bojnicima, koji su ga mrzeli smrtno
i uživali pri pomisli da će ga uskoro
videti obešenog.

Doktor Gilbert i kovač Asmusen
stajali su očajni, na sredini ulice.

— Trebalo bi uzeti vinčesterku i
pucati na njih! — mrmljao je ko-
vač.

Lekar klimnu glavom.

— Prokleti šljam! — psovao je
Asmusen. — Kakav da je, taj Holi-
dej, borio se rame uz rame sa Va-
jat Erpom. Trebalo bi vinčes...

— Trebalo bi, trebalo bi! — pre-
kide ga lekar. — Idi brzo po svoju
škljocar, a ja ću po svoju.

Obojica su potrčala prema ku-
ćama.

Kovačeva žena sklopi ruke, pa se
onda formalno baci na svog muža,
kada ga je videla s puškom u ruci.

— Bejb, to ne možeš da učiniš!
Ne smeš! Misli na svoju decu. Milt
Rajs će te prostreliti, pre nego što
podigneš pušku. Ima ih šestorica.
Molim te, Bejb.

Njen vrisak dopirao je kovaču
do ušiju, čak i kada se našao na
sredini ulice. U istom trenutku sti-
gao je i lekar.

— Hajde, Bejb! Moramo sami
dejsstvovati — pozva Gilbert i po-
trča napred.

U tom trenutku je grupa bandita
stigla sa svojim zarobljenikom do
izlaza iz grada. Upravo je trebalo
da prođu pored poslednje kuće.

Na to se gore na kući naglo otvo-
ri kapak jednog prozora.

— Ruke u vis!

Kao revolverski hici odjeknule su
ove tri reči. Banditi naglo podigoše
glave.

Gore, kraj otvorenog prozora, sta-
jao je Vajat Erp. U obema rukama
držao je revolvere.

— Bacite oružje, ljudi!

Salt Kaning podiže svoj „čejena“
pištolj. „Bantlajn“ u maršalovoj
ruci već je bljuvao vatru.

To je bio signal. Dok Holidej is-

pali hitro tri metka, jedan za drugim.

Mak Sester, Džim Takër i Hal Federsoni, padoše kao gromom pogođeni.

Kako je Miltu Rajsu uspelo da se dočepa kuća, između njih se provuče i kroz neka dvorišna vrata umakne, potpuno je zagonetno.

Džesi Vilard je bacio kolt, ali se, čim se Holidej okrenuo, ustremio na njega.

Istog trenutka se Vajat pojavio na ulici. Bacio se Vilardu na leđa, povukao ga na zemlju, a onda snažnim udarcima pesnice poslao u carstvo snova.

Sada se Salt Kaning, čija je ruka jako krvarila, ustremi na maršala.

Vajatova pesnica i Holidejev hitac, pogodiše ga istovremeno.

Sester je čučao uz zid kuće. Neprimetno je uspeo da izvuče mali revolver iz džepa na pantaločama.

Holidej se okrete kao igrač oko svoje ose i munjevito mu hicem izbi oružje iz ruke.

Onda se sve stišalo.

— Helo, maršale! Kako ste?

Vajatovo lice bilo je tvrdo i ozbiljno.

— Helo, Dok. Mislim da smo sada kvit!

— Da! — uzvрати kockar, puneći revolver. — Jesmo, do sledeće prilike!

U to naiđoše Gilbert i Asmusen iza ugla, sa puškama u rukama. Posmatrali su prizor kao omađijani.

— Vajat Erp! — uzviknu Gilbert.

— Kada smo čuli pucnje, zastao nam je dah — upade kovač.

— Ovde ima dosta posla za vas, Gilbert — primeti Holidej. — Veliko vam hvala na lepim rečima koje ste uputili Miltu Rajsu. Taj

lupež je umakao. Prokletstvo, slutio sam da će ponovo doći. To što mi je naišao s leđa, bio je moj maler.

Gilbert pride maršalu.

— Vajat Erp...

Čovek iz Misurija mu pruži ruku.

— To se zove brzo ponovno viđenje. Kako ste se baš u ovom trenutku pojavili?

Vajat pogleda niz ulicu.

— Znate, imam jednog prijatelja u okolini grada. On ima jednu pećinu u planinama. Tamo sam se malo zadržao i — iznenada sam došao na ludu pomisao da se moram vratiti ovamo.

Dok Holidej se nasmeja.

— Dobra ideja — rekao je poluglasno. — Nadam se da će i meni još koji put nešto korisno pasti na pamet.

Pola sata kasnije ceo grad je znao da se Vajat Erp vratio.

Bilo je samo dve osobe koje se tome nisu baš obradovale: Džim Deger i predsednik opštine.

Čovek iz Misurija i Dok Holidej sedeli su u „Long Brenč” salunu čutke jedan do drugog.

Doktor Gilbert, Bejb Asmusen, trgovac Leveli i vlasnik konjušnice bili su za istim stolom.

Leveli je vodio glavnu reč.

— Sve sam dobro video. Dok Holidej je upravo kupio municiju kod mene...

— Sreća! — prekide ga kovač.

Za drugim stolovima je bilo tiho. Ljudi su posmatrali Vajat Erpa i kockara.

U to se vrata naglo otvoriše i čovek srednjeg rasta pojavi se u njima. Imao je neprijatno lice, ispupčeno čelo i krupne oči. Na grudima mu je blistala maršalska zvezda.

Lagano je prišao stolu. Podbočio je ruke na bedra:

— Holidej, gubite se neodložno iz grada.

U lokalu je vladala grobna tišina.

— Razumeli ste me, mislim? Još noćas nestanite iz grada!

Kockar je posmatrao maršala. Pogledom, koji nije ništa kazivao. Onda se osmehnu.

— Vi ste veličanstven čovek, Deger. Šteta što vam zvezda na grudima pristaje, kao novac mojim džepovima.

— Kako ste to mislili? Šta to treba da znači? Ako smatrate da me ovde možete izvrgnuti ruglu, naložiću da smesta napustite grad, Holidej.

Dok Holidej se smeškao i dalje, dok je izgovarao sasvim razgovetno:

— Ti si žaba, Deger. Jedna bedna žaba.

Maršal učini pokret, kao da će se mašiti za kolt.

Na to se kockar grohotom nasmeja.

— Gubi se čoveče i gledaj da me više nikada ne sretnješ. Ti si pre sramota za ovaj grad, nego ja!

Deger je pogledao Holideja, a onda u natmurena lica ostalih ljudi. Okrenuo se i pošao prema vratima.

— Hej! — doviknu mu Holidej odsečno.

Deger zastade, ne okrećući se.

— Ostavi tu zvezdu ovde!

Čovek levom rukom pođe prema grudima, pa onda zavrlijači zvezdu, koja uz zveket tresnu o pod.

Posle toga je izašao.

Bio je to poslednji službeni nastup maršala Džima Degera. Avanturista Džon Holidej ga je izigrao, zahvaljujući svojoj hladnoći i — drskosti.

Dodž više nije imao maršala.

Sledećeg jutra, u predvorju hotela u kom je Erp odseo, čekalo je devet ljudi da se pojavi. Bili su to članovi gradskog saveta. Pokušavali su da nagovore čoveka iz Misurija da ostane u Dodžu.

— Šta o tome misli predsednik? — ispitivao je Vajat.

— On o tome nema šta da misli. Maršala, koga nam je on nametnuo, Dok Holidej je stavio na pravo mesto. Sada ćemo sami izabrati novog maršala. I ne uzimajući u obzir da su vaše sposobnosti kao saveznog maršala, daleko veće, bili bismo srećni da prihvatite...

Vajat pogleda doktora Gilberta. Ovaj namignu levim okom. Vajat pristade.

Od toga dana, bio je maršal Dodž Sitija. Potpisao je rešenje u novoj većnici. Ono se još i danas nalazi u gradskom muzeju u Dodžu. Dve nedelje kasnije doputovao je poštanskom kočijom jedan mlad, snažan momak iz Teksasa. Bio je to Vilijam Masterson, nećak ubijenog šerifa. Vajat ga je godinu dana ranije upoznao i sada mu dao mesto šefa pomoćnika. Sa Vilijamom Mastersonom, koga su prijatelji zvali Bat, u grad je došao čovek koji ga nikad više nije napustio. On je nasledio Vajat Erpa i mñoge godine bio čuvar zakona u Dodž Sitiju.

Od nekada velikog Dodž Sitija, danas je ostalo samo ime. Njega zna danas svako dete u Americi, pa i u Evropi.

Da, Dodž je bio veliki u Erpovo vreme. Onih godina, kada se odlučni i hrabri čovek iz Misurija borio i brinuo za red i mir.

• • •

• • •

Protekao je pun mesec. Milt Rajs se nije više vratio. Zazirao je od toga da se još jednom sretne sa maršalom.

U maršalskoj kancelariji bila su tri pomoćnika maršala, na čelu sa šefom, Batom Mastersonom, koji je veoma brzo postao popularan. Bat je bezgranično cenio Vajata Erpa, i divio mu se. On je, najzad, i bio taj koji je mnogo stvari, koje mi danas znamo o Vajat Erpu, zapisao i sačuvao. Inače, čovek iz Misurija bio je veoma ćutljiv.

Dedž Siti je ponovo živio u miru. Sa imenom Vajat Erpa u grad su se vratili sigurnost i mir.

Ali, nad grad su se ubrzo opet nadvili tamni oblaci. Potrajalo je prilično dugo, dok je maršalu uspelo da divlji stočarski grad ukroti.

Kada su krda goveda doterana pred grad, u Dodžu je bilo kao u košnici. Najveći deo goniča stanovao je u gradu sve dok stoka nije bila prodana.

Na nesreću u isto vreme kada i goniči, u grad su stigli lovci na bivolje. Nisu više razapinjali, kao ranijih godina svoje šatore uz Arkanzas. Zaradili su pare i hteli su da ih utroše. Bili su imućni i to su hteli svakom da pokažu, hteo on to ili ne.

Stara raspra o tome ko je gori: goniči goveda ili bufalo-lovci, nikada nije okončana. Možda su goniči bili nešto više divlji, ali, sve u svemu, ni lovci nisu mnogo zaostajali za njima. Maršal je imao nevolja i sa jednim i sa drugim.

Sada je tek Vajat trebalo da ot-krije ono, što mu je Dženi Hover u svoje vreme pomenula. Naime, da ima i drugih osim Milta Rajsja, zbog kojih je njegovo prisustvo u gradu neophodno.

U Vel ulici stanovao je otkuplivač stoke Džeri Lembidž. Bio je mali, zdepast, trbušast i ćelav. Usta su mu bila puna, a u njima je uvek stajala cigara. Nos mu je bio mali i mesnat, a oči sive i vodnjikave.

Lembidž je bio poreklom sa Istoka. U Dodž je došao pre tri godine, pa je još u vreme dok se gradila željeznica, izgradio tri šupe za pretovar stoke, pored zgrade stanice.

Istina, u početku je željeznica prolazila samo svaki drugi dan, ali Lembidž je umeo da posao pretovarivanja stoke razvije na veliko. On je imao više zaposlenih ljudi u šupama za pretovar stoke, nego bilo koji drugi poslovan čovek u gradu.

Ljudi su šaputali: Lembidž je ne-krunisani kralj Dodža.

Ali Džeri Lembidž nije bio čovek sa kojim je bilo prijatno poslovati. Svi su se još veoma dobro sećali kako je preotero radnike koji su radili na postavljanju pruge, da bi ih pridobio za svoj posao. Željeznica je ipak izgrađena i Lembidž je nastavio svoj posao. Nisu mu više bili potrebni goniči. Iznajmio je nekoliko teretnih vagona, u koje su njegovi ljudi utovarivali goveda. Nije se zadovoljavao samo trgovinom govedima. Uskoro se pročulo da otkupljuje i bivolje kože i otprema ih dalje.

Debeli Lembidž bio je veoma bogat čovek. Neke stvari, međutim, nisu se dopadale ljudima. Bio je protivnik malih rančera. Onih malih ljudi koji su uzimali u najam zemljišta od velikih rančeva da bi mogli uzgajati stoku.

Lembidž je pokupovao u okolini svu zemlju koja se mogla kupiti. Pri tome su mu stajali na putu tvrdokorni mali rančeri.

— Potrebne su mi livade za moja stada! — obično je govorio, kada bi ga neko podsetio da i mali farmeri moraju od nečeg da žive.

Ne baš fer sredstvima, Lembidž je proterao šest malih rančera. Pošto nijedan kauboj nije hteo kod njih da radi, morali su da prodaju svoju zemlju Lembidžu po veoma niskoj ceni.

Ali tako nisu postupili Džo Džeferson i Buli Roud, deda malog Frenkija.

Njih dvojica nisu dozvolili da ih oteraju sa zemlje. Bilo je to njihovo vlasništvo, koje im je pre više godina prodao veliki rančer Džek Hatn.

Lembidž je stalno pokušavao da ih ukloni.

— Ja ću ih proterati — rekao je jednom u „Long brenč” salunu — makar morao svojeručno da poubijam te „šuše”.

Stari Džo Džeferson već odavno nije imao radnu snagu. Mnoge godine je kod njega radio dugački Tab Volkers, ali na kraju je Lembidž uspeo i njega da otme. Stari Džeferson je sam već duže vreme obavljao sve poslove, što ga je upropašćavalo. Ljudi u gradu su to već davno znali.

Toga jutra došao je mali Frenki na svom poniju u grad. Ispred maršalove kancelarije skočio je sa konja, ostavio ga jednostavno da stoji i skoči na trem.

Bat Masterson, koji je poznavao malog, prođe mu prstima kroz plavu, razbarušenu kosu.

— Šta je? Hoćeš li da posetiš svog prijatelja maršala?

Mladić potvrdi i pođe prema vratima. Kada je otvorio vrata i kada je video maršala kako sedi za stolom, suze su mu zablistale u očima.

Vajat poskoči:

— Hej, Frenki!

Suze su se slivale niz crvene obraze dečaka.

— Gospodine, Džeferson je mrtav! — rekao je jecajući.

— Vaš sused Džeferson?

— Da. On je mrtav. Leži ispred svoje kuće...

Vajat je lično odjahao sa dečakom. Stari farmer je bio mrtav. Ležao je pred kućom i u zgrčenoj ruci držao lopatu. Staklaste oči bile su uperene u azurno junsko nebo.

Ubio ga je rad. Lembidž ga je bio uništio.

Frenki se ujede za donju usnu. Ipak nije uspeo da zaustavi suze, koje su mu se slivale niz obraze.

— Taj prokleti debeljko! On ih je sve udesio. On želi da uništi i starog Bulija.

Kada je Lembidž saznao za vest o farmerovoj smrti, trljao je ruke, zabio palčeve u izreze svog, kao limun žutog, prsluka i osmehivao se zadovoljno.

— Tako! Opet jedan manje. Ginu poput muva. Onog starog indijanskog prijatelja ću silom opametiti. Njegov otpor neće više dugo da traje. Dafa Kerbeta i Džima Keligena sam mu već oteo, a starog Graneja je neko u mraku lupio po glavi. Od tada više ne vredi mnogo. Šta više, gradskom veću i maršalu sam podneo pritužbu: stari je lud i opasan za okolinu. Kada on ne bude više tamo, onda će Buli Roud imati samo onog klipana!

Beti Lembidž, njegova lepa mlada žena, koju je prethodne zime doveo iz Santa Fe, smejala se i milovala ga po celavoj glavi.

— Ti si odličan, strašan čovek, Džeri. Ja ti se divim!

Lembidž je posmatrao svoju ženu uživajući i izjavio:

— Na Roudovom pašnjaku ću ti sagraditi jedan divan letnjikovac!

Žena pljesnu rukama i pocrvene:

— Letnjikovac? Kako je to divno!

Zatim napući svoja lépa usta.

— Kad bi već jednom onaj strašni Roud sa onim malim klipanom nestao sa zemlje...

Želja Beti Lembidž se nije tako brzo ispunila.

Mali Frenki je radio kao lud, da bi rasteretio svoga dedu. Ono što je ostalim ljudima u gradu bilo simpatično, Beti Lembidž je dovelo do besa. Od kada je stari Graney odveden u Kanzas Siti u bolnicu, Frenki je radio kao odrastao muškarac.

Mlada žena nije videla da je dečak iz dana u dan postajao bleđi, nije videla da neće moći dugo da izdrži. Kada bi se provozala pored malog ranča, videla bi samo da je Frenki obojio kuću, da je popravio ogradu, da je, poput odraslog kauboja, jurio preko pašnjaka.

Beti Lembidž je sve više mrzela malog Frenkija. Jednog dana je u njoj sazrela odluka da ga ukloni.

Njen karakter, a ni prošlost nisu bili blistavi. U Sante Fe godinama je radila u barovima i živela sa varalicom na kartama Tedom Sero-
nom pre nego što je bio ubijen u dvoboju. Lembidža je upoznala kada je potrošila ono što je nasledila od Teda. Trgovac nije mnogo znao o njenom ranijem životu. Iako je i sam bio surov, sebičan čovek, ne bi odobrio ono što je žena htela da učini.

Tragedija je započela jednog sunčanog jutra.

Beti Lembidž je naredila da joj

Džefri, telohranitelj njenog muža, upregne njena mala kola.

— Treba li da vas pratim, gospodo? — upita mršavi čovek.

Beti odbi, iako je volela da bude u društvu tog mrkog čoveka. Na današnjem putu nije želela da ima svedoka.

U maloj korpi, pored nje, nalazio se čokoladni kolač, koji je sama te noći ispekla.

Poterala je kočiju prema severu.

Bat Masterson je stajao ispred kovačnice, kada su njena kola protutnjala. Pomoćnik maršala gledao je za njom namrštena čela.

— Mora da ti se dopada ta žena? — upita kovač.

— Ne, gospodine — odmahnu Bat glavom. — Ona se ne dopada maršalu, pa, prema tome, ni meni se ne dopada.

Kovač se suvo nasmeja.

— I to je neki razlog. Možda ste obojica u pravu. Iako ima prokletu lepo lice ta Beti. Lembidž priča da ju je doveo sa jednog ranča u Nju Meksiku, ali imam utisak da sam je već negde viđao. Ne mogu da se setim gde je to bilo. Jedino znam sigurno da to nije bilo neko fino mesto...

Bat nije shvatio kovača, ali bio je dobroćudan čovek, pa mu je odobravao.

Asmusen udari teškim čekićem po užarenom komadu gvožđa.

— Maršal je izgleda samo policijski službenik. Očigledno ga žene ne zanimaju.

Masterson nabi šešir na čelo.

— Ne znam. On i nema mnogo vremena. Pre više godina bio je oženjen, preko u Misuriju.

— Ah?

— Njegova žena je umrla od tifusa.

Kovač obrisa maljavom podlak-
ticom oznojeno čelo, a zatim na-
stavi da udara po gvožđu.

— Ipak je on divan čovek, naš
maršal. Imaš zaista razloga da bu-
deš ponosan na njega.

Bat pogleda još jednom niz ulicu,
na čijem kraju je upravo nestala
kočija i ode polako, posle kratkog
pozdrava, duž redova kuća.

• • •

U međuvremenu je Beti Lembidž
stigla do ograde pašnjaka malog
ranča Buli Rouda. Vozila se kol-
škim tragovima, osmatrajući gde je
deran.

Nadala se da je stari Roud neće
videti.

Nekih petnaest jardi od ograde
čucao je mali, plavokosi Frenki u
visokoj travi, radeći nešto na jed-
nom stubu. Upravo se ispravio i po-
čeo sekirom da delje stub.

Žena zaustavi konja pored ogra-
de, nedaleko od Frenkija.

Kada se mali podigao, ugledao je
kola. Dotakao je samo rub svog še-
šira i nastavio da radi.

Žena ga pozva:

— Dođi ovamo, Frenki.

Lagano i ne baš sa ljubaznim iz-
razom lica prilazio je dečak ogradi.
Crnobeli ovčarski pas skakutao je
oko njega.

Kada je stigao do ograde, pogle-
dao je ženu u oči.

— Šta želite od mene? — upitao
je suvo.

Najradije bi mu opalila šamar,
tom prokletom klipanu. Radi kao
pas, da bi održao taj mali ranč.
Preko je paslo malo stado, a poža-
di, u daljini, videli su se krovovi
ranča na vrhu brežuljka.

Beti Lembidž je odlično umela
da prikrije svoja prava osećanja.

— Dođi, Frenki. Nešto mi nisu u
redu uzde. Pritegni ih malo.

Nije se prevarila. Dečak je bio
suviše dobro vaspitan, da bi odbio.

Frenki se provuče kroz donje dve
žice ograde i priteže uzde. Zašto je
to tražila nije mu bilo jasno. Uzde
su bile u redu.

Žena pogleda dečaka. Bio je ski-
nuo šešir i nabio na jedan stub og-
rade. Plava kosa mu se presijavala
na suncu.

Kada bi ga sada udarila metalnim
krajem korbača... prolazilo joj je
kroz glavu... sručio bi se. Ko zna
da li će uzeti kolač?

Brzo okrenu korbač i uhvati ga
za drugi kraj.

U tom trenutku se dečak podiže
i pogleda je.

— Jel' tako u redu, gospođo?

Nije izdržala pogled dečijih očiju.
Frenki je hteo da se udalji.

Žena reče veselim glasom:

— Dođi, Frenki! Ovde imam ne-
što za tebe. U stvari, to je moj pro-
vijant za put — idem za Hatn ranč.

Otkrila je korpu i izvadila uku-
san mali čokoladni kolač.

Frenki oseti kako mu pri pogledu
na ovaj slatkiš navire voda na usta.

— Ne, gospođo, hvala lepo, zbog
mene nemojte načeti taj lepi kolač.
Sem toga, ne volim kolače.

Od laži je pocrveneo.

Žena se smeškala ljubazno. Za-
tim je uzela nož iz korpe i otsekla
komad kolača.

Kada bi mu najsiromašnija žena
u gradu ponudila takav komad ko-
lača, uzео bi ga oheručke. Ali od
žene Džerija Lembidža neće ništa
da uzme.

Pružila mu je kolač.

— Pa dođi već jednom, momče

Frenki. Ne smeš me vređati. Ja sam ga sama ispekla.

Na to dečak uze kolač i pogleda ga. Miris koji je osetio, ozbiljno ga je dražio. Prokletstvo, da nije još tako daleko do ručka. ..

— No, idem sada dalje — reče Beti Lembidž, povuče uzde, nasmeši se malom i povika;

— Pa, prijatno, Frenki!

Kada su kola odmakla, Frenki napravi grimasu, koja bi gospođu Lembidž veoma začudila.

Dečak se provuče kroz ogradu i pogleda kolač. Onda ga pomirisao. Upravo je hteo da lizne sjajni čokoladni preliv, kada pas skoči na njega.

Dečakovo lice se odjednom smračilo. Bacio je kolač nazad preko ograde i progundao kroz zube:

— Pojedi sama svoj kolač, ti veštice!

Vratio se poslu.

Nije video kada je pas skočio kroz ogradu i halapljivo pojeo kolač.

Možda pola sata kasnije, Frenki se spremao da pođe, jer je čuo da deda udara po limenoj kanti u dvorištu ranča.

— Sim! — povikao je.

Pas se nije pojavio.

— Sim! Sim...

Nekoliko minuta kasnije našao je psa pored ograde. Ležao je zgrčen. Njegova bela njuška bila je umazana čokoladom.

Dečak je buljio skamenjeno na životinju, a onda odjurio vičući prema kući.

Odmah posle ručka Frenki je na svom poniju stigao u grad i zaustavio se pred maršalskom kancelarijom.

Bat Masterson je stajao na vratima.

— Jel' maršal ovde? — upita dečak užurbano.

Vajat izađe na vrata.

— Dakle Frenki, šta ima novo?

Dečak mu plačući ispriča šta se dogodilo.

Maršal i Bat Masterson slušali su ga ćutke.

Bat primeti:

— Dâ, video sam je kako se vozi iz grada. Bio sam kod kovača...

Vajat je ponovo odjahao sa svojim malim prijateljem iz grada.

Sim je bio mrtav. Čokolada se lepila na njegovoj njušci.

Vajat je gledao kako je stari Buli iskopao jamu iza male šupe.

Frenki je posmatrao. U njegovim malim očima caklile su se suze. Iznenada pogleda Vajata.

— Zašto, zapravo, ti ne plačeš?

Vajat obrisa čelo.

— Danas je prilično vruće, Frenki. Dođi, popićemo čaj, pa ćemo onda zajedno odjahati do gospodina Lembidža.

— Ne! — viknu stari Buli. — To ne može. Ostavite to, maršale. Od sada ćemo se dobro čuvati. Ali, to mi nemojte učiniti. Nemojte sa malim da odete u kuću trgovca stokom. Lembidž bi već našao načina da me kazni, znam to sigurno... našao bi neki drugi način.

Vajat zatrese glavom.

— Morate me shvatiti, gospodine Roud. To je bio jasan pokušaj ubistva. Kada bih to propustio, ne bi bilo mesto ovoj zvezdi na mojim grudima.

Frenki obrisa nos, gledajući u zemlju.

Vajat je morao dosta dugo da ubeđuje staroga.

Bilo je kasno posle podne, kada su stigli pred kuću trgovca stokom.

Frenkijeve male noge su podrhta-

vale, kada se iza velikog čoveka penjao na trem.

Mračni Ostin Džefri im izađe u susret.

— Ko je?

— Vajat Erp.

Džefri se neprimetno strese.

— Maršal? Šta želite?

— Želeo bih da razgovaram sa gospodinom Lembidžom.

— Ne može.

— Zašto ne?

— To vas se ne tiče.

Vajat pride na jedan korak od telohranitelja i pogleda ga u oči.

— A zašto ne može?

Džefri ustuknu od tog pogleda.

Tada se levo otvoriše vrata i debeli trgovac se pojavi u njima.

— Maršale, šta želite ovde?

— Moram da razgovaram sa vama, gospodine Lembidž.

Trgovac pogleda u dečaka.

— A šta će taj klip an ovde?

— To ćete već saznati.

— Dobro. Pa, šta želite? — upita Lembidž sa visine.

— Moram li vam to reći ovde u hodniku?

— Šta mislite da ću vas zbog toga moliti da uđete u salon. Dakle, šta hoćete?

Vajat pogleda trgovca stokom na trenutak u oči, onda reče mirno:

— Kako hoćete, gospodine Lembidž. Nisam prosjak. U roku od jednog sata da se pojavite u maršalskoj kancelariji.

Trgovac stokom ga zapanjeno pogleda.

— Šta treba da uradim? — promućao je.

— Čuli ste. U roku od jednog sata.

— Ako to ne uradim? — upita debeli čovek.

— Onda ćete biti dovedeni!

Vajat i dečak napustiše kuću u času kada je Beti Lembidž naišla kolima.

Vajat je odmeri.

Raširenih očiju buljila je žena u dečaka, a zatim u maršala.

— Gospođo Lembidž. Rekao sam vašem mužu da se u roku od jednog sata pojavi u kancelariji maršala. Vi ćete ga pratiti.

Nekadašnja barska dama iz Santa Fe drhtala je celim telom. Ostin Džefri je stajao gore kod vrata. Gledala je u njegovo bezizrazno lice.

Vajat i dečak se popeše na konje i odkasaše niz ulicu.

Protekao je sat. Lembidža nije bilo. Tada je Vajat dao znak Mastersonu. Dečak je hteo da ustane, ali mu maršal reče:

— Ti ćeš ostati ovde, Frenki. Gospodin Kalagan će pripaziti na tebe i pokazaće ti naše najnovije puške.

Stiv Kalagan, drugi pomoćnik, klimnu glavom.

Vajat i Bat Masterson napustiše kancelariju.

Napolju im je dolazio u susret Džef Holms. On je bio najstariji od četvorice policajaca Dodža i Vajatov zamenik.

Maršal ga ukratko obavesti o svemu i pođe sa Batom. Vrata Lembidžove kuće bila su zaključana. Vajat zakuca na prozor. Niko se ne pomače. Maršal počeo snažno da dobuje u vrata, koja se najzad lagano otvoriše.

Džefri Lembidž je stajao i gledao Vajata hladno i prezrivo. Čak nije ni cigaru izvadio iz usta.

— Šta hoćete?

— Gospođine Lembidž, ja sam vama i vašoj ženi rekao da bih u roku od jednog sata morao sa va-

ma da razgovaram u maršalskoj kancelariji. Niste došli.

— Ne pada mi na pamet da to učinim.

— Onda vas moram prisiliti. Zna- te, to mi je čak i dužnost.

Na Lembidžovom licu se pojavi podrugljiv osmeh.

Tog trenutka se otvoriše dvorišna vrata. Više od dvadeset ljudi izašlo je na ulicu. Lembidžovi ljudi.

Vajat ih ne udostoji ni jednim pogledom.

— Gospodine Lembidž, vaša žena je danas pre podne ponudila malom Frenkiju komad kolača, koji je bio otrovan. Srećom, kolač je pojeo Frenkijev pas. Životinja je crkla. Gospodine Lembidž, to je pokušaj ubistva. Poslednji put vas pozivam da sa mnom pođete preko u kancelariju. Ništa me se ne tiče što ste pozvali vaše ljude i postavili ih iza mene poput olovnih vojnika. Ko se bude ogrešio o zakon i umešao se u ovu stvar, činiće ono što ne sme. A to ne bih nikom savetovao.

Lembidž viknu besno:

— Šta zapravo hoćete? Ja ne znam ništa o kolaču. Ni moja žena! To ste sami izmislili da biste mi našadili!

— Ne nameravam da se sa vama prepirem na ulici. Gospodine Lem- bidž, napred! Pođite sa mnom!

Trgovac stokom je vikao kao da ga kolju.

— Nemojte me dotaći, moji ljudi će vas saseći u komade!

Vajat se tvrdo nasmeja.

— Onda oni ne bi bili radnici, već banditi. Napred!

Dohvatio je čoveka i gurnuo ga niz stepenice. Pogledao je prema mračnom hodniku.

— Gospodo Lembidž!

Mršava figura Ostina Džefrija se pojavi u polumraku.

— Idite, Erp!

Niko nije video udarac. Ali su svi videli kako je Džefri izleteo napolje i kako je ostao da leži na ulici.

— Gospodo Lembidž! — ponovi maršal oštro.

Žena oklevajući izađe.

Vajat je izvede vodeći je za ruku.

Bat Masterson ih je sledio.

Iznenada se Lembidž otrgnu i po- lete prema svojim ljudima.

— Vi, proklete kukavice! Dopu- štate da me ovaj blefer maltretira. On je blefer! Prokleti blefer. Čujete li? Uхватite ga i rastrgnite ga! Grad i onako pripada meni. Ako nećete da poslušate, svi ćete biti otpušteni. Napred!

— Dobro — nastavi Lembidž. — Svi ste otpušteni! Svi zajedno, vi kukavice.

Vajat je gurao ženu napred kroz ulicu. Bat je išao sa trgovcem stoke za njim.

Radnici su za to vreme stajali ne- odlučni. Jedan ogroman čovek sti- sne šake i povika:

— Do đavola, Lembidž se ne šali. On će nas izbaciti. Gde ćemo onda naći posla?

— Šta nas se tiče maršal? — javi se drugi. — Kada ga ne bude, neće ni jedan petao za njim zakukuri- kati.

— Napred ljudi!

Radnici potrčaše u slepom besu napred. Odjeknula su dva hica.

Ljudi stadoše kao ukopani. Na sred ulice stajao je Dok Holidej sa revolverom u ruci.

— Tako ne ide, ljudi — reče koo- kar oštro.

— Šta hoćete? — pitao je div be- sno.

— Imam nešto protiv ljudi koji žele da napadnu maršala s leđa.

Lembidž, koji je takođe zastao sa Mastersonom, zaurla:

— Opušteni ste. Opušteni ste. Opušteni!

— Bolje otpušten, nego mrtav — reče Holidej resko.

Maršal pogleda mirno ljude.

— Idite kući. Nemate razloga da dopustite da zbog drugog dobijete metak. Imam nešto da razgovaram sa gospodinom Lembidžom i njegovom ženom. Krivica je gospodina Lembidža što se sve to moralo da odigra na ovaj način.

Radnici su čuteći gledali maršala.

I Lembidž je ćutao. Bat Masterson ga potera napred.

Dok su se radnici okrenuli, Dok Holidej je nestao.

— Uzeo je kockara kao zaštitnicu — reče jedan od radnika.

Erpu su prebacivali da se sprijatelji sa kockarom — što nije, po mišljenju ljudi — dolikovalo maršalu.

Čovek iz Misurija nije mnogo očekivao od saslušanja. Ipak, uspeo je da natera bogatog građanina i masu njegovih radnika da mu se pokoravaju.

Lembidž nije zaista ništa znao o otrovanom kolaču. Bio je uvređen i tvrdio je da je maršal sve izmislio da bi mu ukaljao čast.

— Ne znam da li se tu ima šta da ukalja — odgovori maršal hladno. — Ako date još neku izjavu, koju bih mogao da shvatim kao uvredu, zatvoriću vas.

Beti Lembidž je takođe sve osporavala. Nazvala je dečaka najobičnijim lažovom.

Vajat izjavi da je lično video ostatke čokolade na njušci psa.

— Mora da su Roudovi sami to dali životinji! — povika žena.

Tada skoči Frenki:

— Lažete! Znae dobro da stari Buli nema novaca za čokoladu.

Posle pola sata maršal izjavi:

— Gospođo Lembidž, ništa se ne može dokazati. Ali sumnja ostaje. Upozoravam vas da ćete od sada biti pod nadzorom. Sada možete oboje ići!

Lembidž zastade i pogleda neprijateljski maršala:

— Bio sam protiv toga, Erp, da dobijete mesto maršala ovde.

— Znam — odgovori Vajat nezainteresovano.

— Znao sam da ćete praviti neprilike u gradu.

— Neprilike činite vi, Lembidž.

— Vi ste tipičan policijski pas, Erp. Hoćete gradu da stavite stegę i postupate, kao u onoj prljavoj selendri Vičiti. Ali...

Vajat ustade.

— Ja zastupam u Dodžu zakon, gospodine Lembidž. Ko se suprotstavlja zakonu, oseća njegovu oštricu. Napustite kancelariju!

— Odmah, maršale — reče čovek tiho. — Znam, vi ste vitez bez straha i prigovora. Tvrdi pravedni čovek. Niste baš morali da dođete ovamo. Ali je zato vaš kockar maknuo Džima Degera.

— Maršal koji dopušta da ga makne kockar, nije maršal! — ubaci Bat Masterson ljutito.

— Da, možda, ali me se to ne tiče. Znam samo jedno: da ovde nećete ostati, Erp — odgovori trgovac stokom. — Ljudi poput vas ne žive dugo.

— To je moja briga — odgovori Vajat hladnokrvno. — Ako uspem da nekolicinu zločinaca pošaljem na vešala, onda se to isplati.

Lembidž preblede.

— Kako to mislite?

— Baš onako kako sam rekao. Čini mi se da sam bio dovoljno jasan.

Lembidž zastade na vratima.

— U vezi sa slučajem ovog malog glupana, hoću samo još jedno da kažem: Ja sam kupio zemlju od rančera Hatna. Džefersonovu i Roudovu zemlju. Evo dokaza. Kada ova dva starca ne budu mogla više da obrađuju zemlju, ona pripada meni! Ovde je crno na belo. Ta zemlja je samo bila data u najam, maršale. A to je isto što i moj posed.

Ljudi su ćutali.

— Da, tako je! — reče trijumfalno trgovac. — Baš tako. Oni moraju i onako sa moje zemlje. Old Buli je gotov...

Vajat ga prekide:

— To ste upravo i mislili. A vaša žena se verovatno ljutila što je dečko tako vredno radio, zar ne? Zato je i htela da ga ubije!

Beti Lembidž preblede kao krpa, okrete se i izađe.

— Sa svima vama ću se obračunati! — reče trgovac ljutito. — Pola Dodža leži na mom zemljištu. Nema toga od koga se ja plašim.

— Čak ni Milta Rajsa se ne plašite — reče Vajat.

— Ne. I to je tačno. Od njega mi nije falila ni dlaka s glave. Nijedna od mojih kuća nije oštećena.

— To baš ne govori vama u prilog, Lembidž. A sada idite. Nemam više vremena.

Besna izraza, napustio je trgovac kancelariju. Zastao je na tremu.

Preko, ispred Grand hotela stajali su njegovi radnici.

Lembidž im dobaci besan pogled i produži ulicom.

Uveče je Vajat znao da je ugovor

koji je posedovao Lembidž bio ispravan. On je zemlju, na kojoj žive Roudovi, kupio od vlasnika.

Pošto je maršal sumnjao u to, odjahao je napolje na veliki Hatn ranč. Vajat je rekao rančeru da baš nije mnogo korektno što je svog starog zakupca tako izigrao.

Rančer skupi obrve i reče:

— Zašto? Lembidž mi je izričito objasnio da je razgovarao sa oba rančera. Oni su bili saglasni, pošto su ionako stari i umorni...

Ništa se nije moglo izmeniti. Bilo je tačno da je Džeri Lembidž do zemlje, pravno posmatrano, ispravno došao. Ništa nije pomogla činjenica na koji način je nagovorio rančera na prodaju. Bio je novi vlasnik, koji će naći sredstva i načina da posle Džefersonove smrti otera Roudove sa pašnjaka.

* * *

Narednog dana popodne posmatrao je Vajat, oslonjen na vrata svoje kancelarije, kako nekolicina jahača ulaze u glavnu ulicu sa istoka: tipovi širokih ramena, koji su, umesto čebadi, imali ispod sedla životinjska krzna.

Bili su to surovi ljudi, koji su užarenih očiju posmatrali mnoge salune i barove u glavnoj ulici.

Bat Masterson je čistio pušku.

— Kakvi li su to građani? — upita on.

Vajat je držao u ustima šibicu.

— Lovci na bivole.

— Po čemu to znate?

— Po krznima, odelima, licima. I ja sam duže vremena lovio gore u Montani.

Bat priđe vratima.

— Lovci na bivole? Nadam se da ih neće doći više u grad.

— Sigurno da hoće.

— Hoće li to dovesti do gužve?

— Sasvim sigurno. Kauboji i lovci na bivole se nikada nisu trpeli.

U kasno popodne stiglo je još mnogo lovaca u grad. Svi su hoteli bili puni pre šest časova.

U barovima je vladala živost. Galama je trajala do kasno u noć.

Izenada, nešto pre jedanaest, zapraskaše revolverski hici.

U Vilbornovom salunu zavladao je pakao.

Vajat, koji nije hteo te noći da legne, izlete sa Batom napolje.

— Moju pušku! — doviknu maršal svom pomoćniku, dok je trčao preko ulice.

Ispred Vilbornovog saluna ležao je jedan čovek. Na čelu mu je zjapila ogromna rana.

Bat stiže sa vinčesterkom i pruži je maršalu, koji kundakom odgurnu vrata.

Jedan metak dolete mu u susret. Mali kauboj, krivih nogu je pucao.

— Maršal nam smeta! — zabrujaše kauboji. — Napolje s njim. Napred momci!

Započe pucnjava. Pijani ljudi poleteše napred.

Vajat je stajao zaklonjen iza vrata. Podigao je vinčesterku i počeo da puca. Neverovatno brzo zazviždalo je sedam hitaca, tako brzo da je Bat Masterson zinuo od čuda.

Ljudi u salunu su se ukopali u mestu.

Vajat povika:

— Ruke u vis! Izlazite napolje jedan po jedan, inače ćete se loše provesti!

Za deset minuta salun je bio prazan. Na verandi se za tili čas stvorilo brdo koltova. Na ulici su stajala dvadeset tri teksaška kauboja

i sedamnaest lovaca na bivole. Drhtali su od besa.

Maršal se pope na verandu.

— Slušajte, ljudi! Po koltove će doći sutra jedan kauboj i jedan lovac na bivole. Što se mene tiče mogu doći i kolima. I još nešto: od ovog trenutka je zabranjeno nošenje vatrenog oružja u ovom gradu!

Ponovo čuyena Erpova zabrana, koja je u Vičiti pre dve godine izazvala veliku gužvu. Hoće li maršal biti u stanju da to i ovde sprovede? Ovde, gde je triput gore nego u Vičiti.

— Ko se od danas u gradu pojavi sa vatrenim oružjem, izlaže se opasnosti da bude ustreljen ili zatvoren.

— Mora da je poludeo! — reče jedan od lovaca na bivole, crvenokosi čovek sa izrazitim isturenim jabučicama.

— Navalite, momci! Rastavite ga na sastavne delove!

Maršal podiže vinčesterku. Metalni zvuk repetiranja zaustavio je ljude.

Preko, iza jednog tamnog prozora, iznad velikog „Long brenč” saluna, stajao je čovek koji je opet vratio kolt u futrolu. Dok Holidej, koji je posmatrao scenu, znao je da je maršal pobedio. Okrenuo se, napustio sobu i ponovo sišao za svoj kartaški sto.

O zabrani nošenja oružja se sutradan mnogo govorilo.

Pet Kenedi, vlasnik novina „Siti Njus”, objavio je o ovoj zabrani veliki uvodni članak. Dvadeset plakata, koje je maršal naručio da se štampaju masnim slovima, visilo je na svim prilazima gradu, u glavnoj

ulici, na kancelariji maršala, ispred većnice, na kovačnici u Vel ulici i na svim salunima.

— To bi bila velika stvar, ako uspe! — rekao je doktor Gilbert.

Pacijent je bio sedamdesetogodišnji Fred Houp. Široko se osmehujući, rekao je:

— Da, to bi bila velika stvar!

Lekar podiže glavu.

— Šta je? — interesovao se Houp.

Doktor Gilbert skupi obrve.

— Sigurno će biti gužve. Persi Raft je u gradu. Do đavola, njegove futrole za koltove su prazne!

— Raft? Kockar?

— Da, ako on nema neke nesređene račune sa Holidejem, onda se ja zovem Linkoln.

— Sigurno ima. Holidej ga je u Laurensu udesio. Pre godinu dana. Raft je u Kanzas Sitiju odsedeo zbog prevare godinu dana u zatvoru. U svim novinama je to pisalo.

— Do đavola, onda će sigurno biti gužve!

Ali, i druge oči su pratile jahača. Oči budnog maršala. Znao je tog čoveka iz Keno-saluna u Vičiti, gde ga je zbog varanja na kartama i pucnjave zatvorio. Vajat je znao da je Raft u Laurensu otkriven uz pomoć Holideja. Posmatrao je kako je kockar sišao sa konja i oslovio jednog čoveka.

Ovaj pokaza na „Long brenč” salun, gde je Dok Holidej imao iznajmljenu sobu.

Vajatove oči su oštro pratile kretanje kockara.

Nekoliko minuta kasnije dojahala su dva čoveka sa istoka u glavnu ulicu. Izgledalo je da nemaju oružja. Kada su videli kockarevog konja, pogledali su okolo, a onda sišli s konja.

Za maršala je stvar bila jasna.

Stavio je opasač sa koltovima i napustio kancelariju kroz dvorište, prešao preko jedne sporedne uličice i stigao do dvorišta „Long brenč” saluna.

Na ulazu je sreo vlasnika saluna.

— Brojtro. Gde stanuje Dok Holidej?

— Gore u sobi četiri!

— Hvala!

Ispred sobe broj četiri je zastao i zakucao.

Odmah se čuo Holidejev glas:

— Šta je?

— Ja sam!

— Erp?

— Da.

Vrata se otvoriše. Pojavi se svetlo smeđe lice kockara. Izgledao je umorno i neispavano.

— Šta je tako važno usred noći, maršale?

— Ništa naročito. Persi Raft je stigao u grad. Dvojica kibicera su s njim. Raft ima u levoj čizmi sakriven mali pištolj.

Na licu nekadašnjeg zubara pojavio se osmeh.

— To nije baš mnogo. Kako je inače, maršale?

— Jadno, a vi?

— Odlično.

Vajat je preko ramena Doka Holideja virio u usku prostoriju. Pored kreveta stajala je poluprazna flaša viskija. Pepeljara je bila puna opušaka. Prozor je bio zatvoren, a zavesa navučena.

Vajat reče:

— Svež vazduh mora da je lepa stvar, Dok!

— Sigurno — odgovori Holidej.

Maršal se okrete i pođe. Na stepeništu je zastao.

— Nemojte zaboraviti, nošenje vatrenog oružja u gradu je zabranjeno.

— Da, da. Video sam onaj smešni plakat juče. To može da postane veselo.

Vajat se vrati istim putem kojim je i došao.

Dok Gilbert je ispratio žurno pacijenta, uzeo šešir i požurio kod berberina. Tamo je zatekao kovača.

— Brico! Persi Raft je u gradu! Preko u „Long brenc” salunu.

— Šta? — Asmusen odgurnu malog berberina u stranu, obrisa sapunicu sa lica i poskoči.

— Pa on progoni Holideja! Do đavola, biće gužve!

— Pa šta onda — umeša se berberin u razgovor. — Video sam Rafta kad je dolazio. Nije nosio kolt.

— Ipak ćemo ići preko — reče lekar — da vidimo stvar izbliza. Možda možemo da sprečimo neku nesreću.

Velika prostorija je mirisala na viski i duvan. Bilo je polumračno. Teške, plišane zavese nisu dopuštale da uđe mnogo dnevnog svetla.

Dok Gilbert opazi Persi Rafta za jednim stolom u sredini prostorije. Pio je brendi.

Tek tada primeti Gilbert onu drugu dvojicu ljudi. Sedeli su blizu vrata.

— Ovde je veoma prijatno, zar ne? — šapnu kovač lekaru.

Persi Raft podiže glavu. Imao je lice lupeža.

— Gostioničaru! — njegov glas je zvučao prazno. — Kod vas stanuje Dok Holidej?

Bila je to više konstatacija nego pitanje.

— Da.

— Pozovite ga ovamo. Recite mu da je Persi Raft ovde!

Gostioničar se strese. Do tada

nije prepoznao gosta. Nakašljao se od straha i napustio lokal.

Nije prošlo ni deset minuta, a Dok Holidej uđe sa stepeništa u salun. Stao je uz šank.

— Jedan viski!

Gostioničar mu dade piće dok su mu ruke drhtale.

Holidej ga pogleda.

— Šta vam je? Trebalo bi da idete lekaru. Eno ga! Helo, Gilbert, nemate valjda zubobolju?

Lekar uzdahnu. Ispod oka je pogledao tamo gde se nalazio Persi Raft.

Holidej je davno video varalicu u ogledalu šanka. Popio je svoj viski i pre nego što je odložio čašu, reče oštro:

— Koja me je to prokleta varalica htela da vidi?

Gostioničar otvori drhteći usta i pogleda u Rafta. Nije uspeo da izgovori ni reč.

Brzo, poput munje, Holidej se iznenada okrete. Izvuče nož iz rukava i baci ga prema Persi Raftu.

Tanko sečivo pogodilo je varalicu u grudi. Raft kliznu sa stolice. U desnoj ruci držao je pištolj sa četiri metka.

Tada poskočiše ona dvojica pored vrata. I u njihovim rukama se pojavise mali revolveri.

U to se vrata otvoriše. Dva iznenadna udarca maršalove pesnice, bila su dovoljna da saradnike Persi Rafta bace na pod.

Holidejevo lice ostalo je hladno i nepomično. Okrenuo se opet prema šanku.

— Još jedan viski!

Sve se odigralo za tren oka. Bilo je jasno: Raft i njegovi saradnici su nameravali da ustrele Doka Holideja.

U samoodbrani, Holidej se poslužio nožem.

Raft i njegovi pajtaši prekršili su propis o nošenju vatrenog oružja. Persi Raft je bio mrtav, a njegovi ljudi zatvoreni. Dok Holidej je ubio kockara. Istina, bez vatrenog oružja, ali ga je ubio. Pošto se to desilo u samoodbrani, zakon ga je štitio. Ipak, time je navukao grad protiv sebe.

Sat kasnije predsednik opštine je došao u maršalovu kancelariju. Uživao je u tome da se žali na Doka Holideja.

— Od kada sam ovde, nisam vas još video u svojoj kancelariji, predsedniče — reče Vajat grubo. — Sada ste ovde. Šta hoćete?

— Radi se o vašem prijatelju, Doku Holideju — izbi besno iz Hovera. — O onom bacaču noževa, o čoveku koji je i bez kolta opasniji od bilo kog drugog. Građani Dodža bi se rado lišili prisustva tako opasnog čoveka. Razumete li? Ljudi zahtevaju da ga smesta proterate. Ako do večeras u šest sati ne napusti dobrovoljno grad, građanska zaštita koju ću sam sakupiti, najuriće tog tipa iz grada. Džim Deger će predvoditi grupu.

Vajat se podiže sa stolice.

— Slušajte dobro, predsedniče, šta ću vam sada reći. O redu i zakonu u ovom gradu brinem ja. Niko drugi. Ko se tome protivi, povređuje zakon. Nemojte to zaboraviti. A što se tiče vašeg prijatelja Džima Degera, savetovao bih vam da ga se malo pričuvate. U njegovom rodnom gradu sam se malo telegrafski raspitao o njemu. Pitajte ga samo šta misli o tome da dobijene informacije objavim. A sada, me ostavite na miru. Imam puno posla.

Kipteći od besa, predsednik izađe.

Vajat je grizao donju usnu. Dakle i ovde je Holidej iskopao sebi grob. Nije morao da Rafta bezuslovno ubije. Svako drugi bi bio srećan da nožem na devet jardi uopšte pogodi cilj. Dok Holidej je mogao da odabere cilj. Nije morao da ga gađa u grudi.

* * *

U rano popodne došla su tri člana gradskog saveta, koje je predsednik opštine nahuškao, i izjavila da su u ovom slučaju nepokolebljivo uz Hovera. Dok Holidej mora do sledećeg jutra da napusti grad. Nisu pominjali upotrebu sile, ali su molili maršala da odmah utiče na kockara i vrši pritisak na njega da ode.

Vajat Erp uzdišući ustade sa stolice i uputi se u „Long breñč” salun.

Holidej nije našao partnera koji je bio spreman da igra s njim. Posle ubitačnog bacanja noža, ljudi su zazirali da sednu za sto sa Dok Holidejem. Vajat zastade kraj zelenog stola. Holidej je upravo složio karte u red, jednu do druge, pa jednu od njih poklopio i rekao, ne dižući pogled:

— Visoki crni čovek dolazi s kratkog puta i hoće da me istera.

Zatim podiže glavu. U očima mu se video šeretski smešak.

— Moram da idem, zar ne, maršale?

Vajat potvrdi:

— Da, tako su odlučili.

Holidej pokupi karte i reče jedva čujno:

— Kada?

— Do sutra ujutro treba da napustite grad.

Kockar zviznu kroz zube, pa pogleda u praznu čašu.

— Krčmaru, jedan skoč!

— Dva skoča! — dodade Vajat.

Holidej ga pogleda. Znao je, naime, da čovek iz Misurija gotovo nikad ne pije. Shvatio je ovaj postupak.

Vajat Erp ispi čašu i ode bez reči.

Kockar je dugo gledao za njim.

* * *

Bilo je popodne. U gradu je vladala neprijatna žega. Džon Holidej je ležao u svojoj sobi odeven. Stavio je ruke pod glavu, a čizme na metalni okvir kreveta.

Sa ulice su glasovi dopirali kroz otvoren prozor. Iznenada se uspravi. Telo mu je protresao strašan napad kašlja. Trajao je minutima. Kada je prošao, Holidej je ležao mirno i crvenih, suznih očiju i stisnutih pesnica gledao u tavanicu.

Video je u mislima veliku lepu kuću u Bostonu, gde je pre nekoliko godina, pun nada, počeo karijeru kao mladi zubni lekar. Video je ljude na ulici, kako ga ljubazno pozdravljaju, mlade, elegantne dame koje su ga rado primale u društvo. Prošlost mu je prolazila pred očima. Slike su se smenjivale.

Iz tog zanesenog stanja trže ga oprezno kucanje na vratima. Holidej izvuče kolt ispod prsluka.

— Ja sam! — začuo se ženski glas.

— Ko? Dođite unutra!

Vrata se otvoriše i Dženi Hover stupi u sobu. Izgledala je veoma ljupko u svojoj širokoj ružičastoj haljini, koja joj je divno pristajala uz svež ten i tamnu kosu. Zbunjeno

je svojim bademastim očima gledala malu hotelsku sobu.

Holidej je iznenađeno posmatrao.

— Šta želite? — upitao je žustro.

Dženin pogled osta prikovan za praznu flašu viskija i pepeljaru punu opušaka.

Lagano se približila. U desnoj ruci je držala kotaricu.

— Dobar dan, Dok!

— Dobar dan.

Ovaj inače leden čovek našao se u nedoumici. Bio je zbunjen.

— Izvolite sedite.

Devojka pogleda oko sebe. Na stolici se nalazio opasač i šešir. Ostala je da stoji.

— Šta vas dovodi k meni? — upita Holidej, prođe prstima kroz kosu, popravi maramu i sede na ivici kreveta.

Dženi Hover ga pogleda upitno:

— Vi ćete napustiti grad, Dok?

Kockar ustade i pride poluizlizanom ogledalu.

— Pa, nemam drugog izbora, gospođice Hover.

— Zovem se Dženi.

Holidej naglo okrete glavu i reče grubo:

— Šta hoćete vi?

Plameno crvenilo obli devojčino lice.

— Donela sam vam nešto. Možda putujete daleko...

Holidej je gledao zapanjeno.

Dženi skide šarenu maramu sa korpe:

— Ovde je dimljeno meso, komad sira, hleb...

Holidej je piljio u namirnice.

— ...a ovde u kožnom ćemeru je nešto, što su vam građani dali u znak zahvalnosti — objasni devojka.

Kockar pride, privuče ćemer, otvori i vide da je do polovine bio

napunjen zlatnim novčanicama od po dvadeset dolara.

— Zviždim ja na zahvalnost građana. Izbacuju me iz grada, a sada mi daju novac da bih što dalje otputovao!

Dženi, koja je upravo sela na ivicu stolice, naglo ustade:

— Vi ste u zabludi, doktor Holidej. Novac je dao doktor Gilbert, Bejb Asmusen i još nekolicina pristojnih ljudi. Nisu baš svi ljudi u Dodžu bez srca. Hoću još da vas obavestim da sam protiv ponašanja mog oca. Ne znam tačno šta on protiv vas ima, ali... Vi ste, doista, jedan strašan čovek i...

Uplašeno je u pola reči zastala i stavila ruku na usta.

Na usnama kockara zaigra osmeh.

— Veliko hvala, gospođice Dženi. Ali možete sve da uzmete natrag. Prišao je prozoru i pogledao na ulicu.

— Zna li da mi uopšte nije žao što moram da odem. Nisam se ni nadao da ovde ostanem, samo...

— Zar niste Vajat Erp i vi prijatelji?

Džon Holidej se okrete.

— Prijatelj Vajat Erpa? Kako vam je to palo na pamet?

— Mislila sam...

Holidej odmahnu glavom.

— Ne, gospođice, nikada nisam imao prijatelja i to mi čak sasvim odgovara.

— Kako to da se Vajat Erp toliko prepirao sa mojim ocem, ako vam nije prijatelj? To niko ne bi mogao da shvati!

— Šta je maršal imao s vašim ocem? — trže se Holidej.

— Ah, tata je hteo da vas sa jednom grupom ljudi izbaci iz grada. Vajat Erp je bio energično protiv

toga. Zabranio je tako nešto. Tata je ponovio to kod kuće nekoliko puta.

Holidej se odvoji od prozora, uze duvankesu i zavi cigaretu.

— Uprkos svemu, gospođice Dženi, ja vam se zahvaljujem. Nemajte lupati glavu i brinuti o takvim stvarima. Vi ste još mladi...

— Pa i vi ste još mladi! — prekide ga devojka prkosno.

Holidej oseti kako mu nešto toplo prostruja kroz srce. Ipak, ovaj inače pronicljiv čovek, nije primećio da je mlada Dženi Hover bila zaljubljena u njega.

— Vi ste u Braunovoj bašti ubrali jedan razlićak. A kada sam vam ja po malom Frenkiju poslala ceo buket razlićaka, bacili ste ga kroz prozor!

Kockar je gledao Dženi zadivljeno.

— Vi ste, dakle, poslali to cveće?! Znači, vi ste bili taj đavolčić? Otac će vas pretući, taj stari grubijan! Uopšte, šta bi rekao da zna da ste ovde?

— Pa on to i zna!

Holidej razrogači oči.

— Da, ja sam mu rekla, pre nego što sam pošla ovamo. Istini za volju, gundao je, ali je mama rekla da sam ja dovoljno odrasla da znam šta činim.

Zatim se uputila prema vratima.

— Zbogom, Dok Holidej. Htela sam da vam kažem da se svi ljudi ne raduju što odlazite. Onda kada je maršal odlazio, ja sam pokušala da ga zadržim, jer sam se, ovaj, bojala da ćete vi poći za njim. Sada on ostaje, a vi odlazite.

Holidej pođe lagano prema devojci i zastade tik uz nju.

— Dženi — rekao je tiho i ubeđljivo. Pogledajte me. Pogledajte me

u oči. Kakvo je moje lice? Zar ne vidite da sam obeležen? Ja sam je-dan od izgubljenih.

Devojka ga toplo pogleda. Lice joj se kupalo u rumeniku.

— Nalazim da baš dobro izgleda-te — rekla je hrabro. Zatim se ok-rete i istrča napolje.

Holidej priđe krupnim koracima ogledalu i pogleda se. Onda odmah-nu glavom i nasmeja se tiho. Ovog puta, inače inteligentni kockar, ni-je shvatio. Možda je već bio otu-peo. Bacio je još jednom pogled na korpu i novac i sišao niz ste-penice.

*

Veče se spuštalo. Uskoro je noć svojim tamnim plaštom prekrila grad. Goniči su još u rano jutro stigli, a i lovci na bivole.

Lokali su bili dupke puni. Dodž Siti je bio u svom elementu, i pre-življavao velike trenutke o kojima će se još osamdeset godina kasnije samo sanjati.

U velikom lokalu „Long brenč” saluna, debeli oblaci duvanskog di-ma mogli su se seći makazama. Orkestar je treštao. Za šankom su ljudi jedva stizali na red da popiju čašicu. Svi stolovi su bili zauzeti.

Holidej se kartao s malim ulo-zima. Sreća je bila promenljiva. S vremena na vreme bacao je pogled prema jednom stolu u uglu, gde je Džeri Lambidž, debeli trgovac sto-kom, igrao u velike svote. Kocka je bila velika Lambidžova strast. Bio je veoma spretnan, mudar kockar. Neki ljudi su tvrdili da je za koc-karskim stolom i zaradio svoje ogromno bogatstvo.

Upravo je dvojicu lovaca na bi-vole olakšao za zamašnu svotu. Od

četvrtog viskija debeli trgovac je živnuo.

Holidej ustade, ode u svoju sobu po čemer s novcem koji je dobio. Na dno kožne kese stavio je met-ke, a odozgo novac. Onda se vra-tio u salun. Nije prišao stolu za kojim se inače kartao, nego stolu za kojim je sedeo Lambidž. Lovci na bivole su bili očerupani. Odu-stali su od dalje igre. Lambidž je još hteo da se kocka u njihove ko-nje, ali oni to odbiše.

— No, ko još hoće da mu uzmem meru — izazivao je debeli trgovac. — Ko će da se usudi da igra sa Džeri Lambidžom?

— Ja! — zaori se odsečan glas. Lambidž pogleda preko ramena.

— Dok Holidej? Zar vi imate uopšte nešto da prokockate?

Kockar položi čemer na sto. Lem-bidž odreši uzicu. Na kockarevom licu nije zaigrao ni jedan mišić, ka-da je trgovac pogledao u sjajne zlatne novčanice, kojima je čemer izgledao do vrha napunjen. Nije primetio podvalu. Odgurnuo ga je natrag prema Holideju.

— Koliko? upita je kratko.

— Deset hiljada! — uzvratil koc-kar hladno.

Lovci na bivole napustiše sto. Ho-lidej sede. Sada su igrali samo njih dvojica: Lambidž i Holidej.

Igra je počela.

Posle nekoliko minuta Lambidž je izgubio. Položio je dvadeset hi-ljada i opet izgubio.

Nije imao više novca pri sebi.

— Hoćemo li da igramo dalje — pitao je muklo.

Kockarsko lice Doka Holideja bi-lo je bezizrazno.

— Naravno. Ukoliko imate još nešto.

Lambidž besno zabaci glavu.

— Kako to govorite sa mnom, čoveče? Prema meni, vi ste prosjak.

— Hajde onda, ulazite! — uzvratila mu Holidej oštro.

Lembidž dade kafedžiji znak glavom.

— Donesite mi pribor za pisanje!

Svi koji su stajali oko stola videli su da je Lembidž upisao broj: sto hiljada!

Uz podrugljiv osmeh, pružio je Holideju priznanicu.

— Tako, Dok. Važi li ovo?

Holidej baci površan pogled na hartiju.

— U redu je. To je dosta!

— Ulažem sto hiljada dolara protiv vašeg dobitka! — reče Lembidž patetično.

Svi su netremice gledali u sto.

— Ne protiv mog dobitka — reče Holidej mirno. — Protiv svega što imam. Ja nisam bez novca seo za ovaj sto.

Ledeni osmeh zaigrao mu je na usnama.

Igra je nastavljena. Iako je bio iskusan kockar, Lembidž je izgubio.

Ruke su mu drhtale, a lice bilo bledo kao kreč. Onda je poskočio kao pomahnitao i uzviknuo:

— To je bio moj gotov novac, Holidej. Leži preko u banci!

Kockar mirno klimnu glavom.

— Imam još kuću i magacine!

— prosikta trgovac.

— Koliko? — upita Holidej.

— Pedeset hiljada!

— Nije dovoljno.

Tišina u sali postala je neprijatna.

Lembidž nije vladao sobom.

— Moja zemlja, moja stoka!

— Koliko? ponovo hladno upita kockar.

— Sto pedeset hiljada!

Holidej zapali cigaretu.

— Napišite!

Prstima, koji su podrhtavali kao u groznici, trgovac ispisa još dve cedulje. Holidej ih privuče. Onda klimnu glavom:

— Kuća, stoka i zemlja. Ja ulažem sve.

Bila je to surova, žustra i gorka igra. Posle sedam gorućih minuta, bila je završena. Džeri Lembidž je izgubio sve što je posedovao. U ovom trenutku bio je siromašan. Poskočio je, prišao šanku, nasuo čašicu viskija i teturajući napustio lokal. Napolju, na tremu se sručio. Udarila ga je kap.

Mrtvu tišinu remetilo je samo šuštanje hartije. Dok Holidej je savio priznanice i stavio ih je u džep. Pokupio je novac. Jedan svežanj stavio je na šank.

— Za ovaj novac nek piju ljudi koji su ovde — svi. I oni koji pripadaju gradskom savetu.

Zatim je odlučnim koracima napustio lokal.

Bat Masterson, koji je sve vreme stajao na vratima, gledao je za Holidejem kao ošamućen. Onda je odjurio u hotel „London“. ustrčao uz stepenice i snažno zakucao na Vajatova vrata.

— Nešto ludo se desilo, maršale. Dok Holidej je igrao sa Lembidžom!

— Je li dobio? — upita Vajat i protrlja dremljivo oči.

— Da!

— Odlično!

Bat Masterson dodade uzbuđeno:

— Vi me niste razumeli, maršale. Sve je dobio, sve!

— Kako to?

— Lembidž je igrao u sve, svoje kuće, svoj novac, svoju stoku. Sve što je do večeras pripadalo Lembidžu, sada je Holidejevo.

— U redu! — reče čovek iz Misurija. — Sada zatvori vrata i ostavi me da spavam.

*

U rano jutro sledećeg dana obavestio je Ostin Gofri, telohranitelj porodice Lembidž, da je Beti Lembidž napustila grad.

Tako je prethodna, žestoka noć uništila dve osobe. Ali to baš nije mnogo potreslo stanovnike Dodža. Daleko senzacionalnija za njih bila je vest da je Dok Holidej nestao. Preko noći je postao teški bogataš. Gde li je sad? Nikome nije više padalo na pamet da mu je bilo naređeno da do zore napusti grad.

Nije se ni narednog dana vratio.

Nedelju dana kasnije, Lembidžov nadzornik nastavio je posao. Dobio je novac sa konta novog vlasnika Džona Holideja. Odsutni kockar postao je najbogatiji čovek u Dodž Sitiju.

*

Posle dve nedelje uleteo je mali Frenki Rond u maršalovu kancelariju. Držao je pismo u ruci.

Maršal ga uze i nađe u njemu priznanice na zemlju i stoku. Uz njih je ležala ceduljica koju je ispisao Holidej.

— Biće vam potrebna jedna prično velika ograda!

Vajat Erp je osetio u grudima neku čudnu toplinu. Gledao je nemo u cedulju. Taj neshvatljivi čovek!? Sada je veliki komad zemlje i stoku koju je dobio od Lembidža na kocki, poklonio starom Buliju Roudu i njegovom prćastom unuku Frenkiju.

Nije ništa rekao, samo je pružio pismo deranu.

— Šta će sada biti? — upita deran nesigurnim glasom.

— Moraš se doista pobrinuti da postaviš veliku ogradu, Frenki. Dok Holidej je u pravu Lembidžova zemlja je bila prostrana, pa još uz to vaša i Džefersonova.

Deran izlete kao iz topa.

Vajat zapali jednu od svojih crnih cigara i zamišljeno se zagleda u oblačić duvanskog dima. Znači, otišao je, čovek sa licem kockara, iako ga odavde više niko ne bi oterao. Postao je stanovnik ovog grada sa velikim imetkom, nekoliko kuća i trgovinom govedina, koja je i dalje radila pod Holidejevim imenom.

*

Jednog vrelog julskog podneva stajao je Bat Masterson naslonjen na vrata maršalske kancelarije. Glavna ulica je pri ovoj nesnosnoj žegi delovala kao izumrla. Čak je i u senci tremova bilo toplo. Ni od kuda daška vetra.

Doktor Gilbert je sedeo u naslonjači i pušio. Fred Roberts, mali berberin, čučao je na pragu svoje radnje i huktao.

Sa istoka je nailazio neki jahač. Niko nije ni slutio da će njegovim dolaskom ponovo početi nevolje u gradu.

Čovek je na čudan način sedeo u sedlu, duboko nagnut napred. Levom rukom se držao za vrh sedla, a desnu držao nemarno niz telo. Oko bedara imao je opasan širok teksaški opasač, a u futroli težak, stari revolver. Lice mu je bilo tvrdo i preplanulo, oči male, a usta tanka.

Nosio je crni stetson, pokriven debelim slojem prašine.

Bat Masterson nabra čelo i us-

pravi se. Pogled mu je bio prikovan za strančev teški revolver.

Jahač je stigao bliže i sjahao ispred „Long brenč” saluna, koji je, bez sumnje, delovao veoma gostoprimaljivo. Vezao je belca za prečku i popeo se na trem.

Pre nego što je ušao u lokal, doviknu mu pomoćnik maršala:

— Mister, nošenje oružja u gradu je zabranjeno!

Čovek okrete glavu. Njegove sitne oči se još smanjiše. Ispitivački je odmerio Bata Mastersona. Prošlo je dva tri minuta pre nego što je progovorio.

— Ja sam Džek Brisbejn. Zadržaću svoj kolt.

Bat ga pogleda začuđeno Džek Brisbejn? Zar je teksaški revolveraš koga je Dok Holidej likvidirao u dvoboju, imao brata?

Čovek nastavi:

— Dolazim iz Panhandle. Hteo bih da govorim sa Dokom Holidejem i Vajat Erpom o smrti svog brata.

— Bez obzira, morate da predate oružje — reče Bat oštro i pođe prema Tekšašaninu.

Ovaj poteže kolt. I to veoma brzo.

— Stoj, kuda si pošao, mladiću? Ovi štosovi, koji se ovde sprovode, nimalo me ne zanimaju. Ja sam ostavio kuću i ranč, da bih se ovde obračunao sa Dokom Holidejem i Vajat Erpom. Jahao sam nedelja-ma, svakako ne radi toga da bih ovde skinuo kolt.

Bat se ponašao miroljubivo.

— Žao mi je, mister Brisbejn, ali je nošenje oružja u Dodžu zabranjeno.

Lice Tekšašanina bilo je kao od kamena.

— Ostavi me na miru, momče!

Pri tom se okrenuo.

— Stojte! — doviknu mu Bat.

Čovek je opalio istog trenutka. Bio je siguran i dobar strelac, ali je Masterson bio brži. Njegovo zrno pogodilo je Tekšašanina u desnu mišicu.

Brisbejn je piljio u mladog čoveka, koji mu je upravo prišao i istrgao oružje iz ruke.

— Žao mi je, mister Brisbejn. Te grifove sa pucanjem iz okreta poznajemo ovde svi. Dobićete svoj kolt kada budete napustili grad.

Tekšašanin žestoko opsova.

Doktor Gilbert se podiže iz naslonjače i priđe. Bez reči zadiže ranjenikov rukav i pogleda ranu.

— Pođite sa mnom!

Ali Tekšašanin nije nameravo da posluša. Zavukao je levicu u džep pantalona i izvukao mali revolver. Prvi metak pogodi pomoćnika maršala, koji je već bio okrenuo Tekšašaninu leđa, a drugi baci starog lekara na pod.

Brisbejn otkide zubima komad košulje i prevrnu ranu, koja nije bila opasna. Zatim se nađe nad Mastersona koji je ležao bez svesti, uze mu oružje i vukući noge uđe u salun.

Kao opčinjen, stajao je mali berberin na pragu svoje radnje. Tek kada je neznatanac ušao u salun i za njim se pomična vrata umirila otrčao je u obližnju ulicu.

Asmusen, kovač upravo je ručao.

— Šta to govoriš? — pitao je s nevericom, kada mu je berberin ispričao šta se dogodilo.

— Da, i meni se učinilo da sam čula pucnje — umeša se kovačeva žena.

— Vajat Ern i Stiv Kaligan su na Haton ranču. Rančer ih je odveo obojicu na rođendan.

— A Bat leži u prašini?

— Da, i doktor takođe!

Kovač otrča u hodnik, uze vinčesterku s eksera i polete prema vratima.

Bio je to, na žalost, loš dan. Nekoliko minuta kasnije, čučao je Asmusen sa prostreljenom nogom na tremu „Long brenč” saluna.

Sila je opet zavládala gradom.

Maršal se nalazio na ranču udaljenom nekoliko milja i sedeo na verandi. Najednom je osetio u grudima nešto teško i neprijatno. Baš u vreme kada je Teksašanin Brisbejn sejao po gradu strah i trepet. Bio je hladniji i manje razmetljiv od svog elegantnog brata. Stajao je za šankom i pio rakiju.

Lekareva žena je uvukla u kuću muža i Bata Mastersona. Stari Gilbert je brzo došao svesti. Metak mu je zakačio slepoočnicu. Bila je to površinska rana, bezopasna, ali je dosta krvarila. Posle nekoliko gutljaja viskija, bio je opet na nogama. Čak je mogao da izvuče Mastersonu metak iz leđa. Posle toga se, teturajući, uputio do kovača. Dok je Asmusenu previjao ranu, znoj mu je lio niz lice. Stari lekar je mrmljao:

— Nikada kraja nevoljama u Dodžu. Džek Brisbejn... Šta li on hoće ovde? Da osveti brata? I zbog toga je pucao na trojicu ljudi, od kojih je jedan čuvar zakona! Njegov brat je završio život u prašini glavne ulice, jer je hteo da pomogne jednom banditu da podjarmi grad. Sada se nastavlja...

Džeku Brisbejnu nije još odzvonilo. Čak ni u kasno popodne, kada je Vajat Erp stigao u grad, i obavešten od lekara, uputio se u salon.

Brisbejn je stajao za šankom i

odmerio čoveka iz Misurija, kada se pojavio na vratima.

— Ko si ti? — upitao je žustro.

— Ja sam Vajat Erp!

Na nesreću, u tom trenutku je mali berberin gurnuo pomična vrata i udario njima Vajata u leđa i levu ruku.

Baš tada je Brisbejn pucao. Stari Teksašaninov revolver oglasio se dva puta.

Vajat se zanese i udari u vrata, a zatim sruči na trem, na užasavanje nesrećnog, malog berberina.

Brisbejn ponovo nakrenu čašu, i reče muklo:

— Jedan je likvidiran.

Doktor Gilbert i berberin odvuče stenjući maršala u kuću. Jedno zrno je Vajata pogodilo desno, visoko u grudi, a drugo u levo bedro.

Uplašeni i očajni berberin stajao je dok je lekar vadio zrna, lica mledog kao kreč.

— Ja sam kriv, doktore! Ja sam ga gurnuo vratima u leđa, u levu ruku! Ja... ja... ljudi će pljuvati za mnom, a deca upirati prstom — pogledajte ga, on je ubio Vajat Erpa! Ovaj stari idiot ga je munuo u leđa vratima...

— Zaveži već jednom! reče mu lekar grubo. Pa nije još mrtav.

•

Kada je pomoćnik maršala, Stiv Kalagan, ušao u grad, Džek Brisbejn ga je već čekao. Jedan brbljivi čovek, koji bi za čašicu rakije i svog rođenog brata prodao, obavestio je Teksašanina da u gradu postoje tri policajca.

Stiva Kalagana je Brisbejnovo zrno pogodilo sa strane u vrat, u trenutku kada je iza ugla skretao

u glavnu ulicu. Nije umro, ali je celog života imao smetnje u govoru.

Teror je opet zavladao gradom.

Ljudi su išli oborene glave, šaputali međusobno i podsećali se dana kada je Milt Rajs posejao strah i trepet.

Vest da je maršal teško ranjen u kući doktora Gilberta proširila se kao požar gradom i okolinom.

Sledeće večeri su stanovnici Dodža imali mnogo razloga da padnu u teško očajanje.

Doktor Gilbert nije mogao da poveruje sopstvenim očima, kada je ugledao sedam jahača, kako pred „Grand” hotelom silaze s konja. Na čelu ove grupe nalazio se Milt Rajs, vođa bande, koga je Vajat Erp isterao iz grada.

Lekar ulete u bolesničku sobu.

— Mister Erp, trebalo bi, morao bih da vas poštedit. Ali... prosto ne mogu da prećutim.

— Šta se to dogodilo?

— Milt Rajs je u gradu! Lekarevo lice imalo je boju pepela.

Vajat se malo pridiže i steže usta od bola.

— Milt Rajs? Jeste li pri svesti?

— Na žalost jesam, maršale. Eno ga preko, pred „Grand” hotelom sa sedmoricom ljudi!

Vajat pođe levom rukom prema opasaču i steže ponovo zube od bola.

— Ne smete se pokretati, Erp — uzviknu lekar brižno. Ako se rana na grudima otvori...

— Pomozite mi doktore! Odvedite me do prozora!

— Ne smete da ustajete iz postelje, Vajat! Ako ustanete sve je izgubljeno. Jako ste iskrvarili. Nebeša, vi mi izgleda ne verujete? Šta uopšte nameravate? Ne možete se s njim boriti. Dajte mi taj kolt.

Vajatova levica se grčevito steže oko revolvera. Pokušao je da se uspravi. Lice mu je bilo crveno kao krv.

— Onda ću sam da ustanem!

Lekar poskoči.

— Vi prokleti tvrdoglavče! Nećete daleko stići!

*

Pošto je pobeo iz grada, Milt Rajs je ostao u planinama. Ponovo je okupio bandu. Prišle su mu i dve skitnice.

Nestrpljivo je čekao priliku da se osveti Vajat Erpu za poraz. Onda je iznenada stigao Hal Flanagan sa veću da je neki stranac ustrelio Vajata i njegova dva pomoćnika.

Put je dakle bio slobodan. Milt Rajs se vratio, sa sedmoricom ljudi. Ponovo je odseo u „Grand” hotelu.

Brat vlasnika hotela, koji je pao pokošen Rajsovim metkom, došao je oklevajući na banditov poziv.

— Slušaj, Robinsone! Ti ćeš se lično brinuti da nam ništa ne nedostaje. Ako to ne budeš učinio, zlo po tebe!

Banditi su se širili po lokalu, ležali sa prijavim čizmama po sofama prekrivenim svetlom tkaninom, stavljali noge na stolove zastrvene belim stolnjacima. Jednom reči, ponašali su se kao divljaci.

Klint Hover je stajao u sobi i namrgođeno posmatrao ulicu.

— Ne znam šta bih dao da Dok Holidej nije napustio grad — mrmljao je predsednik sebi u bradu.

— Pa ti si ga i isterao iz grada — prebacivala mu je ćerka.

— Tiho — upozoravala je pred-

sednikova žena. — Holidej ih sam, u svakom slučaju, ne bi mogao zaustaviti.

— Roberts, taj magarac, hendi-kepirao je maršala! — uzviknu Hoover. — Time smo svi u sosu. Siguran sam da će Milt Rajs učiniti sve ono što je ranije nameravao, da ga Erp nije sprečio. A poraz koji je doživeo, učinio ga je sigurno još surovijim...

Tako je i bilo. Bandit je postao još suroviji, kada se vratio iz planina. Suroviji i odlučniji. Sada će sve da obavi po kratkom postupku, mislio je on. Ko mu bude stao na put, biće ubijen.

To su ubrzo iskusili štalski momak iz Mekintoševe konjušnice, zatim Bil Luger koji je radio u banci, a i Slim Aboget takođe.

Teško ranjene, ljudi su ih pokupili sa ulice.

Milt Rajs je sprovodio nasilje. Ovog puta neće dozvoliti da ga u poslednjem trenutku oteraju. Sigurno ne. Na to se sam sebi zakleo.

Doktor Gilbert je stajao kraj Vajata i gledao nemo „Grand” hotel. Maršal je sedeo u dubokoj naslonjači i držao svoj Bantlajn u levoj ruci. Sedeo je tako, da je u slučaju nužde mogao da puca kroz odškrnuti prozor, ispred koga je bila na-vačena zavesa.

Izenada je došao doktor Gilbert i uhvatio se za glavu.

— Evo ga!

Preko se upravo na ulaznim vratima hotela pojavio Milt Rajs. U ustima je držao dugu, tanku, Virdžinija cigaru. Bio je sveže obrijan, i ruku duboko zavučenih u džepove pantalona, posmatrao drugu stranu ulice.

Lagano je sišao niz stepenište,

prešao ulicu i zaustavio se tačno ispred lekareve kuće.

Vajat podiže revolver i nečujno ga otkoči. Milt Rajs nije ni slutio da se nalazi na meti tako opasnog strelca.

— On dolazi ovamo! — procedi tiho lekar.

U tom trenutku Milt Rajs je već lupao na vrata.

— Doktore! Otvaraj! — vikao je glasno.

— Otvorite — reče Vajat.

Lekar pođe, kolebajući se, prema vratima.

Kada je bandit stupio u sobu, ugledao je maršala i stao kao ukopan. Ali ga je strah brzo napustio kada je video Vajatovo blede i izmučeno lice.

— Hej, to sam i mislio! Vajat je, dakle, ovde! Kako ste, maršale? Nismo se odavno videli.

Vajat ne uzvрати ni reč.

Rajs je sada ugledao revolver u ruci čoveka iz Misurija.

— Pa to baš nije ljubazan doček! — reče smejući se resko i — nesigurno.

— Šta hoćete? upita lekar muklo.

Rajs je posmatrao čuvara zakona, ne obazirući se na lekarevo pitanje.

— Ako budeš pucao, Erp, moji ljudi će podići ceo grad na glavu, budi siguran! Odlazim sada. Sačekacu dok ne budeš stao na noge. Ako to ne bude za tri dana, dokrajčiću te! Za tri dana je naš dvo-boj. Pucaćemo jedan na drugog. Samo ti i ja!

Rekavši to bandit se okrete i izađe iz sobe.

Vajat je gledao za njim sve dok nije zamakao u hotel.

Doktor Gilbert je stegao zube.

Zatim se uputio do ormana i izvu-
kao iz njega veliku flašu viskija.

— Ja moram da popijem jedan
gutljaj, a vi?

Vajat odmahnu glavom.

Gilbert natoči pola vodene čaše.
Pre nego što je ispio, reče:

— Kada promislim bolje, ja sam
lično kriv za vašu nesreću. Ja sam
bio taj koji vas je ovde zadržao.
Smatrajući da je Dodžu potreban
jedan takav veliki, jak čovek. Tako
je i bilo, uostalom. Ali je tačno i
to da se uvek nađe šljam sličan
ovoj hijeni, kada je lav ranjen!

Vajat je nemo gledao u pod. Pro-
kletstvo! Kada bi bar njegova dva
pomoćnika bila dobro. Ali, Kalagan
mora da ostane u postelji bar još
nekoliko nedelja, a Mastersonova
rana se pokazala veoma ozbiljnom.

*

U gradu je bilo kao da se ništa
nije promenilo od onih majskih da-
na kada je Milt Rajs prvi put do-
šao u Dodž. Ponovo je gospodario
gradom i uspostavljao red revolve-
rom.

Kada je Brisbejn video Rajsa ka-
ko ulazi u grad, sačekao je malo.
Tek predveče se pojavio u hotelu.

Rajs je stajao na tremu:

— Ko si ti?

Teksašanin se cerio.

— Brat Kasa Brisbejna.

Rajsovo lice se odmah ozari.

— Hodi ovamo, druže! Jesi li ti
sredio Vajat Erpa?

— Da, ali nisam baš naročito po-
nosan na to. Neki poluslepi mo-
mak ga je vratima gurnuo u leđa.
Leva ruka mu je poletela u vis, ta-
ko da sam mogao da pucam!

— To si dobro iskoristio — uz-
vрати Milt, smejući se. — Nemoj

reći da nisi imao sreće, druškane.
Da nije tako, sada bi mirisao ljubi-
čice iz korena!

— To bih baš voleo da vidim!

Bandit se grohotom nasmeja.

— Ti si hladnokrvan čovek,
Džek! Ali i tvoj brat je bio takav.
Uprkos tome, zbrisali su ga.

— Kako se to u stvari odigralo?

— Imao je dvoboj sa Dok Holi-
dejem.

— Je li se to ovde dogodilo?

Ubica šerifa ispruži ruku:

— Tačno tu gde ti sada stojiš,
pao je u prašinu. Holidej ga je ubio
na mestu.

Teksašanin je užurbano disao.

— Na šta čekaš ti, Rajs?

— Dao sam maršalu tri dana.
Onda će imati dvoboj sa mnom.

Brisbejn se jetko nasmeja.

— Ti si hulja, Milt Rajs. Tačno
znaš da za tri dana ne može da se
oporavi. Ipak hoćeš svima da po-
kažeš da si fer i da si Vajatu dao
šansu.

Rajs namignu.

— Pa i da jeste tako?

— Tvoja stvar.

— Tako je! Hoćeš li s nama?

— Svakako. Ja sam u Panhandlu
sve rasprodao. Kada ovde budem
savršio posao, jahaću dalje.

— Kuda?

— Tražiću Doka Holideja.

— Nadajmo se da ćeš i sa njim
imati sreće. To sa maršalom bila
je izuzetna sreća.

— Znam. Ali ja bih mu ipak dao
nedelju dana, a ne tri.

— Pa ti si lud — prekide ga ban-
dit hladno. — Ti tog vuka uopšte
ne poznaješ. On je u stanju da se
za sedam dana sasvim oporavi. Da
si ga samo jedan jedini put video
kako puca, drugu pesmu bi pevao.

— Zašto ga onda odmah ne likvidiraš?

Rajs se isceri.

— Zbog toga što hoću da postanem nešto u ovom gradu. Zbog toga ne bih hteo da ljudi govore: to je onaj koji je ubio velikog Vajat Erpa.

— Pa zar nisi ti ubio šerifa?

— Ne- to je bio Salt Kaning! — slaga bandit drsko.

Znači nije odustajao od svojih planova. Još uvek je sanjao da caruje u ovom gradu. Nije bio dovoljno mudar da shvati da sve što je sazđano na teroru, silom mora biti srušeno. Iako je bio premazan svim mastima, Rajs ovaj zakon prirode nije poznavao. Možda i nije hteo da zna za njega.

Bilo je još nešto što je razbojnika ovamo dovelo. U dugim letnjim noćima proganjalo ga je lice devojke izvanredne lepote. Par očiju koji ga je onih sudbonosnih majskih dana gledalo sa neskrivenom mržnjom.

On će je dobiti. Mora da postane njegova žena, ta lepa Dženi Hover. Niko ga u tome ne može sprečiti!

Iste večeri će saopštiti devojci svoje namere. To je čvrsto rešio.

Kada se veče spustilo, krenuo je.

Dženi je stajala u dvorištu i skupljala rublje sa konopca, kada je Milt Rajs preskočio nisku ogradu.

Devojka ustuknu preplašena.

— Ne boj se, golubice, ja sam to — doviknu razbojnik.

Dženi je bila do te mere prestrašena da nije uspela da pusti glasa. Kao paralizovana gledala je razbojnika.

Milt Rajs joj priđe sasvim blizu i pogleda je požudno.

— Ja sam došao da ti kažem ne-

što lepo. Jednu novost! Ti, ti ćeš biti moja žena!

Dženi razrogači oči. Činilo joj se da nema dovoljno vazduha, da se guši.

U to se na vratima pojavi predsednik.

I on se, kao i njegova ćerka, silno uplašio, kada je poznao bandita.

— Hover, imate divnu ćerku. Upravo sam joj objasnio da će postati moja žena. Nadam se da nemaš ništa protiv, inače bi na dan moje svadbe visio na prvoj grani. Ha! ha! ha! Šteta što moj stari prijatelj Salt Kaning to više ne može da doživi. To bi za njega bila izuzetna zabava. Sada idem kod sveštenika. To treba da bude velika, lepa svadba. Kao što i priliči. Ha! ha! ha!

Zelen u licu, predsednik je gledao za čovekom koji je upravo preskočio ogradu i otišao niz ulicu.

Dženi samo što se nije onesvestila.

Kada se noć spustila, usudio se predsednik da izađe iz kuće. Šunjajući se kroz nekoliko dvorišta stigao je do doktorove kuće, ušavši na sporedna vrata.

Doktor Gilbert ga je gledao mrko.

— Šta hoćete?

Hover skide šešir.

— Doktore, morao bih da govorim sa maršalom.

Gilbert mu uzvрати hladno.

— Teško da će hteti da govori s vama.

— Moram da govorim s njim. Radi se o mojoj ćeki.

— O Dženi?

— Da, Milt Rajs je večeras bio u dvorištu kod nas i rekao da hoće da se oženi sa Dženi.

Lekar je za trenutak onemeo, a onda se resko nasmejao.

— I šta tu može Vajat Erp da učini? Da bude kum? On ne može da se pomeri...

— Moram da govorim s njim! — insistirao je Hover, dok mu je glas podrhtavao. — Imajte milosti, doktore!

— Dobro. Sačekajte ovde. Pogledaću da li hoće da vas primi.

Za nepun minut Gilbert se vratio i rekao:

— Uđite unutra. Ali da vam nešto unapred saopštim. Ako ga budete uzrujali, tresnuću vas o pod. On je najvažniji čovek u gradu. Ako se možemo uopšte nadati nečijoj pomoći, onda je to samo njegova.

Hodajući na prstima, stupio je predsednik u bolesnikovu sobu.

Vajat ga nije baš naročito prijateljski posmatrao.

— Došao sam do vas s jednim pitanjem — izusti oprezno predsednik.

— Da čujem.

— Milt Rajs hoće da se oženi mojom ćerkom.

Doktor Gilbert reče, rugajući se:

— Ho, evo i jedne radosne vesti.

— Bio je malo pre kod nas u dvorištu i to saopštio. Preklinjem vas, maršale, morate mi pomoći!

Na to lekar dohvati predsednika za peševe kaputa i naglo ga povuče nazad.

— Slušajte, Hover! Ovo je prevršilo svaku meru. Vi ste mu sve vreme, dok je bio u gradu, stvarali samo teškoće i neprilike. Sada, kada ne može da se pomakne, tražite od njega da vam pomogne. Sada je dosta, Klint Hover! Izlazite i to bez odlaganja!

Krupni čovek je drhtao od straha.

— Šta da činim? Pa on je maršal. Mora da mi pomogne.

— Rekao sam vam već; čistite se! — ponovi lekar ljutito. — Ovaj čovek je teško bolestan, imao je dva zrna u telu, šef bande mu je zapretio i izazvao ga na dvoboj. Sada treba još i vama da pomaže. Stidite se Hover! Pomozite sami sebi, onako kako u bibliji piše!

Čovek iz Misurija uzdahnu očajan.

— Danas sigurno neće doći po Dženi — rekao je umorno.

— Ali sutra verovatno — kukao je predsednik. — Molim vas, maršale, morate mi pomoći.

— Ako doktor to dozvoli, pošaljite sutra, rano izjutra, svoju kćerovamo. Možda bi vas to moglo umiriti.

Hover dodirnu ranjenikovu ruku.

— Maršale, ja znam da ćete se vi boriti za nju do poslednjeg daha. Hvala vam...

Treći dan je počeo. Vajat je rano izjutra ustao iz kreveta, pojeo obilan doručak i dovukao se do velike naslonjače kraj prozora.

— Čemu sad to — gundao je lekar. — Da možda ne sanjate da sutra izađete na ulicu?

To nije bilo izgovoreno, ali lebdelo je u vazduhu. Ako Vajat Erp pogine, grad je izgubljen. Stanovnici Dodža su to dobro znali. Ali su znali i koliko je Vajat teško ranjen.

Bili su izgubili svaku nadu. Bandit će bezobzirno ustreliti Vajata, a onda potpuno zagospodariti gradom. Samo činjenica da je maršal još živ sprečavala je Milta Rajsa da provede neku veću akciju radi preuzimanja vlasti u gradu. Bilo mu je potrebna lična pobeda na Vajatom, to jest njegova smrt.

Borba koja mu je predstavljala sa

maršalom, silno ga je zabrinjavala, iako je znao da je Vajat teško ranjen. Pri samoj pomisli na dvoboj, na koji je razmetljivo izazvao Erpa, sve u njemu je zatreperilo. Imao je đavolski strah od maršalove legendarne levice.

Ali šta će moći da učini teško bolestan čovek? Baš ništa.

On, Milton Džozef Rajs, jedini sin drvoseče iz Rapid Sitija, moći će da kaže da je velikog strelca Vajat Erpa pobedio u dvoboju. To je i nateralo bandita da izaziva maršala na dvoboj.

Uveče trećeg dana ispratio je doktor Gilbert krišom Dženi Hover iz grada. Odlučili su da je sklone na Hatn ranč. Gilbert je pozajmio od jednog suseda dva konja, koji su čekali spremni u sporednoj ulici.

Duboko u noć stigli su na ranč.

Nadzornik Fernes ih je gledao začuđeno i radoznalo.

— Šta je ovo sad? — upitao je, ne baš ljubazno.

— Je li mister Hatn kod kuće? — doviknu Gilbert.

Fernest potvrdi i naredi jednom mladom kauboju da odvede dva noćna posetioca kod rančera.

Hatn pozdravi lekara i devojkicu i ponudi im da sednu, pa sasluša, ne baš oduševljeno, ono što je Gilbert predlagao.

Bogati rančer Daglas Hatn nije baš bio čovek naročito spreman da pomaže drugima.

— Žao mi je, gospođice, što moram da odbijem. Doktor Gilbert će me razumeti. Jednostavno ne mogu sebi da dozvolim da zbog jedne tako nevažne stvari navučem sebi bandu na vrat. Možda će sutra Rajs

već zaposednuti grad i zagospodariti njime. Šta mislite šta će biti sa mojim rančem ako sazna da sam ovde krio devojkicu? Zapaliće ga jednostavno...

Hatn obori glavu i prekrsti ruke na grudi.

— Morate da uvidite, doktore. Vama u gradu je u svakom slučaju bolje, niste tako sami, izolovani i uvek možete naći neku zaštitu...

— Upravo to i preživljavam — prekide ga Gilbert grubo i podiže se. — Nemojte više tražiti reči, mister Hatn. Drago mi je što sam u vama danas otkrio pravog džentlmena. Budite sigurni da to neću da zaboravim.

Napustili su ranč i vraćali se lagano prema jugu. Kada su prolazili kraj Roud ranča, stari lekar pokazao prema kućama.

— Eno, još gori svetlo. Stari Buli je budan. Kako bi bilo da pokušamo kod njega?

Dženi, koja je od straha drhtala celim telom, odmah pristade.

Stari Buli je izašao u dvorište, čim je čuo topot kopita.

— Ja sam, doktor Gilbert — doviknu lekar.

Nestrpljiv da sazna novosti iz nemirnog grada, stari ih odmah uveče u kuću.

Frenki, koji je takođe čuo topot kopita, obukao se na brzinu i doleteo u sobu.

Doktor Gilbert izloži svoj predlog. Stari rančer odmah pristade.

— Naravno, da gospođica Hover može da ostane. A ako Rajs dođe, napuniću ga sačmom iz svoje stare „parkerice"! U to vam se kunem...

Dženi su smestili u jednu pomoćnu sobicu. Bila je srećna što najzad može da se odmori.

Doktor Gilbert je jahao celu noć.

Frenki se vratio u svoju sobu. Nije međutim legao. Uzeo je komad papira i napisao:

„Dragi dedice, uskoro ću se vratiti.”

Onda je uzeo malu vinčesterku svog oca, napunio je, prebacio preko ramena i izašao kroz prozor. Nekoliko minuta kasnije izveo je brzonog ponija iz štale i iza kuće ga uzjahao i odgalopirao.

Doktor Gilbert nije baš napravio oduševljeno lice kada je u svom dvorištu ugledao dečaka.

— Šta je sada? Vidim li ja to duhove? — procedi stari lekar.

— Sigurno ne vidite. Ja sam išao naokolo, jer bi me inače oterali natrag. Doktore Gilbert, ostaću ovde. Maršal je moj prijatelj.

Kada je ugledao derana, Vajat se umorno osmehnu:

— Lepo je od tebe, Frenki, što hoćeš da mi pomogneš. Ali ne možeš da mi pomogneš.

— Ko to zna! Ja baš spretno rukujem svojom vinčesterkom. Šteta što ne mogu da pokažem. Ako oni sutra ne budu fer, pucaću na njih, budi uveren!

Vajat se smejao. Morao je da zadrži derana, želeo to ili ne.

Kada je dan svanuo, Vajat ustade i obuče se. Frenki, koji je već odavno bio budan, ugledao je siluetu visokog čoveka prema prozoru. Pogledao je kako maršal vezuje opasač, olabavljuje veliki revolver u futroli i poteže. Bezbroj puta je to ponovio. Razrogačenih očiju i otvorenih usta Frenki je posmatrao vežbu i uzviknuo.

— To je ludo, mister Erp! Ne postoji čovek koji brže poteže!

Vajat priđe mališanovom krevetu i spusti se na ivicu. Svaki pokret izazivao mu je paklene bolove.

Nežno je milovao plavu kosu deranovu.

— Znaš li, Frenki, da brzo potezanje ne čini ništa.

— Ali ti i pogađaš bolje od bilo koga — prekide ga mališan.

— I to još uvek ne znači mnogo. Situacija je ta koja odlučuje dvoboju. Ne stojim baš sigurno na nogama. Pitanje je koliko ću dugo morati da stojim. Muti mi se u glavi i ako budem morao dugo da stojim može me uhvatiti nesvestica. protiv toga se ništa ne može.

Frenki proguta pljuvačku.

— Ti moraš odmah da pucaš!

Vajat se muklo nasmeja.

— To ne može, Frenki. Dvoboj mora da bude fer.

— Zar veruješ da je Milt Rajs fer?

— Verovatno nije, ali ja moram da budem.

Dečak klimnu glavom.

— Ako te pogodi, ja ću ga ustreliti. Stajaću tu sa uperenom puškom i paziću budno.

— To ne smeš da činiš. Ako te neko od bandita primeti, smaknuće te dok budeš trepnuo.

Frenki steže usne.

Vajat se uputi u dvorište. Jutro je bilo prijatno i obećavalo topao i vedar dan.

Maršal se naslonio na kola i udisao svež jutarnji vazduh u bolna pluća.

U to se otvoriše vrata.

— Moja žena je pripremila kafu — reče doktor. Pogledao je u nebo. — Biće lep dan.

Vajat klimnu glavom.

Lekar mu priđe.

— To je bezumno, Erp. Ne možete da se borite. Reći ću mu to jasno i glasno. Dovoljno glasno da svi u gradu čuju.

Čovek iz Misurija odmahnu glavom.

— To ne ide, doktore!

Gilbert pride vratancima na dvorištu, otvori ih i pogleda niz Holver ulicu.

— Prokleta kukavice! — siktao je stari. — Nigde žive duše. Da kovač nije ranjen i vezan za postelju, sigurno bi bio jedini koji bi došao ovamo.

Lekar uđe u kuću i uskoro se pojavi sa vinčesterkom u ruci.

— Zadržaću je za svaki slučaj. Stajaću napred u vratima.

— Ali, doktore, odmah bi vas ustrelili!

Dan je lagano osvajao, osvetljavajući predmete i dajući im tvrd hladan izgled. Ništa se nije moglo izmeniti. Jutro četvrtog dana je počelo.

— Hajdemo za sto, Vajat!

Maršal je lagano pošao u kuću. Sedeli su ćutke za stolom. U to Frenki uđe. Namrštio se.

— Hm, ala je ovde tiho...

Vajat se osmehnu.

— Možeš malo da praviš gužvu, ali ne preteruj! Doktorova kuća je puna pacijenata.

Pošto je doručkovao, Vajat ode u sobu u kojoj je ležao Master-son. Ovaj ga je gledao zabrinuto.

— Kako je Bat?

— Dobro, maršale.

— Biće sve u redu!

U očima ranjenog Mastersona bilo je nemo pitanje.

— Mora da bude — reče mu Vajat. — Ima na ovom svetu nekih stvari koje moramo preturiti preko glave. Možda će kroz pedeset godina biti drugačije. Možda neće nikome biti potrebno da ide naoružan i da život brani olovom i barutom.

Mladi Bat se naprezao da malo podigne glavu.

— Ja sam baš baksuz, maršale. Vi i ne možete naslutiti kako se sada jedno osećam zbog toga što sada moram da ležim u postelji, dok vi, maršale, treba da se borite — borite za sve nas. Za ceo grad.

Čovek iz Misurija odmahnu glavom.

— Bez brige, mladiću. Često sam se u životu našao sam.

Znao je pri tom da stvari ne stoje baš najbolje. Naprotiv, osećao se jadno, slabo i iscrpljeno. Ruke su mu bespomoćno visile niz telo.

No, pomoći nije bilo. Milt Rajs ga je izazvao na dvoboj.

U glavnoj ulici je već bilo živo. Banditi su bili tu. Uzbuđeno su trčali tamo-amo i delovali veoma zaposleno.

Gilbert je stajao iza zavese u sobi okrenutoj prema glavnoj ulici i nervozno premeštao cigaru iz jednog ugla usta u drugi.

— To je da čovek zakuka na glas, kako treba da žalosno provede svoje poslednje dane. Voleo bih da znam koji me je đavo naterao da pre trideset godina napustim mirni i pitomi Sent Luis.

Tab Leveli je stajao u svojoj radnji i piljio napolje. Ne baš pri-
jatne misli vrzmale su mu se po glavi. Kao i svima ostalima u gradu. Na smrt bolesni maršal će danas izaći na dvoboj sa Miltonom Rajsom. Trgovčevi dlanovi bili su vlažni. Šta će se dogoditi ako Milt Rajs pobedi? A pobediće sigurno.

Nedaleko od Levelijeve trgovine, iza debele zavese svoje berbernice, stajao je mali berberin Fred Roberts.

— Ja sam ga oterao u smrt! —

šaputao je sebi u bradu. — Ja sam za sve kriv. Samo ja!

Iznenada se okrenuo, izvukao fi-joku i uzeo iz nje stari revolver. Drhtavim rukama ispitivao je magacin. Bio je prazan. Tražio je metke. Nije imao nijedan u kući. Kroz kapiju je otrčao u susednu kuću.

Tab Leveli ga je pogledao začu-deno.

— Roberts, šta želite?

— Municiju!

— Municiju?

— Da — metke. Šest komada.

Brzo!

— Vi ste ludi, Roberts! Šta će vam meci?

— Dajte vi meni samo metke!

U maloj sobi hotela „London” vlada je mučna tišina. Li Adams, vlasnik i njegov sin Hari ćutke su motrili na ulicu.

Hari otrča po pušku, uprkos očevom upozorenju. Bilo je još ljudi koji se nisu zadovoljili time da im bude samo hladno oko srca. Bejb Asmusen, na primer, kovač ranjen u nogu.

U šest i deset odskakutao je, pomažući se štakom koju je sam iz-deljao, okolnim putem u dvorište lekareve kuće. Gilbert i maršal ga pogledaše iznenađeno:

— Šta je sad ovo? — upita lekar.

— Čoveče, zar ste sa prostreljenom nogom ustali? — opomenuo ga je maršal.

— Tišina! — promrsi kovač i uze svoj prastari kolt iz džep. — Ostaću ovde dok ne padnem!

Lekar pogleda maršala ispod oka.

— Šta sam rekao? Nego, kuda se deo onaj balavac?

U tom trenutku na ulaznim vratima hotela pojavio se Milt Rajs. Imao je na sebi belu košulju i novi sivi stetson. Pobedničkim koracima

prešao je trem i stao na sred ulice. Njegovi ljudi su se postavili na mesta.

Vajat otvori ulazna vrata i stupi na trem. Silazeći niz stepenice, osećao je kako ga obuzima nesvestica. U slepoočnicama mu je dobovalo.

Gilbert je stajao kraj prozora i škrgutao zubima. Posmatrajući iscrpljenog i bolesnog maršala, srce mu se stezalo. Podigao je pušku. Kovač je obori.

— Moramo da sačekamo, dok-tore!

Laganim, kratkim koracima, ble-da lica, išao je Vajat Erp prema sredini ulice. Taj gorki trenutak stanovnici Dodža nikada neće za-boraviti.

Čovek iz Misurija zastao je na sredini ulice, petnaestak jardi od Milta Rajsja. Kada je bandit video Erpov ledeni pogled, grlo mu se steglo.

Prokletstvo! Šta li mu je ova bez-umnost bila potrebna. One oči, preko!

Razbojnik je osećao da mu ruke počinju da drhte. Bacio je pogled na svoje ljude. Oni će ga spasti, ukoliko maršal ipak bude brži. U svakom slučaju.

— Erp! — doviknuo je hrapavim glasom. — Izazvao sam te na dvo-boj! To ćemo nas dvojica sami sre-diti. Tada će ljudi u Dodžu znati da je borba bila fer!

Tišina.

Uskoro je ovu ubitačnu tišinu prekinulo kotrljanje točkova, koje se u daljini čulo. Ljudi podigoše glave da oslušnu. Sa istoka je na-ilazila poštanska kočija. Upravo je ušla u glavnu ulicu.

U tom trenutku je Milt Rajs pu-cao. Zrno prolete kraj same Erpo-ve glave.

Bantlajn se našao u Vajatovoj ruci. Zablještao je narandžasto crveni plamen. Zrno je pogodilo Rajsu u desnu mišicu.

Uzviknuvši bolno, vođa bande po-teže levi kolt, ali...

Iz kočije koja je jurila ulicom iskočio je čovek. Nosio je elegantno tamno odelo i tamni šešir. Poskočio je kao da ga je opruga izbacila. Stao je dve jarde od maršala i ukočio se kao fantom. Pucao je iz dva revolvera. Zrna su zviždala ulicom. Jedno za drugim, munje-vito, gotovo neshvatljivo. Milt Rajs pade u prašinu. Metak ga je pogo-dio u samo srce. Nekoliko njego-vih ljudi, koji su stajali na tremu sa oružjem u rukama, sunovratiše se jedan za drugim preko ograde.

Za manje od minuta, gužva je bila raščišćena. Sivo beli barutni dim zamaglio je ulicu.

Čovek iz Misurija je gledao u mirno, nasmejjano lice čoveka, ko-ji je stajao kraj njega i kao da se ništa nije dogodilo, punio koltove.

Gore na doktorovoj kući otvorio se prozor.

— Dok Holidej! — vikao je mala Frenki.

Berberin razbi drškom kolta ve-liko izlog svoje radnje i zauria:

— Dok Holidej!

Gap Kolins je jurio preko ulice:

— Holidej!

Onda je opet za trenutak bilo ti-ho. Barutni dim se razišao.

Kockar uhvati svoja dva revol-vera za cevi i pruži ih Erpu:

— Nošenje revolvera je u gradu zabranjeno, maršale. Pardon!

Kada je Vajat prihvatio oružje, Dok Holidej protrlja desnom nadla-nicom bradu i zagleda se bolje u blede Erpovo lice. Onda pokaza na „Long brenč” salun.

— Da popijemo po viski.

Vajat obori glavu. Teško je di-sao. Okrenuo se i zanoseći pošao za Holidejem u salun.

Na ulici je vladalo slavlje.

— Maršal ga je pogodio i Dok Holidej! Jeste li videli kako je iz-leteo iz kola sa nogama napred, i pucao, kao da se drži za revol-vere...

*

Vajat se brzo oporavio. Bat Mas-terson takođe. I kovač je uskoro stajao uz svoj nakovanj.

Mali Frenki je nosio maršalsku zvezdu na grudima, kada je jahao glavnom ulicom Dodža, prema svo-joj kući. Pušku je još uvek nosio o ramenu. Nikoga se nije ticalo to što je na pismu koje je dobio od Holideja, otkrio pečat Grit Brenda i juče jednostavno Holideju poslao telegram...

Te večeri u Dodž Sitiju sigurno nije bilo srećnije osobe, od ljupke Dženi Hover, iako je Dok Džon Ho-lidej izbegavao da je pogleda u oči kada su gotovo naleteli jedno na drugo...

KRAJ

Naslov originala:

WILLIAM MARK
POKERFACE HOLLIDAY

Copyright by Martin Kelter Verlag

ČETVRTKOM
U PRODAJI

PANORAMA

USKORO!

Nove avanture
vaših omiljenih
junaka

Krcka i Antracita

NAJLEPŠI IZBOR STRIPOVANIH ROMANA: VIKING,
CELIČNA PESNICA, FANTOM, RINGO, MORNAR LU-
TALICA, KING — KONG, KRALJ DŽUNGLE, MAČ
PRAVDE, DEJVI KROKET, CRNI STRELAC, ASOVI SVE-
MIRA, UMPAH — PAH i drugi ZA SAMO 1 DINAR.

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

VAJAT ERP

BROJ: 12 CENA 1 D.

DO K HOLIDEJ

REVOLVERAŠ IZ DAKOTE

IZDAJE I ŠTAMPA NIP FORUM, NOVI SAD, VOJVODE MIŠIĆA BR. 1.
ODGOVORNI UREDNIK: TOMISLAV KETIG

JULI 1968